4223 Dorchester Str.W.
Montreal 6, P.Q.

The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.
Published Twice Weekly
by the DAUGAVAS VANAGS
Editorial and Business Offices:
123 Huron St., Toronto, Ont. Canada
Telephone — WA 0792
Editor in USA: A. Zvērinš,
102—15 85 Drive Richmond Hill 18, N. Y. USA
Tel.: Virginia 9-7778
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL, POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA

LATVIJA AMERIKĀ

Nr. 72./95. SESTDIEN, 1952. G. 13. SEPTEMBRĪ 2. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās.
Izdevējs — Apgāds DAUGAVAS VANAGS
Galvenais redaktors — INGRIDA VĪKSNA
Redakcija un kantoris:
123 Huron St., Toronto, Ont. Canada
Telefons — WA 0792
ASV redakcija: A. Zvērinš,
102—15 85 Drive, Richmond Hill 18, N. Y., USA
Tel.: Virginia 9-7778
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā:
par 1 mēn. $1,50; par 3 mēn. $4,50;
par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.—.
Studiņājumu maksa:
stud. daļā $1,40; tekstā $2,80
par vienu collas telpu 1 slejā

LIKTI PIRMIE PAMATI EIROPAS APVIENĪBAI

Luksemburgā. — Šonedēļ 6 Eiropas valstu ārlietu ministri parakstīja līgumu, ar kuru tie principā atzīst Eiropas Savienoto Valstu radīšanu. Šajās Eiropas Savienotās Valstīs ietelp Vācija, Francija, Italija, Beļģija, Holande un Luksemburga, kuras ietelp jau Šūmana plānā par Eiropas smago rūpniecību un Eiropas kopējās armijas plānā. Šo sešu valstu parlamenti un valdības sešu mēnešu laikā dos katra savu noteiktu atbildi un iespējamos norādījumus, kā šādu Apvienoto Eiropu vislabāk pārvaldīt.

Kopējam Eiropas parlamentam būs Apakšnams un Augšnams. Apakšnamam locekļus ievēlēs attiecīgas valsts pilsoņi vispārējās vēlēšanās, bet Augšnama locekļus nozīmēs tieši dalībnieču valstu valdības.

ĢEN. NAGIBS RĪKOJAS ĀTRI

Ēģiptes karaspēks izdarījis plašas kratīšanas dažādos aristokratu klubos un mājās. Notika arī jaunas apcietināšanas. Saskaņā ar ģen. Nagiba izdoto pavēli visām politiskām partijām jāpārorganizējas un jāiesniedz savi statūti valdībai vai arī nekavējoties jāizbeidz darbība.

Nagibs aicināja valdības iestādes uz plašāku, noteiktāku darbību un mazāku reprezentēšanos. Tiek atcelta arī sarkano turbānu cepuru valkāšana oficiālos gadījumos. Darba laika sākums ministrijās noteikts uz plkst. 7.30 rītā. (Līdz šim tas bija — pl. 9.00 zemākiem ierēdņiem, bet plkst. 12.00 ministriem). Jauno kārtību Nagibs noteicis sakarā ar armijas reformēšanu, tāpat ar reformām valsts iekšējā dzīvē un lauksaimniecībā.

Krievi kaitina sabiedrotos

Berlīne. — Angļu komandantūra Berlīnē ziņoja, ka komunisti apcietinājuši piecus angļu karavīrus, no kuriem divi virsnieki bija atvaļinājumā Berlīnē, bet trīs kareivji atradās Berlīnes apkārtnes ceļos, kuŗus lieto kā krievi, tā sabiedroto karavīri.

Krievi apturēja arī kādu amerikāņu patruļu, kas izmantoja krievu joslu, lai pārvietotos no viena amerikāņu posteņa uz otru.

Krievi, šķiet, mēģina pašreiz sabiedrotos kaitināt ar dažādiem aizliegumiem un arestiem, lai rastu zināmu nervozitāti Rietumu karavīros.

Irānas parlaments vēl nenoraida

Teherānā. — 9. septembrī sanāca Irānas parlamenta Apakšnams uz slēgtu sēdi, lai lemtu par Savienoto Valstu un Lielbritanijas priekšlikumu Irānas eļļas avotu izmantošanā. Apakšnams pēc slēgtās sēdes nedeva noteiktu atbildi par priekšlikuma noraidīšanu vai pieņemšanu, atliekot jautājuma noteiktu izlemšanu uz nākošo nedēļu. Vērotāji izsakās, ka Mosadegs vēl nevēloties dot noraidīgu atbildi, jo viņš cerot sagaidīt jaunu, labvēlīgāku priekšlikumu no Anglijas. Taču informētas aprindas no Londonas ziņo, ka Anglija par kādu jaunu priekšlikumu nedomājot.

Lieli aizdevumi Dienvidslavijai

Vašingtona. — ASV valdība sazinā ar Anglijas un Francijas valdībām vienojusies par jauna milzīga saimnieciska aizdevuma piešķiršanu Dienvidslavijai. Pavisam tiks piešķirti 99 miljardi dol. ASV dos 78, Anglija 12,5 un Francija 8.5 miljardi dol. Šai summā nav ietilpināta militāra palīdzība, kuŗu Tito arī ļoti kāro, kaut gan viņš nevēlas amerikāņu virsniekiem atļaut ieskatīties dienvidslavu karaspēka vienību organizācijā un apmācībā.

Smagas cīņas ap Kapitālkalnu

Seulā. — Jau veselu nedēļu norisinās asas cīņas ap Kapitālkalnu frontes centrālajā daļā. Šis ļoti svarīgais kalns jau vairākas reizes mainījis „īpašniekus." Pagājušā sestdienā dienvidkorejieši pēc sīvām cīņām bija spiesti kalnu atdot komūnistiem. Šīs nedēļas vidū tie kalnu atguva, taču pēcpusdienā sekoja jauni komūnistu uzbrukumi kalnam. Pašreiz visi komūnistu uzbrukumi ir atsisti.

Aviācijas spēki ziņo par niecīga apmēra uzbrukumiem komūnistu aizmugures mērķiem.

ĢEN. GRĪNTERS BRĪDINA RIETUMUS

Parīzē. — ZALO štāba priekšnieks ģen. Grīnters preses konferencē izteicās, ka pēc viņa domām ir maldīgs uzskats, it kā apspiesto valstu iedzīvotāji spētu pret komūnistiem sacelties vai sagādāt tiem bīstamu pretestību. Austrumu iekarotās zemes ir iespējams atbrīvot tikai ar karu. Viņš gan ar to nedomājot pamudināt uz karu, bet viņš neatzīstot atsevišķu partizānu un spiegu iepludināšanu Pad. Savienības atsevišķās valstīs, jo tas tikai lieki radītu asu komūnistu pretdarbību un sagādātu lielus zaudējumus vietējiem iedzīvotājiem, kuŗi ir pakļauti komūnistu atriebībai.

Iecelts ASV bruņošanās vadītājs

Vašingtonā. — Prez. Trūmens iecēlis Henriju Fovleru par ASV aizsardzības mobilizācijas pārvaldes galveno direktoru. Tā pārziņā ir visu svarīgo izejmateriālu sadale un bruņošanās rūpniecība.

Fovlers darbojās šajā nozarē jau pirms iecelšanas vadītāja amatā. Līdz šim viņš bija bruņošanās produkcijas administrators. Kopš nodibināšanas dienas mobilizācijas pārvaldi vadīja agrākais lielās amerikāņu sabiedrības General Electric ģenerāldirektors Čarlijs Vilsons. Draudot izcelties tērauda streikam, kas arī vēlāk sākās un nesen beidzās, Vilsons izstrādāja divus priekšlikumus streika aizkavēšanai. Sākumā prezidents tiem piekrita, bet vēlāk savu piekrišanu atsauca. Tā prezidentam radās nesaskaņas ar Vilsonu, un pēdējais demisionēja. Viņš paskaidroja, ka nav iespējams sekmīgi veikt izplānoto bruņošanās programmu, ja valsts administrāciju tik lielā mērā ietekmē arodbiedrības. Pēc Vilsona demisijas mobilizācijas vadītāja pienākumus ilgāku laiku pagaidām veica prezidenta padomnieks Stīlmens.

Valdnieces sievietes arī Dānijā

Kopenhāgenā. — Dānijas kabinets pieņēmis noteikumus, kas groza līdzšinējo kārtību monarcha izraudzīšanā. Tā vairāk nekā pēc 500 gadiem Dānijas troni būs atļauts atkal kāpt sievietei un šī zeme dabūs savu karalieni. Valdības projekts iesniegts akceptēšanai parlamentam. Līdz šim Dānijas valdnieks varēja būt tikai vīrietis.

Pašreizējam karalim Frederikam 9. ir 3 meitas, bet nav neviena dēla. Ar jaunajiem noteikumiem, ja parlaments tos akceptēs, troņmantniece kļūs 12 g.v. princese Margareta.

Grozījumu ierosināja vienīgā sieviete Dānijas kabinetā, ties lietministre Helga Pedersena. Parlamentā ir liela opozicija šādam grozījumam.

Roma sēro

Pēc vairāk kā gada slimošanas 75. gadu vecumā miris itāliešu valstsvīrs, diplomāts un rakstnieks grāfs Karlo Sforca. Roma sēro par dižo savas tautas dēlu, kas divi reizes bijis ārlietu ministrs un pašreizējā valdībā bija ministrs bez portfeļa. Premjērs Degasperi pārtraucis atvaļinājumu, lai piedalītos Sforcas apbedīšanā. Uzzinot par itāliešu vecākā diplomāta nāvi, ASV valsts sekretārs Ačesons veltījis tam loti atzinīgus vārdus, apzīmējot viņu par nesatricināmu demokratijas aizstāvi, kas ilgus gadus pavadījis trimdē, lai nebūtu jālaujas diktatūras jūgam.

Musolini varas dienu sākumā Sforca labprātīgi devās trimdā, kur sabija 17 gadu, lielāko daļu Savienotajās Valstīs. Sabiedroto spēkiem izceļoties Itālijas cietzemē, 1943. gadā tur ierodas arī Sforca. Ar šo mirkli viņš ziedoja visus savus spēkus, lai karā sakautu Itāliju atvestu to un padarītu no jauna brīvu un neatkarīgu. Kopš 1947. gada līdz pagājušajam ruden viņš bija De Gasperi valdības ārlietu ministrs. Viņš panāca itāliešu tautas pārstāvju akceptu Eiropas vienības celšanai, Šūmana plānam un bija viens no drosmīgākajiem Ziemeļatlantijas Savienības ieteicējiem.

GANDRĪZ KĀ FILMĀ

26.000 dolaru atlīdzība gaida izbēgušo noziedznieku sagūstītājus

Nedēļas sākumā no Toronto cietuma Don Jail pie Riverdale avenijas izbēguši četri visbīstamākie Kanadas noziedznieki: Leonards Jackson's, Steve Suchan's, Edvins Boyd's un Williams Jackson's. Visi pieminētie ir rutinēti noziedznieki, un viņu grēku saraksts ir ļoti garš. Nevienam no tiem nav svešas laupīšanas, slepkavības un iebrukumi bankās. Uzskaitīt katra atsevišķos noziedzīgos nodarījumus nāktos ļoti grūti, bet kā pēdējie „varoņu darbi" minami: izlaušanās no Kingstonas cietuma, smagā auto līķiera kravas (35.000 dol. vērtībā) laupīšana, Nova Scotia bankas nodaļas Toronto izlaupīšana, Hamiltonas bankas aplaupīšana un policistu nošaušana u.t.t., u.t.t. Visiem viņiem piespriesti ilgāki cietuma sodi, bet ar soda izciešanu gājis pagrūtāk, jo noziedznieku pagrīde gādājusi par izlaušanās iespējām.

Izbēgušie ir pērāk bīstami sabiedrībai, un tāpēc par izbēgšanas apstākļiem izmeklēšanu uzsācis pats Toronto pilsētas galva, arī valdībai iesniegts attiecīgs paskaidrojums. Visa policija atrodas trauksmes stāvoklī, viņus lielceļus un daudzus laukceļus pastāvīgi kontrolē. Aizdomīgie kvartāli tiek nepārtraukti pārmeklēti, visas tavernas un pārnakšņošanas vietas pārbauditas u. t. t.

Par noziedznieku notveršanu, dzīvu vai mirušu, izsolīta atlīdzība kopsummā 26.000 dolaru. Pilsētas valde devusi 4.000 dol. par katru noziedznieku un Kanadas bankieru sabiedrība iemaksājusi 10.000 dol.

Pirmoreiz vēsturē noziedznieku sagūstīšanai lietota televīzija. Jau nedaudz stundās pēc izbēgšanas pārraidīti bandītu attēli ar attiecīgiem paskaidrojumiem.

SŪTNIS J. FELDMANS REAGĒ

Ņujorkas krievu—žīdu laikraksts „Novoje Russkoje Slovo" laiku pa laikam ievieto mums nelabvēlīgus rakstus un piezīmes, bieži vien feļetonā, kas liecina par noskaņojumu pret mūsu valsti ap indās, kas grupējas ap šo laikrakstu. Nesen ar redzamu ļaunu prieku laikraksts bija iespiedis no latviešu sociāldemokratu biletena rakstu par žīdu slepkavībām Latvijā; tanī nesta ēna uz latviešu pilsoņu aprindām, kas it kā solidārizējušās ar žīdu eksekucijām Latvijā.

Šī gada 16. augusta numurā ievietots garāks pārskats par sovietu—amerikāņu attieksmēm, un tur visai triviālā formā pieminētas Baltijas valstis sakarā ar 1949. gada bažu līgumiem. Starp citu šinī rakstā atrodam šādus teikumus:

„1939. gada septembrī sākās Maskavas stiprs spiediens uz Baltijas valstīm, pieprasot, lai katra ielaistu savā zemē 25.000 karavīru. „kamēr kara draudi nebūs garām". Ko tas nozīmēja, bija skaidrs, bet neviens Baltijā nepacēlā ieročus savas neatkarības aizsardzībai, un arī pasaulē neviens nepakustināja pirkstu, lai aizstāvētu Latviju, Lietuvu un Igauniju."

Tālāk:

„Līgumi par savstrpēju palīdzību bija parakstīti oktobra sākumā, pie kam Lietuva saņēma Viļņu . . .

Lietuvas valdība bija tik naiva, ka uzņēma šo žestu „nopietni un uz ilgu laiku", pie kam Lietuvas sūtnis pat pieprasījis Valsts departamenta ieskatus par šo transakciju."

Tālāk teikts:

„Lietuva, saņemot Viļņu, tur nosūtīja savu gubernātoru un Lietuvas valdība tos masas, pateiktos viņam par vispār „redz tagad savas attiecības ar PSRS apmierinošā gaismā".

Arī Latvija bija apmierināta, kaut arī neko nedabūja. Latvijas sūtnis Vašingtonā Bīlmanis paskaidroja 7. oktobrī Valsts departamentam, ka viņš ir apmierināts, jo esot sagaidījis kaut ko sliktāku.. Abas valstis parakstījušās brīvprātīgi noligumu, pēc kuŗa viņas patur savu neatkarību un saskaņā ar ko Krievija akceptēja viņas kapitālistiskās valdības tipu (tā bija Ulmaņa fašistiskā valdība).

Dažus mēnešus vēlāk Latvijas sūtnis 1939. g. 29. decembrī sūdzējās par meizpratni Amerikas presē, kā, piemēram, Vašingtonas Star, kas rakstīja, ka Baltijas valstis kļuvušas par satelitiem.

„Nē — uzsver sūtnis — Latvija turpina būt Rietumu civilizācijas priekšpostenis."

Pagāja vēl pusgads, un 1940. gada jūnijā Padomju Krievijas ultimāts izbeidza katru illūzorisku Baltijas valstu „neatkarību"; jūlijā tika izdarītas „vēlēšanas" vai „plebiscīts", un pēc tam notika Latvijas, Lietuvas un Igaunijas „brīvprātīga pievienošanās" Padomju Krievijai, pārvēršoties par 14., 15. un 16. republiku. Illūzijas bija izdzīvotas līdz galam.""

Sakarā ar šo rakstu, sūtnis J. Feldmans ievietoja minētā krievu laikrakstā plašāku pretrakstu, parakstoties kā „Latvijas pilnvarotais pārstāvis ASV", kāds tituls minēts sūtņa iecelšanas pavēlē.

Raksts, acīmredzot, atstājis iespaidu, jo nekādas piezīmes vai atsaukšanās uz rakstā sniegtiem argumentiem minētā krievu laikrakstā nav parādījušās.

Latvijas sūtniecība Vašingtonā

TAUTA VIENMĒR ATCERĒSIES SAVU LIELO VALSTSVĪRU

Sūtnis J. Feldmans Amerikas Balsī 1952. gada 4. septembrī, starp citu teica:

„Latvieši brīvā pasaulē šodien atzīmē pēdējā Latvijas Valsts prezidenta Kārļa Ulmaņa 75. dzimšanas dienu. Viņš bija Latvijas pirmais ministru prezidents un gandrīz nepārtraukti atradās mūsu valdībā kā ministru prezidents, apgādības, zemkopības un ārlietu ministrs, bet no 1936. gada 11. aprīļa līdz krievu okupācijai — Valsts Prezidents.

Jau šo amatu uzskaitīšana vien liecina par Kārļa Ulmaņa izcilo lomu mūsu valsts dzīvē. Tādēļ, ja viņš būtu šodien mūsu vidū, viņu apsveiktu plašas mūsu tautas masas, pateiktos viņam par darbu Latvijas labā un novēlētu viņam laimīgu un mierīgu mūža vakaru. Bet viņš nav brīvā pasaulē. Mums pat nav zināms viņa likteņis.

Mēs allaž esam sev jautājuši, kādēļ Maskavas varas nesēji aizveda Latvijas valsts prezidentu, bet atļāva izbraukt uz brīvo pasauli citu valstu galvām, kā piem., Rumānijas karalim, kas taču atradās tiešā karā ar Padomju Krieviju. Tas laikam tādēļ, ka, iznīcinot mūsu neatkarību, bija jāpadara nekaitīgi arī tie, kam tauta sekoja, kuŗus uzklausīja un kam tauta ticēja, un tāds bija Kārlis Ulmanis.

Viņš bija sācis pulcināt ap sevi latviešu zemniekus jau pag. gadu simteņa pēdējos gados. un aicināja toreiz zem krievu administrācijas nospiestos sevi apzināties par pilntiesīgiem pilsoniem savā zemē. Ulmanis tādēļ tika nozīmēts par pirmo Latvijas ministru prezidentu tad, kad mūsu tauta pasludināja savu neatkarību 18. novembrī 1918. gadā.

Ulmaņa valdība atbrīvoja zemi no krievu un vācu okupantiem, noslēdza miera līgumus ar Krieviju un Vāciju un tad stājās pie valsts saimnieciskās izbūves. Lielā agrārā reforma deva zemi vairāk kā 100.000 bezzemniekiem. Ulmaņa pamata princips bija — kad zemniekam iet labi, visai valstij iet labi.

Liels saimniecības uzplaukums iestājās, kad Ulmanis atlaida Saeimu un pagaidām pārņēma visu varu. Tomēr Ulmaņa nodoms bija atgriezties pie parlamentārās iekārtas, tikai karš izjauca šos plānus.

Viss Latvijas neatkarības laikmets cieši saistīts ar Kārli Ulmani. Tādēļ vinu tik ļoti ienīda krievu un vācu okupācijas varas. Mēnesi pēc Latvijas okupācijas, 1940. gada 21. jūlijā krievi Ulmani deportēja. Visu pirmo okupācijas gadu krievi veda propagandu pret Ulmani. Tāpat to darīja vācu okupācija un vēlāk otrā krievu okupācija. Mūsu ienaidnieki centās izskaust no mūsu tautas sirdīm prezidentu Ulmani, bet tas tiem neizdevās.

Latviešu tauta vienmēr atcerēsies savu lielo valstsvīru Kārli Ulmani, kuŗa valdības laikā Latvija plauka un zēla.

Kārlis Ulmanis visu savu mūžu bija veltījis vienīgi savas tautas labklājībai. Viņš arī izvēlējās ciest kopā ar to. Tādēļ viņš nekur nebēga, bet palika Latvijā, arī krieviem ienākot zemē. Tas Ulmanim piešķir moceķļa oreolu, ar ko viņš ieies Latvijas vēsturē uz visiem laikiem.

LATVIEŠU DZIESMU DIENA KANADĀ

APMEKLĒTĀJU PĀRPILDĪTĀS MESEJA HALLES CENTRA DAĻA. (Sk. rakstu 6. lapā). Foto H. Kligers

ABONENTU IEVĒRĪBAI

Mūsu laikraksta abonentus ASV, kas līdz šim savas abonementa saistības kārtoja DV pārstāvībā, lūdzam turpmāk tās kārtot ar laikraksta pārstāvi

ARTURU LĀCI

1800 E. 18th St. Brooklyn 29, N. Y. Tel.: DEway 9-8280.

Neaizmirstiet atjaunot LATVIJA AMERIKĀ abonementu un nodrošināt sev netraucētu Pāvila Klāna romāna RŪSA lasīšanu!

GATAVOJIETIES LATVIEŠU NACIONĀLĀS APVIENĪBAS KANADĀ PAD OMES VĒLĒŠANĀM!

LATVIJA

Redakcija patur tiesības iesūtītos manuskriptus saīsināt. Nelietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos nosūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

Skolas gaitām sākoties

J. MEŽAKS,

LNAK Kultūras un Izglītības nozares, Skolu nodaļas vadītājs

Klāt atkal rudens — skolas laiks. Mācības sākušās šīs zemes skolās, bet arī mazā latviešu skola šinīs dienās atkal aicina savus bērnus kopā. Maza gan savu materiālo iespēju ziņā, bet liela savā nozīmīgumā. Ikvienam, mazam un lielam, lai šinī laikā domas atkal atgriežas pie latviešu sestdienas un svētdienas skolas. Tikai kopīgiem spēkiem varam mūsu skolu lielāku celt un līdz ar to cietu akmeni likt mūsu tautas un valsts nākotnes pamatos.

Nu trimdā vadām jau astoto gadu. Pirmās skolas gaitas sākt tā jaunā audze, kas Latviju vēl nekad nav redzējusi. Tikai latviska mācīšana un audzināšana spēs viņus saistīt nesaraujamām saitēm ar mūsu tautu. Pirmā vietā latviska ģimene, tad latviešu skola un baznīca. Tikai kopīgiem spēkiem un viens otru atbalstot, mēs varam cerēt uz mūsu mērķu sasniegšanu. Vēlreiz jāatgriežas pie mācītāja A. Čopa formulējuma par mūsu skolu nepieciešamību. Ikvienam īsti izglītotam cilvēkam ir jāpazīst sava pagātne: sava tauta un valsts, no kuras viņš cēlies. Tāpēc latviešu bērniem jāmācās tēvu valoda, Latvijas ģeogrāfija un vēsture. Svešās zemes skolās latviešu bērni var iegūt labu vispārīgo un speciālo izglītību, bet garīgās saites, kas viņus vieno ar tautu, tur netiek koptas un stiprinātas. Tas ir mūsu pašu uzdevums. Kļūmīgā stāvoklī atradīsies tas krietnais latviešu jaunietis, kas, lai gan ieguvis labu izglītību, latviski bez kļūdām nevarēs uzrakstīt pat vienu teikumu. Daudz ko var sasniegt pašmācības ceļā, bet pirmie pamati un ierosinājumi ir jādod skolai.

Zināmas uzskatu nesaskaņas starp veco un jauno paaudzi ir parasta lieta, bet tagadējos apstākļos tās var noiet līdz traģiskam lūzumam. Saskaņā var būt tikai tur, kur abām paaudzēm ir vieni un tie paši svētumi un centieni. Ja bērni nebūs audzināti cienīt savu senču mantojumu un godāt tēvu valodu, tad neizbēgami nāks tā diena, kad bērni nevarēs saprasties ar saviem vecākiem, jo viņiem trūks kopīgas valodas un bērni kaunēsies no saviem vecākiem, kuru angļu valodas zināšanas nekad nebūs tādas, lai tos noturētu par iezemiešiem. Tas būs latviskās ģimenes sairšanas sākums. Vecākiem jau savas pašu laimes un ģimenes saskaņas dēļ vien ir jārūpējas, lai bērni ieaugtu latviskos uzskatos, kādos viņi paši ir audzināti.

Latviešu skola ir lielākais palīgs vecākiem. Nesen Saulainē bērnusvētku sacensības un pārbaudes rādīja, ka to bērnu, kas mācās latviešu skolās, latviešu valodas, vēstures un ģeogrāfijas zināšanu līmenis ir nesalīdzināmi augstāks nekā to, kas latviešu skolā nav mācījušies. No visām šīm lietām veidojas nacionālā apziņa, kādēļ latviešu skolu nozīmi nedrīkst novērtēt par zemu.

Pagājušais mācības gads tomēr rādīja, ka vecāku atsaucība nav bijusi pietiekami liela. Tagad Kanadā varam rēķināties ar 14 tūkst. lielu latviešu saimi. Skolas vecumā bērnu ir 18%, kas būtu ap 1800. Tikai viena trešdaļa no tiem mācījās latviešu skolās. Tiesa, dažas ģimenes dzīvo 200—500 km no tuvākās latviešu skolas. Te jāmeklē jauni ceļi, kā viņiem palīdzēt. Bet bieži vien uz skolu neiet arī tie, kam tā atrodas otrā pusē ielai. Mīļie vecāki, pārvērtējiet savus aizspriedumus un pamatojumus. Latviešu skola izstiepj Jums pretī palīdzīgu roku. Neatstumiet to, sūtiet savus bērnus latviešu skolā!

Skolotāji un bērni, kā tie, kas jau iepriekšējā ziemā čakli un pašaizliedzīgi strādāja, tā arī jaunie sācēji šinī rudenī, sveicu jūs visus lielo darba cēlienu sākot un novēlu raženas sekmes!

Pajumti mūsu invalidiem Vācijā

Daugavas Vanagu organizācija jau no savas dibināšanas dienas iecerēja lielu mērķi — pajumti mūsu karavīriem — varoņiem invalidiem. Šī cerība kļuva par gribas balstītu domu, kuras īstenošana atrisinās daudzas grūtības aprūpes laukā.

Šī gada pavasarī mūsu trimdas saimi pārsalca pirmais aicinājums tautiešiem piedalīties lielajā mīlestības ārtavu talkā, lai mēs ikviens un visi, savus grūti pelnītos centus kopā likdami, veidotu ķieģeli pēc ķieģeļa, sienu pēc sienas un iegūtu mājokli mūsu tautas, zemes un mūsu valsts Latvijas aizstāvjiem — invalidiem.

Aicinājumam atsaucās daudzi. Pirmie bija paši invalīdi, kas ar savām ierobežotām darba spējām tomēr atlicināja tik sūri pelnīto grasi no nāves mokām un iznīcības izglābtiem cīņu lauku draugiem.

Šiem mūsu tautas pirmiem vīriem sekoja citi no visām zemēm, kas latviešiem devušas patvērumu. No pilieniem izauga urdziņas, no urdziņām strauts. Tam jākļūst plašākam, tam jākļūst Daugavai — mūsu zemes, tautas un domu vienotājai!

Daugavas Vanagu delegātu sanāksme Vācijā, kas gandrīz 100 procentīgi pārstāvēja tur esošos invalidus, š. g. 2. un 3. augustā apstiprināja Nama izraudzīšanas komisijas izvēlēto nekustamo īpašumu Freiburgā, Vācijā, un nolēma to nopirkt.

Nākamais Latviešu Kara Invalidu Nams nosaukts par Bērzaini, tā godinot mūsu mātes valodu un koku, no kura latvieši mēdza drāzt likstis savu bērnu šūpuļiem.

Bērzainē var novietot 50 invalidus, bet, ja izdosies iegūt pietiekamus līdzekļus, un, tas at karājas no mums ikviena, to izbūvēs par 100 invalīdu un viņu ģimeņu pajumti, kas dos iespēju nokārtot aprūpes jautājumu likteņa vissmagāk piemeklētiem latvju jaunekļiem un vīriem.

Invalīdu Nama administrāciju un kalpojošo personālu izraudzīs paši invalīdi no sava vidus demokratiskā ceļā.

Latvju jauneklis un vīrs nebaidījās atdot visu, lai gābtu mūsu zemi un tautu. Briesmīgam materiālam pārspēkam pretim tas uzcēla varoņu garīga pārākuma valni, pret kuru noasiņoja ar pavēli dzītas, clivēka vārdā nosauktas bruņotas masas. Kurzeme kļuva cietoksnis un tāda ir visa mūsu zeme, mūsu Latvija, vēl šodien mūsu bijušo karavīru un it īpaši kara invalīdu sirdīs.

Mūsu invalīdi — kā tie, par kuŗu Bērzaini tagad domājam, tā tie, kuŗus aizsniegt mums liedz asiņainais dzelzs priekškars, atdeva visu, ko vien tie spēja: savus locekļus, lai paliktu ar vienu roku vai bez abām, un gaidītu, lai māizes pusriecienu un malku pasniedz drauga vai svešā roka, lai zaudētu acu gaismu un nekad vairs neredzētu ne tikai savu tautu un zemi, bet arī savas seivas, bērna, tēva, mātes un līgavas seju, lai zaudētu vienu vai abas kājas un lektu vai rāpotu, lūdzot citu, kaut svešu, palīdzību, lai zaudētu veselību un klimtu svešumā bez darba, pietiekama uztura un pajumtes. Visu to viņi ziedoja augstākā pienākumā un mīlestībā, kāda cilvēkam var būt pret savu tautu un tēvzemi.

Mēs esam laimīgie, kuriem izdevies veseliem izkļūt kā no asiņainiem grāvjiem, tā arī bēgļu ceļiem, posta.

Bet mēs nevaram būt laimīgi, ja šie vīri, kuŗi sedza mūsu ceļu un drošību, tagad svešā zemē nesajustu mūsu — brīvo un veselo — morālo un materiālo atbalstu.

Latviešu trimdas saimei radusies iespēja apliecināt darbos un upuros to tautas vienotību, ko tā glabā kā lielāko dārgumu.

Ja reizēm mūsu trimdas dzīvē pavīd ieskatu atšķirības, kas dažkārt izpaužas neapvaldītos savstarpējos strīdos, tad šinī vislielākā un arī vienreizējā uzdevumā mums dota liela iespēja atkal saslēgties vienotībā daudziem citiem uzdevumiem un pienākumiem.

Iekļausimies šajā lielā un cēlā kopējā pasākumā — no viszemāk līdz visaugstākam atalgotam!

Ja vien mēs apzināmies šī uzdevuma — Bērzaini mūsu draugiem invalidiem — ārkārtīgi lielo nozīmi, ne tikai viņu, bet arī mūsu nacionālā spēka un cīņas spara labā, un neaizmirsīsim, ka visi — kā viņi, tā mēs — esam vienas un tās pašas latviešu tautas meitas un dēli, tad mums nemaz nebūs iespējams atrauties no straumes, kas plūst no malu malām un nes sevī Latviešu Kara Invalīdu Nama īstenošanas iespējas svešā zemē.

Bērzainē atradīsies visu to labo latviešu vārdi, kas būs pielikuši savu palīdzīgu roku tās iegūšanai. Un ja šai labo latviešu sarakstā atradīsies visu latviešu trimdinieku vārdi, tad Bērzaine būs ne tikai Latviešu Invalīdu Nams, bet visas latviešu tautas svētnams.

Mineolā, 1952. g. 19. augustā

Arvīds Līdacis,
Amerikas Latviešu Apvienības Aprūpes biroja vadītājs.

JAUNA LATVIEŠU ZOBĀRSTE ASV

Š. g. 23. jūnijā Bostonas universitātes zobārstniecības fakultāti nobeigusi Marija Zariņa ar DMD gradu.

Marija Zariņa

Jaunās zobārstes šūpulis kārts 1922. gada 5. februārī Lielauces pag., kur viņa aizvadījusi bērnu dienas. Pirmās skolas gaitas uzsākusi Lielauces pag. skolā un ģimnaziju nobeigusi Rīgā 1940. gadā, kad jaunās varas nesēji, tanku kēdēm žvadzot, šķērsoja sirmo Rīgu. — Bet latvietis—cīnītājs vēl nezaudēja cerību brīvības atgūšanai. Tā arī mūsu jaunā censone, gribas un spēka pārpilna, iestājās L.U. zobārstniecības fakultātē, lai pēc tās nobeigšanas varētu strādāt savā zemē.

Diemžēl, sakarā ar Otrā Pasaules kara notikumiem M. Zariņai studijas jāpārtrauc tieši beigšanas eksāmenu priekšvakarā. Viņa dodas bēgļu gaitās uz Vāciju, kur Hamburgas universitātē nobeidz iesāktās studijas un strādā par zobārsti latviešu nometnēs.

Tālākajā emigrācijā jaunā censone par nākamo dzīves vietu izraugās Savienotās Valstis. Šeit viņas tiesības un zināšanas netiek pilnīgi atzītas, bet viņa negrimst apatijā. Jaunajā zemē viņa iztikai un studijām naudu pelna gan kā mājkalpotāja, fabrikas strādniece un vēlāk kā technike zobārstniecības laboratorijā. Viņas nodoms ir trešo reizi savā dzīvē vērt augstākās mācības iestādes durvis, lai sasniegtu savu mērķi. Viņa studē 2 gadus Bostonas universitātē, ko sekmīgi beidz š. g. pavasarī. Jaunā zobārste uzsākusi privātu praksi Bostonā.

J. G.

NEAIZMIRSTIET SLIMOS VĀCIJĀ

Pēc š. g. 21. augustā Bautingas sanatorijā izdarītām komitejas vēlēšanām, jaunievēlētā latviešu slimnieku komiteja sastādījās šādā kārtībā: komitejas priekšnieks Ignāss Blaževičs, sekretārs Alberts Andersons, kasieris Eduards Rumpis, aprūpības daļas vadītājs Fricis Priekalns, kultūrdaļas vad. Jānis Bērziņš. Revīzijas komisijas priekšn. Juris Neivalds, sekr. Edvins Doktenieks, komitejas loceklis Vladislavs Velkme. Komitejas adrese: Ignāts Blaževičs, Staatliches Sanatorium D-7 Zim. 23, Gauting b. Muenchen.

Pēc trim ar pus mēnešiem vasa kristīgā pasaule svinēs skaistākos svētkus — Pestītāja dzimšanas svētkus. Arī tu, dārgā tautiete un tautietis, savā ģimenē, vai draugu vidū ar svētku prieka mirdzumu pavadīsi šo dienu. Tad neaizmirstiet arī tos, kas savus spēkus tautas brīvībai ziedodami, cieta frontes grūtības un briesmas un tagad sanatorijā dziedē savas brūces. Arī viņi cerību pilniem skatiem reiz raudzījās uz aizjūras zemēm, pretī jaunai dzīvei un labākai nākotnei, bet slimība bija stiprāka par viņu gribu un nākotnes cerību priekšā cieši aizvērās sanatorijas vārti, kuŗi daudziem neatvērsies nekad.

Ja varat, tad palīdziet mums.

I. Blaževičs.

PĀRMAIŅAS Kult. un Izglītības nozarē

Par Kultūras un Izglītības nozares mūzikas referentu kopš kāda laika izstājušās komp. T. Ķeniņa vietā LNAK centrālā valde apstiprināja komp. J. Cīruli no Hamiltonas un par viņa aizstājēju J. Dzeguzi no Toronto.

AICINĀJUMS

LNAK Kult. un Izglīt. nozare aicina LNAK pārstāvjus, visas organizācijas un draudzes visās latviešu apdzīvotās vietās iespējas robežās no š. g. 20. līdz 28. sept. atzīmēt Latviešu Kultūras dienas. Rādīsim un apliecināsim sev un citiem, ka latviešu radošais gars neapsīkst, un ka tas ir drošs garants tautas dzīvībai un Latvijas valsts atdzimšanai.

Kultūras dienu Toronto atklāšana š. g. 20. septembrī Sv. Andeju baznīcas telpās, pl. 7,30 v. Atklāšanas vārdus teiks apvienības pārstāvji, pēc kam sekos rakstnieku vakars.

21. sept. DV namā, pl. 2 atklās latvju mākslas gleznu izstādi.

27. sept., pl. 7,30 notiks koncerts, veltīts latviešu skaņražu jaundarbiem. Ievada vārdus teiks komp. T. Ķeniņš. Koncertā piedalīsies brīvm. M. Plostniece, E. Sedliņa, operdziedāt. J. Niedra un T. Ķeniņš. Visus sarīkojumus tautieši laipni lūgti apmeklēt.

Kult. un Izglīt. nozare.

RAKSTNIEKU VAKARS

LPB Kanadas kopa rīko sestdien, 20. septembrī, plkst. 7.30 sv. Andreja baznīcas lielajā zālē Rakstnieku vakaru, kurā savus jaundarbus lasīs rakstnieki: Irma Grebzde, Velta Toma, Ingrida Viksna, Ella Andersone, Jānis Klīdzējs, Arnolds Lūsis un Ilmārs Batraks. Iespējams, ka ieradīsies vēl citi rakstnieki no ASV

Ar Rakstnieku vakaru ievadīs Latviešu Kultūras dienas Kanadā. Piedalīsies viņu dubultkvartets Kalvis.

Vakaru apmeklēt laipni lūgti visi tautieši.

LPB Kanadas kopas valde

LASĪTĀJU VĒSTULES

KAM TAISNĪBA?

Laikraksta LATVIJA's (Vācijā) 28. numurā ievietotais raksts, — „Raksti uz laba papīra," mani pamudināja sniegt īsu pārskatu par ASV izdotā jauniešu žurnāla „Raksti" rašanās iemesliem.

Minētā rakstā ir pārmests ASV Brīvās Eiropas komitejai, ka tā neesot atbalstījusi Ulubeli, bet tai pašā laikā noklusē to, ka Brīvās Eiropas komiteja žurnālu bija ar mieru atbalstīt, ja tās izņāktu Amerikā. Jaunieši ASV tādēļ griebēja, lai Ulubeles redakciju pārceļ uz Ameriku, kur žurnāls, materiālo grūtību netraucēts, varētu turpināt savu iznākšanu.

Ulubeles redakcija, kaut gan par to informēta, šo vēlēšanos ignorējusi, nodibinājusi jaunu Apgāda kopu ar veco nosaukumu un pieturējusi vecās kopas pārstāvjus bez viņu piekrišanas.

Katrs sapratīs, ka, pārceļot Ulubeles redakciju uz ASV, tās eksistence no financiālās puses būtu beidzot nodrošināta. Dibināti rodas jautājums — kam tad bija tiesības lemt par Ulubeles palikšanu Vācijā? Agrāk mēs domājām, ka jauniešu žurnāls ir kopīga lieta, bet tagad izrādās, ka tā gluži nav. Man nāk prātā tie divi jaunieši ASV, kas ieguldīja visus savus fiziskā darbā auto iegādei krātos ietaupījumus Ulubeles atbalstīšanai. Vai arī viņiem nav tiesības teikt savu vārdu žurnāla aktuālos jautājumos? Jā, neviens to viņiem nevarētu aizliegt, bet tam nebūtu nekāda nozīme, jo par Ulubeles noteicēju ir uzmetusies galvenā redakcija, pateicoties redakcijas stūrgalvībai mums šodien ir divi jauniešu žurnāli.

Vai jauniešiem ASV, Ulubeles ietiepības dēļ, vajadzētu atteikties no ASV Brīvās Eiropas komitejas atbalsta?

Šaubas gan rodas, vai Ulubeles redakcijai ir tiesības lemt par žurnāla izdošanu Vācijā. Ulubeles redakcija kādam jaunietim Anglijā ir rakstījusi, ka žurnālu 80 proc. financējot jaunieši ASV.Bet vai tas arī viņiem nedod tiesības lemt par tā likteni?

Ulubeles redakcija savus iemeslus palikšanai Vācijā vēl nekur nav publicējusi, bet kādam iemeslam tāču vajadzētu būt. Ulubeles redakcijas vīri sevi uzskata par neaizstājamiem. Un ja Ulubeles redakcija bija spējīga žurnālu izdot Vācijā, tad tāču ir pamats domāt, ka jaunieši ASV arī ar to tiktu galā. Bez tam ASV tāpat kā Vācijā ir vienmēr pieejams vecākās paaudzes padoms un atbalsts, kuŗu gan Ulubeles redakcija bieži vien ignorēja.

„Latvijā" pārmests, ka jauniešu žurnāls „Raksti" pārņemot Ulubeles abonementus, kuŗu skaits ASV esot ap 250, bet Ulubele vēl neesot likvidēta un tā nevienam savus abonentus neesot atdevusi. Bet kā gan viens žurnāls var pārņemt otra abonentus, ja tie to nevēlas? Pat arī tad nekas nebūtu līdzēts, ja Ulubele savus abonentus būtu Rakstiem atdevusi, jo katrs taču abonē to, ko viņš vēlas. Žurnāla abonenti jau nav alvas zaldātiņi kuŗus katrs var dīdīt tur, kur iedomājas.Arī adreses šinī gadījumā neko nedod, tās iespējams dabūt no organizāciju kartotēkām.

Pārmetums jauniešu žurnālam Raksti par pārstāvju un redaktoru pārņemšanu varēja būt pelnīts, bet papildināms ar faktu, ka Ulubeles redakcija tai pašā laikā rīkojusies gluži tāpat. Tā Ulubele ir paturējusi mani par pārstāvi Anglijā un Kristapu Valteru par redaktoru. Arī mēs protestējām pret mūsu vārdu lietošanu bez atļaujas. Es personīgi savu atteikšanos pazinoju Ulubeles redakcijai rakstiski, bet ko tas deva — kā līdzstrādnieku mani vairs nemin, bet kā pārstāvis es vēl arvien figurēju.

Raksta autors aicīmredzot neko negatīvu neatrod pie Ulubeles redakcijas, bet pārmet Rakstiem, ka tie neievēro nekādus tikumus un praktizē puiku trikus. Es domāju, ka šādi Ulubelei labvēlīgi raksti presē tai neko nedos, jo Raksti ir iznākuši un turpina iznākt. Un atbalstu jauniešos iegūs tas žurnāls, kas spēs regulāri un kārtīgi iznākt un būs bagāts savā saturā. Divi jauniešu žurnāli pastāvēt nevarēs, vienam būs noteikti bankrots.

K. Lezdiņš.

DAUGAVAS VANAGI

ĻAUNAIS STRĀDĀ

Kad kādā latviešu nometnē Vācijā bēdīgi slavenais krievu repatriācijas virsnieks majors Liberts teica repatriācijas runu, drošsirdīgs tautietis tam jautāja: vai taisnība, ka Latvijā atgriezies Noviks un atkal strādā? Jā, Noviks strādā — sekoja atbilde. Ar to visiem klausītājiem acumirklī bija skaidrs, ka ļaunais cilvēks, kas tikdaudz nelaimes uzsūtījis latviešu tautai, savu darbu turpina. Sacēlās negants troksnis un niknums, pat majors vairs nevarēja brīdi parunāt.

Vai ļaunais cilvēks nav atnācis mums līdzi ne tikai Vācijā, bet arī aizokeana zemēs? Par dziļu nožēlu — viņš ir mūsu vidū un neatlaidīgi strādā. Pēdējā laikā, kad ap Daugavas Vanagiem lido daudz dažādu aizdomu, puteklu un pat nicināšanas, ļaunais cilvēks ir pacēlis galvu, atvēris' muti, lai arī no savas puses izmestu pa nelietībai, nemaz nepiedomādams un nekādā gadījumā jau nevarēdams pierādīt ar faktiem pārkāpums, kādi būtu pielaisti Daugavas Vanagu organizācijas darbā un izrīcībā. Ar to tam vēl nepietiek. Viņš principā nostājas pret Daugavas Vanagu organizāciju, viņam ir ‚dibināti' iebildumi pret organizācijas statūtiem. Paskataities viņa sejā, paklausaities viņa valodā, un jums kļūs skaidrs, kāda ir viņa morālā stāja, sirds šķīstums un godīgums. Tad, kad bijušie karavīri un vēlākie Daugavas Vanagi, kā izbiedēti meža zvēri, mitinājās, bailīgi un uzmanīgi, latviešu nometnēs, vilka dzīvību ar tām druskām, ko tiem atmeta vācu pārvalde un devīgu tautiešu sirdis, ļaunais cilvēks, kaut kādiem noziedzīgiem līdzekļiem pats ticis vaļā no iesaukšanas, labi ģērbies, paēdis un pārticīgs, staigāja no vienas nometnes barakas uz otru vai braukādams no vienas nometnes uz otru, tirgojās ar labi ejošām mantām, tā kā dažreiz tam kabatas vairs neizturēja marku svaru . . . Vienam vaigi plīsa treknumā, otram uzvilktais tērps karājās, kā uzmests koka krustam. Kad kādā nometnē dienesta darīšanās ieradās grupa bijušo karavīru-invalīdu, arī vēlāko Daugavas Vanagu, un nometnes pārvaldei lūdza dot iespēju pārnakšņot, tās vadītājs ierēdnis, pats izkļuvis sveikā no leģionāru tērpa un pienākumiem, bailīgi atrunājās — ēsot bīstami laut pārnakšņot nometnei nepiederošām personām. Arī šis izvairīgais baidījās maza riska, piemirsdams, ar ko gan var riskējis naktsmāju lūdzējs karavīrs. Šis pats ļaunais sadzirdējis, ka Daugavas Vanagi kādā pilsētā iegūst savā īpašumā namu, lai to izveidotu par latviskās sadzīves centru. Arī tā viņa uztverē ir pilnīgi nepareiza lieta (varbūt Daugavas Vanagiem vajadzēja īrēt telpas krievu sūtniecībā?). Bet viņš nerimstas savā muļķīgajā domu gājienā. Un proti; Daugavas Vanagi izkalkulējuši, ka projektētais bēru fonds tiem dos prāvu skaidrkapitālu. Vai jūs domājat, ka tas būtu paredzēts lietderīgai izlietošanai? Nē. Tur būs atkal kungiem ko zagt — nosaka ļaunais. Un to viņš saka ne divātā, bet pulciņā.

Es zinu kādu Vācijā palikušu invalīdu — Daugavas Vanagu, kam norauta labā roka līdz plecam, kreisajai trīs pirksti un abām acīm stipri bojāta redze, par nerviem nemaz nerunājot? Kamdēļ visas šīs brūces un pārcilvēcīgās ciešanas? Vai ne tamdēļ, lai leģionāru aizsegā un lielo cīņu līdzdalībā mēs varētu paglābties no skaidras nāves un iznīcības, iebraukt svešajā zemē un uzsākt dzīvi, kāda tā katram iespējama? Kamdēļ nonievāt un nosodīt tos, kas visu likuši uz spēles, lai kaut cik ilgāk noturētos Kurzemes krastā? Mums ir vienalga, gluži vienalga, ko sašautais, pat līdz nepazīšanai sakroplotais kara invalīds-Daugavas Vanags dara ar dāvanu, kas viņam pienākusi no Amerikas vai citas zemes. Viņš ir pelnījis visu mūsu atsaucību, un tikai ģeķis var domāt citādi. Sliktas tenkas ir lipīgas. Un ļaunais cilvēks ar tām aplipina savus draugus vai šaubīgos. Nāv tamdēļ jābrīnās, ka dažās vietās biedru skaits DV Apvienības pieaug lēnām. Tas ir šo ļauno mēlnešu nopelns. Bet jautāsim pašam ļaunajam: kā tu nokļuvi resp. kā varēji nokļūt trimdā, atrast darbu, iekārtoties pagaidu dzīvei? Vai arī tavā izbraukšanā nebija sadzirdama Opočkas dunoņas atbalss? Vai tu pats laimīgi neizglābies aiz leģionāru, kara invalīdu-Daugavas Vanagu durkļiem? Vai tāda ir tava pateicība tiem, kas ar asinīm, sāpēm un dzīvību līdzināja tev ceļu uz Amerikas krastu, daudzi paši palikdami sašautiem locekļiem Vācijas nometnēs? Kamdēļ tu apšaubi un noniecini, neieredzi un neatzīsti to svētīgo darbu, ko dara Daugavas Vanagi? Kamdēļ tu pats vēl neesi viņu rindās? Un ja neesi, tad neietekmē citus uz atturību. Pavisam dīvaini ir konstatēt, ka vēl un vēl visā latviešu trimdas pulkā nav vienveidīgu uzskatu un atziņas par mērķiem un nolūkiem, ar kādiem bruņoti Daugavas Vanagi. Ir dzirdēts tik daudz nepārliecinošu, pat muļķīgu argumentāciju, kuŗas vēl joprojām nav izdevies izklīdināt. Un, laikam, arī neizdosies, jo esam palikuši pašgudri un daudzos gadījumos vairs negribam pieņemt vispārējus sabiedrības spriedumus un atzinumus. Bet sevišķas pūles arī te nebūtu jāveltī. Ļauno un stūrgalvīgo nekad netrūks. Arī nepareicīgo ne. Ļaunais cilvēks strādās joprojām. Kamdēļ lai viņš to nedarītu, labi paēdis, nopelnījis, izglēļies un dzīvodams savās muļķīgās iedomās? Bet mūsuprāt ir pienācis laiks, kad visiem jāsaliedē savs spēks cīņai par Latvijas brīvību, jāatbalsta visi gājieni un katra rīcība, kas sekmē latviešu tautas saglabāšanu trimdā un nākotnei, kā pāri okeaniem, tā Eiropas krastā.

A. Sedasdēls

DARBS un BEZDARBS

VAJADZĪGI STRĀDNIEKI PIE BŪVDARBIEM

Pieteikties pie Ozola, 145 Niagara St., Toronto, tel. EM 4-9742

Meklē būvstrādniekus, alga no $1.00 — $1.25 stundā. Zvanīt pēc plkst. 20 — Tel. RO 1314.

NODIBINĀTA Kanadas Latviešu Dziesmu ORGANIZĀCIJAS KOMITEJA

Svētdien, 7. septembrī, Sv. Andreja b-cas telpās, Toronto, ieradās ap 25 latviešu organizāciju un koŗu pārstāvji, kā arī komponisti un diriģenti, lai pārrunātu jautājumu par dziesmusvētku sarīkošanu Kanadā nākamajā gadā. Pārrunās izskanēja doma, ka šāds sarīkojums vēlams. Diskutejot organizēšanas jautājumu, nolēma sekot Anglijas dziesmu svētku paraugam, ievēlot Kanadas Latviešu Dziesmu svētku Organizācijas Komiteju, 7 personu sastāvā, kurā ietilps pa pārstāvim no LNAK, DV un Baznīcas, kā arī 4 mūziķi.

Jaundibinātā Kanadas Latviešu Dziesmu svētku Organizācijas Komitejā ievēlēja un tā konstruējās šādējādi: priekšsēdis — Dr.phil. H. Tichovskis, sekretārs — Z. Šurinš, locekļi — komp. J. Cīrulis, T. Ķeniņš, diriģenti E. Freimane un V. Lindemanis. Vēl neizraudzīts palika baznīcas pārstāvis. Tūlīt pēc ievēlēšanas, jaunā Dziesmu Svētku Organizācijas Komiteja sanāca uz pirmo darba sēdi, kurā pieņēma svarīgus lēmumus attiecībā uz nākamo dziesmu svētku sagatavošanas darbiem. Par tiem ziņosim šī laikraksta nākamā numurā.

V.

KANADĀ

AIZRĀDĪJUMS

TL Inženieŗu un Techniķu kopas sanāksme notiks 19. sept., plkst. 7,30 vakarā, TLB namā, 198 Osler St.

Kopas valde

LATVIEŠU AGRONOMU B-BAS

Kanadā pilnsapulce notiks 19. septembrī, plkst. 20, 123 Huron St., Toronto. Lūdzam biedrus ierasties pilnsapulcē.

Valde

TORONTO

Toronto šais dienās uz dzīvi pārcēlusies jaunā, apdāvinātā pianiste, Aina Leinvēbere, kas Kanadā ieradās pirms viena gada no Dānijas, kur beidza ar labām sekmēm konservatoriju. A. Leinvēbere Toronto papildināsies klavieŗu spēlē pie prof. Alberta Guerrero.

*

Uz Dziesmu dienu Kanadā bija ieradušies arī daudzi viesi no ASV — tā klausītāju pūlī un sarīkojumā Kolumbus zālē varēja redzēt jaunos literātus: M. Austriņu, A. Kadili un H. Nordenu.

*

Toronto šais dienās ieradusies dzejniece Velta Toma, kas šeit nolēmusi apmesties uz dzīvi. Vispirms Velta Toma tomēr dosies uz Nujorku un Bostonu, kur uzstāsies rakstnieku vakarā un jaunatnes pulciņa sarīkojumā.

*

Dziesmu dienu balle Kolumbus zālē bija pulcinājusi rekorda skaitli apmeklētāju — deju virpuļi griezās ap 1500 viesu, kas jau pirmajā sarīkojuma stundā iztukšoja dzērienu un ēdienu krājumus, ieskaitot arī ne sevišķi iecienīto limonādi.

MONTREĀLĀ

Montreālas latviešu sabiedriskais darbinieks Jūlijs Pulciņš, kuŗš maija mēnesī saslima diezgan smagā veidā ar pleveriītu, pārvietots no Viktorijas hospitāļa uz TBC sanatoriju, Scherbrooke E.

*

Latviešu ārsts A. Šultmanis ar labiem panākumiem praktizē kādā no lielākām Montreālas slimnīcām. Praktizēšanās gads ir noslēdzies, un uzņēmīgais tautietis cer tuvākā laikā iegūt tiesības strādāt par patstāvīgu ārstu savā darbā.

Dr. A. Šultmanis ar savu lielo izpalīdzību ir daudz palīdzējis Montreālas latviešiem daudzos slimību gadījumos.

VANKUVERAS TIRGŪ

Augusta pēdējā pusē, vasarai izskanot, Vankuverā tiek rīkota lielā, gadskārtējā Britu Kolumbijas izstāde.

Tveice, putekļi un balagāniska tirgus atmosfaira. Izstādes laukuma vienā malā atrodas brīvdabas estrāde dažādiem uzvedumiem, kas ir gandrīz vienīgās, ko var noskatīties bez atsevišķas piemaksas. Blakus bļaurīgama balagānam, kāds pārspīlēti skaļi, plaušas nežēlodams, noķērc Ave Maria.

Kā patīkams iespraudums latvieša ausij, paredzētajai tautību stundā, 23. augusta vakarā, uzstājās mūsu solists Kamols un vīru dubultkvartets ar tautas dziesmām .Tīkams savilņojums pāršalc dzirdi, dzirdot tik pazīstamās skaņas. Zinot, kā tas viss radiens un īso sagatavošanās laiku, var sacīt mīli paldies un nodrāzt dūšīgu spieķi nākotnes celiem, lai nebūtu jāapstājas. Tautiskos tērpos ar tautisku rotaļu, uzstājās arī bērni, kaut arī mazliet nedroši. Taču pirmais solis ir sperts, kaut nu tam sekotu turpmākie .Tāpēc atziņīgs vārds izsakāms ikvienam, kas pūlējies, netaupot laiku, lai ar šo mazo parādīšanos publikas priekšā atgādinātu: šeit ir latvieši, viņi vēl elpo un dzīvo!...

O. L.

PREZIDENTA K. ULMAŅA

GODINĀŠANA VAŠINGTONĀ

Sakarā ar Kārļa Ulmaņa 75 gadu atceri, Vašingtonas Latviešu biedrība sarīkoja svinīgu sanāksmi, kurā ar plašu runu uzstājās sūtnis J. Feldmans un bij. ministrs Alfr. Bērziņš. Vakaru noslēdza mūsu lielās mākslinieces Lilijas Štengeles deklamācijas.

Tauta, kas godina savus lielos dēļus, godina pati sevi, sāka savu referātu sūtnis. K. Ulmaņa vārds nesaraujami saistīts ar Latvijas neatkarības laikmetu. Bet jau pirms tam Ulmanis bija 20 gadu darbojies sabiedriskā laukā. Kad mūsu graudkopība cieta no Amerikas konkurences, Ulmaņa skaidrais skats rādīja, ka atrisinājums meklējams piensaimniecībā. Popularizējot savas idejas sanāksmēs, kursos vai presē, Ulmanis nāca sakarā ar tautu, kurai viņš pamazām sāka iepotēt domu par to, ka latvietis būs kungs vienīgi savā neatkarīgā valstī. Ulmaņa izšķirīgā loma Latvijas valsts pasludināšanā katram zināma. Toreiz bija jāpārvar neizsakāmas grūtības un šaubas. Ulmanis ne tikai prata pārvarēt šaubas, bet arī iedvest ticību visai apkārtnei.

Tālāk sūtnis raksturoja Ulmaņa izcilo lomu valsts pastāvēšanas pirmā posmā un pārgāja uz 15. maija notikumu analizi. Tie, kas izstrādāja mūsu 1922. g. Satversmi, savu jaunību bija pavadījuši zem Krievijas neaprobežotās monarchijas režīma. Lielāko launumu mēs saskatījām pārāk spēcīgā izpildvarā. Tādēļ gribēdami radīt demokratisku valsti, mūsu Satversmes Sapulcē centās nodrošināties pret valdības tieksmēm vadīt visu valsts dzīvi. Rezultātā izpildu vara pēc mūsu Satversmes bija vāja, bet Saeima visspēcīgā. Par nožēlošanu mūsu proporcionālās vēlēšanu sistēmas dēļ mūsu Saeima bija sadrumstalota, kas lielā mērā apgrūtināja valdības stabilitāti.

Nacistu draudi Vācijā un saimnieciskā krize prasīja stipru valdību, tādēļ arī notika 15. maija pārmaiņas.

Jaunā kārtība palīdzēja atrisināt daudz jautājumu. Tomēr pats Ulmanis vairākkārt bija paskaidrojis, starp citu arī sūtņiem, ka Latvija atgriezīsies pie parlamentārās iekārtas, iepriekš novēršot nepilnības, it sevišķi mūsu vēlēšanu likumā.

Uz Ulmaņa godināšanu Vašingtonā bija ieradies pēdējās valdības loceklis A. Bērziņš, kurš, biedrības priekšsēža lūgts, izjustos vārdos raksturoja prezidentu kā sabiedrisku darbinieku, valstsvīru un cilvēku. Ulmanim nebija citas intereses kā kalpot savai tautai, neprasot sev nekā. Kad Ulmanim sakarā ar viņa dzimšanas dienu draugi un labvēļi vēlējās uzdāvināt kādas lauku mājas, Ulmanis kategoriski no tā atteicās, aizrādot, ka viņa vajadzības ir visai aprobežotas.

Svešas varas varēja atņemt Ulmanim brīvību, bet tās nekad nevarēs izdzēst Ulmaņa piemiņu no mūsu sirdīm.

Pirmā Dziesmu diena Toronto. Kori un dejotāji. Foto J. Broks

Pirmā Dziesmu diena Kanadā — liels darbs tautiskās apziņas stiprināšanai

LATVIEŠU DZIESMU, DEJU UN TAUTAS TĒRPU PARĀDE TORONTO

2000 apmeklētāju jūsmo par priekšnesumiem

Tā bija liela diena Toronto, kad sestdienas pēcpusdienā /visās ielās ap Meseja halli atskanēja latviešu valodas čalas, pēcpusdienas saulē vizēja tautas tērpu vainagi un saktas, un lielo svinību zāli pildīja ap divi tūkstoši dziesmu draugu, lai piedalītos pirmajā Kanadas latviešu dziesmu dienā. Redzot un jūtot to lielo atsaucību un sirsnību, kādu šim brīdim veltīja kā dziedātāji, tā klausītāji, nozuda smīns pat visneticīgāko skatītāju lūpu kaktiņos, kas uz šo pasākumu no pirmā brīža bija raudzījušies ar neticību un šaubām. Šoreiz launais pareģojums nepiepildījās — Dziesmu diena pēc H. Lūses jubilejas koncerta izvērtās par lielāko un krāšņāko sarīkojumu Kanadas latviešiem visā trimdas laikā, un tie pierādīja, ka nav vēl mūsu tautā miris dziesmu gars, un tas palīdz pārvarēt visas pretešķības un domstarpības. Tādēļ par šo dienu lai liels paldies Daugavas Vanagiem un Rīcības Komitejai, tāpat visiem dziedātājiem un diriģentiem, kas mums dāvināja šo brīdi.

Anglijas himnas un prāvesta A. Skrodeļa dedzīgo vārdu ievadīts, sākās Dziesmu dienas koncerts, dziesmu starpbrīžos skatuvē ievirpuļoja vieglie dejotāju soli, atgādinādami svētku viesiem, ka blakus dziesmai ir arī liels pūrs tautas deju, kuras svešumā aizmirst būtu grēks un kauns.

Pēc ģenerālkonsula atklāšanas vārdiem uzrunu teica DV priekšnieks Kanadā P. Balodis, starp citu uzsvērdams:

„Latvieša dabā ir kāds pareizs un cēls tikums: kad pirmā vaga druvā izdzīta, apstāties un vērot, vai tā taisna un derīga vai līka un labojama.

Ir lieki runāt par dziesmu dzīvinātāju spēku, kas latvju tautu vedis cauri grūtiem gadu simteņiem, cauri dūmiem un puteklīem piekvēpušām kungu rijām.

Šī dziesmu diena Kanadas latviešiem lai būtu pirmā vaga šāda veida sarīkojumiem.

Svinīgos brīžos, kad sanākam kopā, laikam gan nebūs nevienam starp mums, kas domās neaizietu atpakaļ uz savu tēvu zemi, pagastu, pilsētu vai tēva māju.

Mēs nezinām, kas ar viņu, kas ar mūsu tautas daļu un tuviniekiem aiz necilvēcīgās noslēgtības. Tikai vienu mēs zinām — tur neskan dziesma, tur vaid izmisumā mūsu tuvinieki. Tie gaida palīdzību, arī mūsu, jo paši sev palīdzēt tie nespēj.

Liekas, ka bieži trimdinieka prāts apmulst, tas apmaldās it kā starp trijām priedēm un pazaudē īsto ceļu uz mērķi. Varbūt, kādreiz sāk pietrūkt arī griba.

Tas, lūk, nedrīkst notikt!

Lai nākošās vagas dziesmu druvā ietu plašumā un raženībā. Tad tā būs viena ceļa zīme, kas tāpat kā senāk, tā arī nākotnē tuvinās mūs mums no Dieva piešķirtai tēvu zemei."

Varena un krāšņi pēc P. Baloža runas izskanēja Latvijas himna, tad zizli cēla Dziesmu dienas virsdiriģents, Hamiltonas Latv. B-bas kora diriģents Jānis Cīrulis, atgādinādams atkal

DV Kanadas valdes pr-ks P. Balodis pasniedz D. Epermanei godalgu Foto J. Broks

senās dienas Rīgā, kad viņa vingrā roka līka tur gavilēt dižiem koriem, asā spalva radīja gan krāšņus nošu rakstus, gan asprātīgas mūzikas kritikas. Pēc J. Cīruļa vadītās J. Vītola Rīgā pirku sirmus zirgus, kopkoris pacēla balsis E. Melngaiļa dziesmā Svešai zemē, ļaujoties virsdiriģentes Erikas Freimanes stingrajiem mājieniem, kuŗai pelnīti pienākās lielākais paldies par šīs Dziesmu dienas labo izdošanos. Dziesmai izskanot, acis iepriecināja Diždanča raidītie pāri, kas savā sniegumā parādīja izkoptu soli un teicamu ansambļa kopību. Prieks bija noklausīties Juŗa Dzeguzes brašo Kalvja vīru ritmiski vingros dziedājumus, kas pirmie izpelnījās dejotājiem, šoreiz Londonas DV deju kopai, kuru vada A. Niedra. Slaidājiem dejotāju augumiem nozūdot, klausītājus iepriecināja Dainas Sakta, kuŗas vadītājs Z. Šuriņš bija daudz pūlējies, lai izceltu savu dejotāju soļu vieglumu un augumu vijīgumu. Varenas izskanēja vīru kopkora dziesmas J. Cīruļa vadībā, no kurām visvairāk iepriecināja J. Vītola iejūtīgā Nakts, bet visīstāk kā diriģents, tā kopkoris sevi parādīja J. Vītola Gaismas pilī, kaut arī vēl ne visur dziedātāji pilnīgi spēja piepildīt diriģenta vēlēšanās, kas bija stingri un droši tvertas. Gaismas pils iejūsmināta, klausītāju sirdis vispilnīgāki atvērās, kad uz skatuves parādījās Herta Lūse, ko zāle sveicināja ilgiem, nerimtīgiem aplausiem. Hertas Lūses klātiene šai dienā bija ne tikai liels, mākslinieciskis ieguvums, bet arī simbols mūsu dziesmas nezūdīgam spēkam. Tādēļ arī līdz asarām aizkustināti Dziesmu dienas viesi klausījās A. Jurjāna kantātes skaņās, un Hertas Lūses lūgšanas dziedājumā, kam smalkjūtīgs līdzgaitnieks pie klavierēm bija T. Ķeniņš. Visa cieņa un apbrīna nākas E. Freimanei, kas šai dziesmā mācēja iedvest dziedātājos tādu spēku un kvēli, ritmisku stingrību un jūsmu, ka koris un klausītāji ar acīm un sirdi padevās katram diriģentes mājienam.

(Nobeigums 4. lpp.)

TRIMDAS SAULAINĀS UN ĒNAS PUSES

PRESES KOORDINĀCIJA

Periskops Nujorkā kļuvis Saturnam draugs. Viņš Laikā svarīgi ziņo, ka Saturns jau kļuvis tik liels virs Amerikā, ka par viņu runāts pat ALAs valdes sēdē, bet par Periskopu ne. Saturna raksti tiekot cītīgi studēti un nu esot atrastas pazīmes, it kā viņa artikeļos izmanāma tieksme rādīt notikumus greizā attēlojumā. Draudzības dēļ Periskops nemin to artikeli, kur atrasta šī tieksme, bet pateicas Dievam, ka Saturnam, nekas ļauns nav noticis, jo izrādījies, ka Saturns arī dzīvo šajā brīvības zemē un viņam nevar tikt klāt.

Periskops glaimo arī tam valdes vicepriekšsēdim, kas Saturnu aizstāvējis un to esot darījis tāpēc, ka „ir pārliecināts preses brīvību aizstāvis" un nevis tāpēc (laikam kā tie citi valdes locekļi), ka „arvien ir nosēdināts nopelnu postamenta pašā čukurgalā."

Es griežu Periskopa uzmanību uz Saturna pārrunu referenta dziļdomīgajiem vārdiem: „Līdz šim mēs pareizo informāciju par ALAu smēlām no ALAs sēžu protokoliem un preses, bet tagad ir radies kāds trešais (Vai atkal baigi slepens?). Tas ir Saturns. Tas nav labi." Protams, tas nav labi, jo tad tūlīt vajadzīga arī preses koordinācija, ko lai raksta un ko lai neraksta, lai nevienam nebūtu nopelnu par daudz, vai par maz. Bet šajā gadījumā kordinācija tomēr nebūs vajadzīga, jo šo gadījumu var nokārtot ar loģiku: Periskop, drāzies tūlīt uz Bostonu pie pašа preses priekšnieka Olģerta Liepiņa, lai izsludina visiem latviešiem, ka, saskaņā ar centrālās organizācijas atzinumu, arī turpmāk informācija par ALAu ir smeļama no ALAs sēžu protokoliem un preses. Saturns ir tikai trešais un nav ne protokols, nedz prese. Un tie kas grib dziļāki urkēties, tie var ar tādu pašu loģisku pareizību prasīt, lai par presi atzīst tikai to avīzi, kur nav Saturna rakstu un tad mēs nonāksim pie — vienotas preses, ar vienu domu, vienu virzienu un arī vienu kritiku. Saturns

Pirmajā rindā godalgotās tautietes. Vidū G. Opolā un P. Zieduņš Foto H. Kligers

Zviedrijas latvieši grib vēlēt, bet...

VĒSTULE NO ZVIEDRIJAS

Zviedrija pašreiz ir vienīgā latviešu emigrantu zeme, kur vēl nav savas vietējās centrālās pārstāvības iestādes. Līdz šim izlīdzējās ar to, ka tādas uzdevumus pa daļai izpildīja Nacionālais Fonds, piemēram, braukams uz Londonu, kad tika nodibināts Latvijas atbrīvošanās Komitejas Eiropas centrs.

Pāris reizes ir ierosināts jautājums, ka Nac. Fondam vajadzētu vispār sevi pasludināt par Zviedrijas latviešu nacionālo pārstāvību. Taču paša Fonda Padomes aprindās šādi ierosinājumi nav atraduši atbalstu. Tas arī saprotami, jo, pirmkārt, Nac. Fonds ir dibināts pavisam atsevišķiem uzdevumiem, kuŗu veikšanā jābūt vienprātīgi un bez domstarpībām iesaistītai visai latviešu bēgļu saimei, turpretim nacionāli-sabiedriskās pārstāvības iestādē allaž var rasties visai plašas domstarpības, jo šādas pārstāvības darbība pavisam cieši saskaras ar politisku ieskatu jautājumiem; ņemot pārsvaru vienam politiski piekrāsotam virzienam, pret Fonda atbalstīšanu var atsalt citu ieskatu piekritēji, un, otrkārt, Nac. Fonds tomēr nav vispārēji ievēlēta iestāde, bet formāli ņemot ir tāda pati sabiedriska organizācija, kā visas citas: Nac. Fonda augstāko iestādi — Padomi — vēlē tie, kas apņēmušies maksāt Fonda atbalstītāju mēneša nomaksas. Aiz šiem iemesliem Fonda nepartējiskā daļā Fonds kā vispārējā nacionālā pārstāvība tiek noraidīts. Bija savā laikā nodibināts tā sauc. LOS, t. i. Latviešu Organizāciju Savienība, bet dažādu iemeslu dēļ LOS faktiski ir likvidējusies. Pie tam tās sastāvā bija tikai no demokratiskā centra pa labi stāvošās aprindas.

Un trešā vietā, kur notiek nepārtraukta visu notikumu virzīšana uz vadītājas varas iegūšanu un nostiprināšanu, ir pazīstamā LCP, kas dēvējas par latviešu „pretestības kustības" centru un ko vecās politiskās partijas nolēma atzīt par emigrācijā esošo parlamentāriešu izpildu komiteju (tāds lēmums savā laikā pieņemts Vācijā). Bet LCP (Bruno Kalniņa un Mintauta Čakstes vadībā) jau nemaz nedomā par to, ka tā varētu būt Zviedrijas latviešu pārstāvība, jo tai ir ļoti tālas un plašas, globālas valdības pretenzijas, līdz pat pretenzijai atgriezties Latvijā kā Latvijas likumīgai valdībai vai pat parlamentam. Tie ir veci un smagi strīdiņi, kas nebūt vēl nav rimuši. Bet vismaz attiecībā uz Zviedrijas latviešu pārstāvību šī iestāde atklāti nefigurē. Totiesu tā figurē ļoti aktīvi visās slepenās sarunās. Un te savs svarīgs pamats, no viņu viedokļa raugoties. Ja izdodās Zviedrijā, tas, ko LCP aprindas pašreiz te grib panākt, tad — uz precedenta pamata — tāpat tiktu būvēta arī globālā latviešu pārstāvība.

Zviedrijas latvieši ir pirmie (atskaitot Vācijas „mazās Latvijas" posmu), kas noorganizēja plašāka apmēra vēlēšanas, jo Nac. Fonda atbalstītāju skaits sākumā, pirmajās vēlēšanās, bija patiešām prāvs. Tātad vēlēšanu prakse Zviedrijas latviešiem ir vairāk kā pietiekama. Un visi bēgļi nemaz citādu centrālās organizācijas radīšanu nevar iedomāties, kā tikai vispārēju vēlēšanu ceļā.

Vienīgās aprindas, kas tam pretojas (atklāti, protams, neviens to neriskē teikt) ar savu faktisko rīcību, ir vecās politiskās partijas. Gluži pēkšņi sabiedrībai kļuva zināms, ka kaut kur notiek kaut kādas sarunas par Zviedrijas Nac. Padomes radīšanu. Skaidri neviens nezināja, kas tur sarunājas, uz kādiem pamatiem? Tikai pavisam nejauši Latvju Vārda redakcijai bija kļuvis zināms, ka šīs sarunas organizē atkal tās pašas vecās politiskās partijas. Kad šī ziņa nāca klajā, sacēlās vesela vētra vecpolitiķu aprindās un sākās jau pret Latvju Vārdu ievadītās vajāšanas acīmredzama pastiprināšana, jaudīs izplatot baumas, ka laikraksts kūda pret „brīvās pasaules dabisko demokratisko iekārtu" utt. Tikai neviens neielaidās uz pašа jautājuma atklātu pārrunu: Zviedrijas Nac. Padomes radīšanu vēlēšanās, vai arī to sakombinējot slepenās sarunās.

Neraugoties uz bēgļu sabiedrības visiem zināmiem puslīdz vienprātīgiem ieskatiem par labu vēlēšanu principam, sarunas spītīgi tiek turpinātas. Vēlēšanas principā it kā aizstāvējušas arī dažas partijas, bet ļoti viegli un ar pasakainu ātrumu piekāpušās, kad sociāldemokrati izteikušies noteikti pret vēlēšanām.

Nevien atmests vēlēšanu princips, bet vēl jaunāk: sabiedrībai grib rādīt, it kā tomēr šie sarunu organizētāji atzītu vēlēšanas, bet arī tad tās būtu tikai divpakāpeniskas, ne tiešas. Bet šajā konkrētā gadījumā tā ir tikai politiska viltība, jo no zemnieku savienības agr. J. Andersons nācis ar priekšlikumu Zviedrijas Nac. Padomi radīt no 30 locekļiem, pie kam desmit jau dotu vecās politiskās partijas (3 soc.-dem., 3 zemnieku sav., 2 dem. centrs, 1 Latgales separātistu grupa ar Bukšu priekšgalā un 1 kāda gluži nezināma konservatīvo grupa, kādas Latvijā nemaz nebija, tāpat kā Latgales separātistu), un atlikušos 20 dotu tikai divas sabiedriskas organizācijas: Nac. Fonds un soc.-dem. iespaidā esošā Palīdzības komiteja. Visas pārējās organizācijas nav ievērotas.

Visai šai slepeno sarunu politikai ir tikai viens vienīgs izskaidrojums: tie, kas netic saviem panākumiem, grib tikt nacionālās pārstāvības centrā iekšā pa aplinkus ceļu. Un tad tiek gudrotas visādas aiz matiem savilktas „teorijas," piem., ka bēgļu tauta neatspoguļojot latviešu tautu dzimtenē! Protams, pierādījumu nekādu, tikai partijām izdevīgi apgalvojumi.

Ap šīm vēlēšanām tad nu Zviedrijas latviešu sabiedrībā sākusies pavisam nopietna cīņa, kuŗai jāizšķir, vai demokratiju tikai deklamēsim, vai arī gribēsim un spēsim patiesībā demokrati būt.

Vēl tiek lietota arī kāda cita, visai iespaidīga viltība: Amerikas un Anglijas valdības aprindas esot — „devušas mājienu", ka latviešu bēgļu pārstāvībai vajagot būt politisko partiju sastādītai, jo tā, lūk, esot visā pasaulē. Protams, atkal neviens un nekur to nepasaka atklāti, jo tad šī nepatiesība nāktu arī formāli klajā. Bet visur tas tiek stāstīts un runāts. Tāda „amerikāņu un angļu mājiena," protams, nav un tāds nevar būt. Amerikāņiem gan interesē, lai latviešiem būtu viena kopīga vadības iestāde, ar kuŗu varētu nopietnā brīdī stāties nepieciešamos sakaros.

Latvija Amerikā lasītājiem vēl būs atmiņā mūsu laikrakstā ievietotā ziņa par igauņu pūlēm radīt globālu centru. Kā atcerēsaties, igauņu diplomātiskais pārstāvis Amerikā Kaivs taisni tā arī saviem tautiešiem pateica, ka būtu jāsteidzina bēgļu vēlētas pārstāvības iestādes radīšana.

Ļoti grūti ticēt, ka Amerikas valdībā būtu tik bezgalīgi samīlējusies latviešu vecajās partijās, ka ar Latviju būtu taisīts izņēmums un mums — „dots mājiens" pārstāvības centra radīšanu nodot vecо partiju rokās, bēgot no visu bēgļu piedalīšanās vēlēšanās. Mēs zinām, cik ļoti augstu taisni Amerikā tiek turēti demokratisko tiesību principi. Nedomājam, ka latviešu veco partiju labā amerikāņi atkāptos no saviem tik cieši iesakņotiem principiem un atzītu mūsu vadības centru, ko nebūtu ievēlējuši visi bēgļi vispārējās vēlēšanās.

Bet šī partiju aizkulīšu sarunāšanās nav Zviedrijas nelaime vien. Tā notiek — „globāli". Par dziļu nožēlošanu. Un tai galu darīt var vienīgi pašu bēgļu politiska aktīvitāte, neļaujoties šai partiju demagoģijai un viltībai. Jo šis ceļš ir ne vien neskaidrs un tumšs, bet arī bīstams, tas draud no Latvijas kopējās lietas atgrūst pašu bēgļu tautu.

A. V.

SAVIENOTĀS VALSTĪS

LATVIEŠU MĀCĪTĀJU KONFERENCE ŅUJORKĀ

Latvijas ev.-lut. baznīcas pārvalde ASV sasauc 20. un 21. septembrī latviešu mācītāju, draudžu un dievkalpojumu kopu pārstāvju konferenci Ņujorkā. Pārstāvji ieradīsies no Atlantijas piekrastes apgabaliem.

Arhibīskapa vietnieks prāv. J. Ķullītis vadīs atklāšanas svētbrīdi un kopā ar zv. adv. P. Eglīti ziņos parbaznīcas pārvaldes darbību un uzdevumiem. Porf. F. Treus vadīs Bībeles stundu. Darba kārtībā uzņemti referāti par baznīcas darbu un organizāciju, draudžu saimniecību, baznīcas satversmi, svētdienas skolām, jaunatnes un palīdzības darbu. Atsevišķā sesijā būs runa par teoloģijas studijām ASV un pastorālās ētikas ievērošanu. Konferencē piedalīsies arī archibīskapa pārstāvis Kanadā A. Skrodelis.

21. septembrī notiks svinīgs dievkalpojums ar dievgaldu prāv. J. Ķulliša vadībā, piedalīsies prāv. K. Valters no Bostonas, māc. A. Zuzāns no Elizabetes, māc. K. Briedis no Ņujorkas un citi mācītāji. Dziedās Herta Lūse. Pēc tam konferences noslēguma draudzes vakars, kurā runās māc. E. Kiploks no Sjufolsas (S. Dak.) par dzimtenes baznīcu aiz dzelzs aizkara.

Sagaida Latvijas sūtņa J. Feldmana, ALA's priekšsēža prof. P. Lejiņa, LKK priekšsēža Dr. V. Māsēna un citu goda viesu ierašanos. Ņujorkas latviešu draudzes valde un dāmu komiteja rīkos uzņemšanu.

Informācijai

Amerikas Latviešu Apvienības un visu ASV latviešu organizāciju līdzdalība un palīdzība lūgta sekojošu personu sameklēšanā:

1. Latvian Legation, 87, Eaton Place, London. S. W. 1. England, meklē inženierus Tolku, Liepiņu (agr. VEF darbinieku), Širmacheru un Dambergu.

2. Marta Matulevics — 156A William Street, Kings Cross, Australia, N. S. W., meklē Jūliju Vasiljevu, dzim. Jansoni..

3. Lāčplēša K. O. K. B-bas sekretārs A. E., Lauris — 539 N., Pine Street, Lancaster, Pa., meklē pulkvedi K. Dzenīti—Zeniņu.

4. Anna Skujiņš — 167 Sherbrooke West Street, Apt. 7., Montreal, Que, Canada, meklē savu māsu Skaidrīti Auziņu ar dēlu Georgu.

5. E. Stabausis — 49 Gladstone Ave, Hamilton, Ont. Canada, meklē Mariju Uzulēnu (arī Ozoliņš), 32 g. vecu, dzim. Ludzas apr.

6. Straume, Ebberpsvagen, Osby, Sverige, meklē Jēkabu Znatnaju, kas ir klases futbolists un 1950. gadā spēlēja futbolu Filadelfijā, meklē savu tēva brāli Valoģu Tomas — Tomasumas, 65 g. vecs. tagad ASV pavalstnieks.

Lūgums meklējamām personām atsaukties meklētājiem un tiem, kas meklējamos zina, paziņot viņiem, kādas personas un kur viņus meklē.

VERAS KEIŠS

(MEMBER OF THE CANADIAN NATIONAL BALLET)

LATVIEŠU BALETA SKOLA

TORONTO

ATJAUNO SKOLĒNU PIEŅEMŠANU LĪDZ Š. G. 15. SEPTEMBRIM, PIRMDIENĀS UN TREŠDIENĀS, PLKST. 6 VAK., SV. ANDREJA BAZNĪCAS SARĪKOJUMU ZĀLĒ, OTRĀ STĀVĀ

TEL. RA 1276, TORONTO

MĀCĪBAS SĀKSIES 15. SEPTEMBRĪ

No labās: audzēknes: GUNDEGA KAROLE un ILONA LAPPO sekmīgi dejoja pirmā skolas baleta vakarā Toronto

CEĻA VĀRDI

Kas grib tapt liels, tam draud tikai vienas briesmas: mīla. Bet kam nav mīlas, tas nevar tapt liels. Jo tās taču tiešas pretrunas! Jā gan, kas tās savieno, tas ir liels.

Rainis

Anvils

BIJUŠAIS PAR BIJUŠIEM

LATVIEŠU LEĢIONA VIRSNIEKA, KURZEMES CIETOKŠŅA TRAĢISKO NOTIKUMU LĪDZGAITNIEKA, ATMIŅAS PAR LEĢIONĀRU PĒDĒJĀM VAROŅGAITĀM DZIMTENĒ UN UZSPIESTO KAPITULĀCIJU

Latviešu virsnieku Odiseja: cīņā ar badu un okupantiem, pārvarot neiedomājamas grūtības Latvijā, 3 virsnieki, kas turēja zem sava goda kapitulēt komūnistiem, 1945. g. vēlā rudenī kājām šķērsoja Lietuvu, Poliju un Austrumprūsiju, lai izlauztos cauri dzelzs aizkaram un aiznestu brīvajai cilvēcei autentiskas ziņas par komūnistu briesmu darbiem Latvijā. Ar šīm vēsturiskajām atmiņām, kas nāk no pirmavota, un pauž latviešu karavīru varonību un pašaizliedzīgu tēvzemes mīlestību, jāiepazīstas ikvienam latvietim, īpaši mūsu jaunatnei, kam liela cīņa par tautas nākotni vēl priekšā.

I

ATPAKAĻ UZ KURZEMI

Ir 1945. gada aprīļa mēneša 6ākums. Tukša un klusa Oderas upes krastos gul kāda galīgi nopostīta vācu lielpilsēta. Bumbu sprādzienos ar visām sliedēm gaisā uzrauti tramvaju vagoni pa daļai karājas, pa daļai balstās pret masīvo mūra ēku sienām, un drupas, drupas, visur drupas... Starp drupu kaudzēm šad tad parādās pa nelielam pulciņam vācu cietsu, bet nav neviena viņu vidū vīra gados, ir vai nu pavisam veci, vai pavisam zaļi; vienam aukliņā sieta plecos karājas krievu veco laiku šautene, otram medību bises siksna saista novecojušos amerikāņu vinčesteri, kādu vēl atceras mūsu vecie latviešu strēlnieki, citam vienkārši padusē iemiegta japāņu šautene; dažam ir kādas 5—10 patronas viņa ieročim, bet dažam tik daudz, cik stobrā; nevienam no viņiem nav vācu šautenes. Tie ir vācu zemessargi. Vācijas pēdējā rezerve un cerība. Cerība? Nē, tā ir pēdējā bezcerība. Savā izskatā un būtībā.

Ir beidzies Pomerānijas bezgalīgo ielenkumu un caurlaušanās kauju vai ielenkuma izvairīšanās manevru posms. Esam novietojušies upes stāvajā krastā kādas fabrikas nepabeigtās jaunbūves augšējā stāvā. Apakšējos stāvos, lielāko tiesu vācu sievietes, vēl pilnā jaudā gatavo granātmetēju granātas. Šīs fabrikas nepabeigtais tukšais stāvs ir vienīgā mūsu mītne, tur jāguļ uz grīdas, jāēd uz grīdas, jāraksta uz grīdas. Īsi sakot, visai dzīvei jānorit uz plikas grīdas. Krieviņi no otrpus upes atsūta mums šad tad pa granātai, bet citādi neuzbāzas. Mēs viņus netraucējam ne tik daudz.

Jau pāris nedēļas nīkstam savā fabrikā, izdarām apmācības pilsētas nomalē, cīnāmies ar pārtikas grūtībām un gaidām Gaidām, kad mums noteikti paziņos, vai mums būs jābrauc atpakaļ uz Kurzemes fronti un kad tas notiks. Šī skaidrība reiz nāks.

„Liktenis mums lēmis vēlreiz kāpt kuģos, bet šoreiz, lai dotos atpakaļ uz savas zemes krastiem un piedalītos atlikušā stūrīša aizstāvēšanā. Es to ieskatu par lielu godu, jo ikviena karavīra pamatmērķis ir savas zemes aizstāvēšana, un, ja to viņš var veikt, cīnīdamies tieši uz savas zemes, tad viņa mērķis ir sasniegts pilnīgi. Ne dzīves, ne uztura jautājumi mūsu zemē nebūs sliktāki kā šeit pašlaik. Tomēr, ja kādu apstākļu dēļ dažs no jums nevarētu vai nevēlētos braukt, tiem ir dota iespēja būt pārvietotiem Vācijā. Lūdzu pieteikties" — pildot savu formālo pienākumu, uzaicināju ierindā stāvošos vīrus, kaut gan iznākumu jau zināju iepriekš no agrākiem jautājumiem un valodām. No seši simtiem nebija neviena, kas vēlētos palikt Vācijā. Toreiz, protams, neviens no mums nezināja, cik strauji un cik neparedzētu virzienu nems turpmākie notikumi. Ja kāds mums būtu skaidri pareģojis drīzo galu un tieši tādā veidā, kāds tas pienāca,— mēs vienkārši tam nebūtu ticējuši, tik stipra bija mūsu ticība lietu attīstībai citā virzienā. Bet pasaulē jau viss ierīkots ar gudru zinu, arī cilvēkiem viņu liktenis paliek apslēpts labā nolūkā: lai cilvēki varētu dzīvot un gatavoties ilgai dzīvošanai, jau izrakta kapa malā stāvēdami.

Mūsu vienībai bija jācīnās kā pirmajai un kuģī kāpšana nolikta pēc pāris dienām; mums ar dažām dienām starplaika sekos mūsu nākošā vienība, atkarā no kuģu transporta iespējām. Šāda kārtība bija nolikta ne jau tādēļ, ka kuģis nevarētu uzņem vienlaicīgi vairākas līdzīgas vienības. Atkal ar gudru ziņu: lai vienā rāvienā jūras dibenā nenoiet vairākas veselas vienības, jo kuģošana uz Liepāju tajā laikā bija gaužām nedroša ieta.

Bet šo nolikto divu dienu notikumi novilcināja mūsu aizbraukšanu vēl par kādām trīs dienām. Gaisa uzlidojumā bija galīgi sagrauta osta, kurā mums bija jākāpj kuģos. Beidzot tomēr, kādā tumšā naktī nonācām attiecīgajā ostā un sakāpām palielā kuģī. Kā vienība bijām tikai mēs, latvieši. Bez mums tai pašā kuģī brauca kāds tūkstotis vāciešu atpakaļ uz savām vienībām Kurzemē, gan no slimnīcām, gan no atvaļinājumiem Vācijā. Pirms izbraukšanas katram izsniedza glābšanas jostu un degvīna devu; pirmā uzdevums skaidrs, bet par otro man skaidrības nav līdz šai dienai, vai tas bija domāts pret jūras slimību vai siltākai slīkšanai. Tā kā devu nekādas instrukcijas nepavadīja, tā izžuva vēl pirms kuģi sāka šūpot jūras viļņi. Bez mūsu kuģa karavānā ietilpa viens municijas kuģis, bet konvojā bija divi mīnu trāleri un divi iznīcinātāji.

Mums par laimi jūru visu laiku klāja bieza migla. Aiz šī iemesla un arī tādēļ, ka mīnu trāleri mums priekšā visu aiku veica savu darbu, uz priekšu tikām ļoti lēni. Kuģi ik mirkli savā starpā apmainās svilpieniem, lai nenoklīstu un neuzskrietu viens otram virsū. Mctam lielu līkumu un turamies iespējami tuvāk Dānijas krastiem. Laiks paiet, vālājoties daudzstāvu koka nārās. Vienības koris un instrumentālās trio apciemo visas kuģu telpas ar saviem koncertiem, bet zīmētāji gatavo albumu ar aktuāliem skatiem no kuģa dzīves. Laiks kaut kā jāīsina.

Pretim Helgolandes salai nostāvējām jūrā uz enkura veselu dienu. Migla bija izklīdusi. Konvojs, šķiet, bija saņēmis kādas ziņas, jo tas aizvirzījās no mums tālu nost. Pievakarē, iepriekš ieņinot visu salas piekrasti mākslīgā miglā, devāmies tālāk un nākošajā dienā, atkal jau pret pievakari, bijām tikai dažu stundu brauciena attālumā no Liepājas. Pašlaik Liepāja pārdzīvoja kārtējo gaisa uzbrukumu: tāluma dēļ to mēs ne redzējām, ne dzirdējām, bet zinas smēlāmies no kuģa radio. Karavāna samazināja gaitu vēl vairāk, acīmredzamā nolūkā tuvoties ostai nakts tumsā. Drīzumā mums pretim jūrā izlidoja vairākas vācu lidmašīnas, pariņkoja virs mums un devās atpakaļ uz krasta pusi. Līdz ar tumsas sabiezēšanu kluva redzamas ostas ieejas ugunis.

Ar adjutantu devos pie kuģa kapteiņa uz viņa kajīti, lai pateiktos par vizināšanu un lai viņam pasniegtu atmiņai vienības mākslinieku darināto albumu ar skatiem no šī ceļojuma. Vecais vācu jūras vilks, manāmi uztraukts, ceļot uz Liepāju viņam itin nemaz vairs nepatīk. Stiprinājās pats un pacienāja mūs no saviem krājumiem kuģa sienas skapītī.

Redzams krasta siluets.

Nakts tumsā mēs klusām un lēni iezogamies Liepājas ostā.

II

KURZEMĪTE, DIEVZEMĪTE

Tumšs un kluss visapkārt. Kaut ar prieku sirdīs, bet klusēdami izkāpām krastmalā un norindojāmies. Sagaidītāju nebija neviena, jo neviens nezināja par mūsu iebraukšanu. Nakts klusumā un tumsā svinīgi un savādi izklausījās pēc ilgiem laikiem atkal uz savas zemes dziedātā valsts himna Dievs, svētī Latviju! Neviens toreiz mēs nenojautām, ka pēc kāda mēneša mēs mūsu himnu dziedāsim vēl daudz neparastākos apstākļos un tad jau pēdējo reizi pašu zemē, un kas zin', uz cik ilgiem gadiem. Vai uz mūžīgiem laikiem?Nē, tam vēl negribu ticēt. Pēc valsts himnas vienības koris modziedāja Pie Batijas jūras, un tad mēs, ar vācu ceļvežiem priekšgalā devāmies uz naktsmītni. Bija jau pusnakts. Papostītās Liepājas pilsētas ielas kā izmirušas, atskaitot retās vācu patruļas.

(Turpinājums sekos).

V. Kroders

ARVIEN DZIĻĀK KALNOS

BRĪVDIENAS INDIJĀ

(Turpinājums)

Ak jā, tur bijis arī pats maharadža. Nu, — „jauks, kultūrāls cilvēks, runā parfekti angliski un prot samaisīt izcilus kokteiļus" — „We had a very good time"... Ambas Navāds nemaisīja kokteiļus, un es to viņam nenemu jaunā. Kā labs musulmānis viņš vispār nedzēra. Tā mums iznāca sausas vakariņas. Taču, es paliku pie viņa viesu mājas. —

Viņa Augstība īstenība tirgojās ar kokiem; tas, blakus zemnieku nodevām, bija galvenais ienākuma avots. Citādi klinšainā zeme bija liesa un bieži neatdeva pat ne pusi no darba, ko viņā salika iekšā. Farid—Chanam, navābam, tādēļ nevarēja būt tās rocības, kas bija viņa dienvidu kollēgām — Indijas maharadžam kā Heiderabas nižamam, Radžputam, un citiem, kas savu leģendāro pērļu, auto un bankas kontu dēļ ir gana izvazāti pa rietumu illustrētiem žurnāliem un vismaz Anglijā pazīstami katram skolas puikam. Arī valsts territorija ne tuvu nelīdzinās milzu platībām Indijā. Mēs tāpēc neķājām uz elefantiem, arī negulējām grīdā iegremdējamās gultās. Bet mūsu gultas arī necīkstēja un tajās nemita blaktis Pēc angļu parauga mājas vissvētā vieta bija — sittingroom Ja ne cits, tad paklāji tur bija. — No viena paša būtu pieticis 5 gadiem pārticīgas dzīves. Mēbeles bija gatavotas Bombejā — parastais indiešu modernais miču maču stils — un es brīnījos, kā Navābs tās atrāvis šurp pa savas valsts „braucamām taciņām", kur pat mēbeļu vagona trešdaļa nesatilpa.. Es neteiktais. Es pavēros sāpus; tur viņš sēdēja kraujas malā, nogrimis pat savas zemes apskatīšanā. Mums iznesa krēslus, jo kungam te nelikājas stāvēt.

Mēs bijām tā sēdējuši savas stundas divas vai trīs, jo pamodināja drēgnums. Sārtuma redzēšana kalnos bija atnākusi un pagājusi, bet mēs to nemanījām.Drošs vienā katrs no mums bija domājis labas un augstas domas; apkārtne uz to ierosināja.Es biju gandrīz līdz galam izdomājis garo domu par Indiju, — manu „neuzticīgo mīļāko", jo tāda tā tiešām bija, un nolēmis par šo mīļāko arī rakstīt, cik vien spēšu. Šo domu es biju sācis jau pagājušā vasarā, tāpat kalnos, tāpat aizas malā tupot, es biju to turpinājis, kad pēkšņi, šīs domas skartam, bija jāapstājas bazāra drūzmā, uz mirkli jāatpūtina acis no kodīgās filmu studijas gaismas vai vienkārši, kad indiešu meitēna tev par 8 annām pienesa cigaretes. Un nekad man nebija bijis vajas šo domu izdomāt, jo bija — kā nu kuro reizi — jāiet tālāk drūzmā, jāturpina darbs vai — jāaizsmēķē pienestā cigarete. Soreiz es domu arī neizdomāju pilnīgi līdz galam. Mūs aicināja vakarinās.

Tā kā bija pilnīgi tumšs, un ja vērās mājajās debesīs, varēja klupt pār akmeni vai sakni. mūs veda kalpu bars ar garām pika lāpām. Ne jau tālu. Navāba rezidence bija tikai savus 100 metrus lejup, īsteni tai pašā zemes gabalā Varat iedomāties kalnu cietoksni, teiksim, vidēja lieluma viduslaiku pili, tādu kā Valtera Skota romānos Pa tādiem vārtiem, tādā pagalmā mēs iemaršējām, un no koka balkoniem abās pusēs mūsu gājienā noskatījās pils iemītnieki. Aiz robotas, caurumotas vienas sienas pagalma dienvidu pusē raustīgi dega gāzes liesma — tur atradās harems, īsteni, hārema atlieka, kā mums bija paskaidrots. Tā mēs šķērsojām pagalmu, uzlīdām pa šaurām akmens kāpnītēm vienā no koka balkoniem, un ieraudzījām balkona galā, kas bija paplašināts un liecās gar pils paksi, lielu daudzumu lāpu un mazāku uguntiņu. Tur mūs gaidīja.

Neesmu varējis izdibināt, vai tā ir kāda paraža vai vienkārša sagadīšanās, bet kad pienācām barlnam, kas ielenca navābu, salīkušu vecīti, sarkanu turku fesku galvā; neviens nelikās mūs pat pamanījis. Viņi nesarunāties, tikai vērās viens otrā. dažs grīdā, bet acu uz mums nepacēla. Tā, mēs nostāvējām pāris minūtes. Tad navābam blakus sēdošie strauji sakustējās, celdamies kājās un aiz rokām saudzīgi uzvilka stāvus savu valdnieku. Nu mēs bijām uzmanības centrā Navābs panācās pāris soļu mums pretim, pieskarināja pirkstu pierei un ar otru roku notaustījās gar lūgšanas krellēm. kas karājās vecajam kaklā. Mēs arī pieliecāmies, dažs vairāk. dažs mazāk, un mūsu students. nokremšloijes. teica dažus ievada un apsveicināšanās vārdus jurdiski. Tad mūs nopiņņa sēdus un navābs. mūs visus pēc kārtas apskatīiis. sāka iztaujāt studentu. ar pirkstu durdams pa kārtai gan manu ceļa biedru, gan manā virzienā.

(Turpinājums sekos).

APKĀRT ZEMES LODEI

Kanadas Nacionālā izstāde pievilkusi tālu viesu uzmanību. Nupat aizgājis pirmais gaisa transports uz Čili, ar kuru nosūtīti 11 Holšteinas sugas bulļi. Pirkumu izdarījusi Inter—Amerikāņu darījumu institūts, kas darbojas Čiles un ASV valdību uzdevumā. Šis ir pirmais gadījums, kad no Kanadas izved liellopus kopš mutes un nagu sērgas parādīšanās š. g. februāra mēnesī.

*

120 tūristi bijuši spiesti pavadīt nakti Lielbritanijas augstākā kalna Snovdon galotnē, jo viņu vilciena ceļu nobloķējusi kāda avarējusi lidmašina.Pēdējā piederēja karaliskajai gaisa flotei un bija nokritusi tieši uz ceļa tikai īsu brīdi pirms vilciena pienākšanas. Visi trīs lidotāji acumirklī nonāvēti, un tikai pateicoties tam, ka lokomotīves vadītājs paguva vilcienu apstādināt laicīgi, izpalika lielāka katastrofa.

Vakarā novāca lidmašīnas drupas, bet vilciens joprojām nevarēja doties ceļā, jo izcēlās viesuļvētra, un vilciena vadība neuzdrīkstējās nobraukt pa stāvo nogāzi.

Pasažieri pavadīja nakti gan kādā būdā kalna galotnē, gan vilcienā, starp tiem atradās arī veci cilvēki un kādus 6 mēnešus vecs zīdainis. Kalns ir 3600 pēdas augsts, un vilcienu, kurš rāpjas pāri tā galotnei, dzen ar zobratu palīdzību.

*

Jāpāņu ķeizariskā namā dārgakmeni, vērtībā ap 9 miljoniem dolaru, pazuduši pēckara okupācijas posmā. Baumas par dārglietu pazušanu bija tik spēcīgas, ka valdībai bija jāieceļ sevišķa izmeklēšanas komisija un tā noskaidrojusi, ka karaliene dāvinājusi dārglietas kara ministrijai, armijas izdevumu segšanai. Tās netikušas izlietotas kara ātrā un negaidītā noslēguma dēļ un nonākušas amerikāņu okupācijas varas rokās, bet to atrašanās vieta un liktenis nav zināms.

*

Pēc angļu avīžu ziņām pasaules slavenais dimants Kohinors, kurš ir 106 karatu liels un iestiprināts karalienes kronī, kā arī Melnā prinča rubīns, kuru kādreiz dāvinājis Spānijas karalis, tikuši 1940. gadā apraksti pils kartupeļu laukā. Kara laikā karaļa dārgumi glabājās Vindzoras pilī, bet kādu dienu 1940. gada septembrī, karalis atsaucis pils bibliotēkāru un aprādījis, ka draudošās vācu invāzijas dēļ dārgakmeņu glabātuve nav uzskatāma par pietiekami drošu. Pēc pārrunām abi dārgakmeni izņemti no kroņiem, ielikti ievārījumu podā un apraksti kartupeļu laukā, kur tie glabājušies līdz pat 1945. g., kad tie atkal pārvesti uz Toveru Londonā.

1851. g. Kohinora dimanta vērtību aplēsa uz 10 milj. dolariem un to 1911. g. iestiprināja karalienes Merijas kronī.

*

Meksikāņu laikrakstā Ultimas Noticias lasāms, ka policija aizturējusi divus jaunus vīriešus. kas nodibinājuši sabiedrību „Izīrējams vīrs." Sabiedrības nolūks bijis apgādāt ar vīriem ārzemnieces, lai tās tādā kārtā varētu iegūt Meksikas pavalstniecību. vai arī palīdzēt bagātām dāmām, kurām testamentos bijis uzlikts pienākums apprecēties.

Aizturētie Juans Pola un Mauricio Maciels apprecējušies ap 50 reizes, neturot par vajadzīgu starplaikā panākt iepriekšējās laulības šķiršanu. Lieta vēl ilgi būtu rietējusi gludi, ja vien Pola nebūtu nelaimīgi iemīlējies vienā no savām slevām resp. savu uzdevumu ņēmis nopietni.

*

Pēc 7 gadu klusēšanas Tokijā pienākusi pirmā vēstulē no japāņu ģenerāļa Jamadas. Pēdējais kapitulēja Mandžūrijā Otrā Pasaules kara beigu posmā. Krievi ģenerāli neatbrīvoja no gūsta, apvainojot to baktērijų kara atbalstīšanā.

Tagad Jamada vēstulē lūdz ziņas par savu ģimeni, kā arī lūdz nosūtīt viņam kādu sainīti. Uzdotā adrese ir ļoti īsa un raksturīga: Pasta kastīte 6125, PSRS.

*

Klīvlandē aizturēts kāds ubags, kuram jau 1944. gadā bijis noguldīts bankā paprāvs kapitāls, 46 tūkst. dolaru. Bagātais ubags negrib uzdot policijai savus pašreizējos līdzekļus, tikai norāda, ka ubagotāju profesijas ieņēmumi sašaurinājušies dzīves dārdzībai pieaugot. Par viesnīcas istabu agrāko 3 dolaru vietā tagad jāmaksājot 10 dol. par nedēļu, un ēdienam jāizdodot 75centi agrāko 35 centu vietā.

Ubagotājs ir neredzīgs un 65 gadus vecs. Ja viņš izlietotu tikai sava kapitāla procentus vien, tad tas varētu izdot līdz 3000 dolaru gadā. Acīmredzot ubagošana pārgājusi viņam asinīs, un bez tās viņam grūti iztikt.

SPORTS

PAZIŅOJUMI

13. septembrī, plkst. 13, Toronto Beach stadionā LSAK rīko latviešu atklātās meistarsacīkstes vieglatlētikā.

Plkst. 19 sportistu vakars 326 Queen St., W.

*

20. sept., plkst. 19 Toronto 326 Queen St., W. LSAK vadībā sacensības galda tenisā. Sacentīsies kanadiešu Ontario apg. izlase pret latviešu Ont. apg. izlasi.

Noslēgumā tajās pašās telpās sportistu vakars ar Latvijas ģenerālkonsula Kanadā R. Braisona godināšanu, LSAK priekšsēža R. Plūmes 40 gadu sporta ateeri un latviešu labāko sportistu apbalvošanu.

*

27. sept., plkst. 18 YMCAs vingrotavā College ielā 40, TLSK vadībā Kanadas meistarsacīkšu finālspēles sieviešu volejbolā. Piedalās divas Montreālās YMCAs vienības, Toronto YMCA un TLSK.

*

Ontario apg. vadītājs izraudzījis latviešu Ontario apg. galda tenisa reprezentējošā vienībā: Teteri (TLSK), Liepiņu (TLSK), Žulpu (Ham. Sparta) un Eglīti (YMCA).

Sieviešu vienībā: Kāpostiņu (TLSK) Ādmini (TLSK), Mielēni (H. Sparta) un Viksi (TLSK) sacensībām 20. sept. pret Ontario apgabala kanadiešu izlasi.

Spēlētājiem baltos tērpos jāierodas līdz plkst. 18.45 sacensību vietā 326 Queen W.

I. Kāpostiņš, Ont. apg. vad.

E. KĀPOSTIŅA KANADAS MEISTARE GALDA TENISĀ

Jau vairākas dienas pirms Kanadas meistarsacīkstēm galda tenisā, kanadiešu laikraksti tām veltīja lielu uzmanību un centās zīlēt uzvarētājus.

Sacensības galda tenisā bija iedalītas divās grupās: pirmā — Kanadas slēgtās meistarsacīkstes, kurā varēja piedalīties tikai Kanadas pavalstnieki vai Kanadā dzīvojošie. Otrā — internaiconālajā — varēja piedalīties visi bez ierobežojumiem.

Tā sacenšoņu vidū bez Kanadas labākajiem spēlētājiem bija daudz amerikāņu ar ASV labāko dubultspēļu pratēju Solu Šifu (Ņujorka), kas ir arī trešais labākais Amerikas spēlētājs vienspēlēs priekšgalā.

Sieviešu klasē piedalījās pasaules meistarsacīkšu dalībniece un trīskārtējā pag. gada turnīra uzvarētāja Lea Neiburgere (Ņujorkā), ASV jaunatnes meistare u. c.

Vīriešu grupā mūsu spēlētāji turējās godam, tomēr spēcīgā konkurencē nespēja gūt redzamus panākumus. Vislabāk veicās Eglītim, kas zaudēja ceturtdaļfinālā Klotē (Montr.), un Žulpam, kam nācās kapitulēt astotdaļfinālā.

Senioru grupā veiksmīgi cīnījās Kuga. Skaistā un intrigējošā spēlē viņš finālā zaudēja Oveltonam (Ņujorka) 21:18. 21:9, 13:21, 19:21 un 14:21, tā paliekot otrā vietā.

Jaunatnes grupā O. Puķītis zaudēja Breuningam 12:21, 18:21 un 19:21.

Sieviešu dubultspēlē E. Kāpostiņa — V. Ādmine finālā zaudēja labi spēlējošām pasaules meistarsacīkšu dalībniecēm amerikānietēm Leai Neiburgerei un Robinsonei ar 9:21, 19:21 un 13:21. Ar šo panākumu mūsu spēlētājas sevi atestēja par labākām Kanadas dubultspēļu pratējām, jo vienīgo zaudējumu tās piedzīvoja pret labākām amerikāņu spēlētājām un celā uz finālu tās pieveica Kanadas bijušās meistares. Jāteic, ka ar līdzšinējo spēles prasmi te latviešiem ir izveidojies jauns Kanadas meistara titula guvēju pāris,

Jauktās dubultspēlēs cerētie panākumi netika gūti, jo Gvildis un Kāpostiņa zaudēja sākumā, bet otrās dienas spēlēs bez cīņas zaudējums tika piešķirts Liepiņam—Ādminei par Liepiņa neierašanos, kas nevarēja kavēt darbu.

Sieviešu vienspēlēs lieliska bija E. Kāpostiņas uzstāšanās. Pēc nopietniem treniņiem esot labā formā, tā dibināti varēja cerēt gūt labus panākumus. Pusfinālā E. Kāpostiņa par savu pretinieci iegūva divu pēdējo gadu Kanadas meistari Perkinsu. Spriegā spēlē Kāpostiņa guva skaistu 3:1 setu uzvaru (16:21; 21:9; 21:19 un 21:18). Finālā spēlē par Kanadas meistares godu Kāpostiņas pretiniece bija Jessopa. Šeit pārliecinošā spēlē Kāpostiņa guva ātru 21:12, 11:21 21:16 un 21:13 uzvaru. Ar šo uzvaru E. Kāpostiņa izcīnīja Kanadas galda tenisa meistares nosaukumu sievietēm 1952. gadam.

Latviešu starts Kanadas meistarsacīkstēs izvērtās par ļoti iespaidīgu un cerēsim, ka nākošajās sacīkstēs latviešu spēlētāju pulciņš

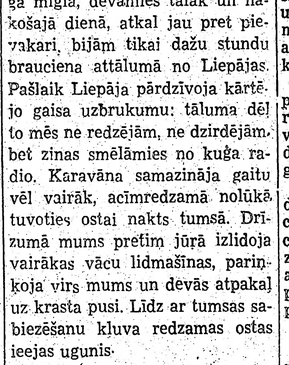

E. Kāpostiņa

būs vēl kuplāks un Kāpostiņas, Ādmines un Kugas panākumiem pievienosies vēl viens otrs spēlētājs.

Atzīmējams vēl, ka Kāpostiņa un Ādmine sacentās Ontario sieviešu izlasē pret Kvēbeku. Ontario sieviešu izlase guva 6:5 uzvaru.

E. KĀPOSTIŅAS SPORTA GAITAS

Kāpostiņa sportam nopietnāk pievērsās 1945. gadā Vācijā. Tā interesējās it īpaši par vieglatlētiku un volejbolu. Tikai vajas brīžos viņa bija redzama spēlējam galda tenisu.

Talantīgajai sportistei panākumu netrūka, un jau tuvākajos gados viņa bija latviešu vieglatlētikas un volejbola izlasē Baltijas sporta svētkos Vācijā. Arī pabērna lomā atstātajā galda tenisā viņa kluva Lībekas meistare un latviešu meistarsacīkstēs Vācijā ieguva 3. vietu vienspēlē.

Anglijā Kāpostiņa jāprojām guva labus panākumus volejbolā un vieglatlētikā. Volejbolā Kāpostiņa 4 gadi bija Anglijas meistarvienības sastāvā un vieglatlētikā, daudz startējot angļu sacīkstēs, 1949. gadā bija arī Anglijas latviešu meistare tāllēkšanā un 60 m un 100 m skriešanās.

Tieši Anglijā Kāpostiņa sāka intensīvi nodoties galda tenisam un 3 gadi bija Anglijas latviešu meistare vienspēlē un dubultspēlēs un dalībniece Koventrijas pilsētas angļu izlasē.

Nonākot Kanadā. Kāpostiņa teic ardievas vieglatlētikai un turpina trenēties volejbolā un galda tenisā. Baltijas sporta svētkos Kanadā Kāpostiņa kā voleibolā, tā galda tenisā ir latviešu izlasē.

Galda tenisā, kas no pabērna lomas ir izaudzis par „jāiamo zirdziņu" un tiek gūti paši skaistākie panākumi.

Viņa kļūst latviešu Kanadas meistare visos trijos spēļu veidos. Kanadiešu rīkotās Ontario apgabala meistarsacīkstēs nepazīstamā latviete Kāpostiņa par pārsteigumu rīkotājiem gūst uzvaru vienspēlē, finālā pārsoļojot līdzšinējo Kanadas meistari. Šiem panākumiem tagad ir pievienoti paši skaistākie uzvaras lauri — Kanadas meistares nosaukums 1952. gadam.

Simpatiskā sportiste ir jauks piemērs mūsu jaunatnei. jo prot ne tikai ierasties sacīkstēs un uzvarēt. bet ar izpalīdzīgu roku veic savas biedrības — TLSK „melnos" darbus. Tā bieži mēs viņu varam redzēt gan sarīkojumos pārdodam ieejas kartes. gan gatavojot viesu spēlētājiem azaidu, gan darot citus līdzīgus darbus.

Labi pazīstot Kāpostiņas gribu un lielo nopietnību treniņos, jāsaka. ka tas ir tikai sākums mūsu sportistes turpmākajiem dižajiem panākumiem.

Kāpostiņas lahākie sasnieguml vieglatlētikā: tāllēkšanā — 5.07 m. 60 m — 8,1 sek. un 100 m — 13.4 sek.

LIELAIS SPORTISTU VAKARS

20. septembrī, plkst. 20.30 Queen ielā 326 W. LSAK sarīkojumā notiks sportistu, sporta darbinieku un sporta draugu kopējs vakars. Oficiālajā daļā paredzēta Latvijas ģenerālkonsula Kanadā R. Braisona godināšana, LSAK priekšsēža R. Plūmes 40 gadu atcere sporta laukā un labāko Kanadas latviešu sportistu apbalvošana.

Cieši ar Kanadas latviešu sporta augšupeju ir saistīta Latvijas ģenerālkonsula atsaucība katram kaut vissīkākam sportistu lūgumam, vēlību balvu ziedošanā un pāri visam viņa ierašanos katrā lielākā latviešu sporta sarīkojumā sportisti augsti vērtē un par visu to ir ļoti pateicīgi. Pēdējā latviešu sportistu pilnsaulcē ierosinājums par visu latviešu sportistu kopīgu balvas pasniegšanu ģenerālkonsulam R. Braisonam guva nedalītu atsaucību. 20. septembrī, sportistu vidū esot. tam pasniegs kokā grieztu Latvijas valsts ģērboni un trimdas sporta nozīmi, kas simbolizē latviešu sporta kopību un tikai ārkārtīgi retos gadījumos tā tiek pasniegta sveštautietim par darbu latviešu sporta labā.

LSAK priekšsēdis R. Plūme klusībā atskatījās uz 40 sportam veltītiem gadiem. R. Plūmes vārds ir minams no Latvijas sporta šūpuļa līdz pat šīm dienām. un visu laiku viņš nenogurstoši darbojies Latvijas sporta veidošanas darbā. Sportistu vakarā būsim vienoti ap mūsu sporta celmlauzi un godināsim viņu sirsnīgā pateicībā par sevis atdošanu Latvijas sportam.

LSAK tai pašā vakarā apbalvos Kanadas latviešu teicamākos sportistus un sportistes. Paredzēts apbalvot labākos panākumus guvušos katrā sporta nozarē.

LSAK šai sportistu vakarā lūgs piedalīties visu organizāciju pārstāvjus.

Pirms sportistu vakara pl. 19 tajās pašās telpās notiks kanadiešu Ontario apgabala izlases vienības sacīkstes tenisā ar Ontario apgabala latviešu izlasi.

Ieeja sacīkstēm un vakaram sportistiem 50c, pārējiem 75c.

VESERBIJAS KAUSA IZCIŅA UZVAR KOVAS

Bradfordā (Anglijā) notika plašas baltiešu basketbola sacīkstes. Turnīrā piedalījās 6 latviešu, 2 lietuviešu un viena igauņu vienība.

Sacensības izcīnīja Veserbijas kausu, ko 1948. gadā dāvināja Park Gates latviešu sportisti. Kausa noteikumi paredz, ka kausu savā īpašumā iegūst tā baltiešu basketbola vienība, kas to izcīna 3 reizes. Līdzšinējos 9 turnīros neviena baltiešu basketbola vienība nav spējusi gūt 3 uzvaras.

Pa divām reizēm uzvarējušas Londonas DVF un Bradfordas Trimdas vienības.

Kausa izcīņā 23. un 24. augustā, spēlējot pēc divu zaudējumu sistēmas un piedaloties Londonas LSK, Bradfordas Trimdai, Londonas DVF, Notinghemas DVF, Ventai, Vidzemei, lietuviešu Kovas un Vitis un igauņu Eeesti, kausu uz vienu gadu izcīnīja lietuviešu Kovas. Kovas vienībai tā bija pēdējā spēle pirms došanās turnejā pa Franciju.

Finālā Kovas pieveica Londonas LSK 40—30 (19—17). Londonas LSK labākais spēlētājs un punktu guvējs bija vienības kapteinis Rušenieks. Vienībā vēl spēlēja Graudiņš, Ješinskis, Strēlnieks, Uztups, Bergmanis, Dubrinieks, Blukis un Švirksts.

Trimdas vienība palika 3. vietā.

LATVIEŠI STARPTAUTISKĀS SACĪKSTĒS ZVIEDRIJĀ

Starptautiskās sacīkstēs vieglatlētikā Vaesterosā (Zviedrijā), piedalījās arī latviešu sportisti.

Lodes grūšanā aiz olimpiskā uzvarētāja O'Briena otrā vietā ierindojās latvietis Noldis Millers ar šīs sezonas savu labāko rezultātu 14.03 m.

Trīssollēkšanā piedalījās A. Graudiņš, aizlēcot 12.44 m tālu.

Sieviešu disciplīnās startēja St. Graudiņa — Spruženiece, pārlēcot 1.25 m augstumu.

MŪSU VIEGLATLĒTU STARTI

Brencītis augstlēkšanā pārlēcis 1.725 m angļu sacīkstēs Lutonā.

*

ASV J. Plīsis disku aizlidinājis 41.79 m tālu.

E. Gremze piedalījies somu sacīkstēs Portartūrā (Kanadā). 1500 m skrējis 5:02.5 min. un 3000 m — 10:52.5 min.

OFICIĀLA STATISTIKA

Šīgada pirmajos septiņos mēnešos automobiļu katastrofās Amerikā dabūjuši galu gandrīz septiņas reizes vairāk cilvēku nekā krituši karā Korejā. Krituošo skaits šai laika posmā ir zem 3000, bet autokatastrofās bojā gājušo skaits mazliet pārsniedz 20.000. Tāda ir oficiālā ASV statistika.

Pirmā Dziesmu diena Kanadā

(Pārnesums no 3 lpp.)

Vēl nebija izskanējušas no lielās zāles dziesmu un aplausu šalkas, kad sākās godalgoto tautas tērpu parāde. Viena par otru krāšņākas uz skatuves parādījās tautu meitas, žilbinādamas visu novadu tērpus, un no godalgošanas komisijas saņemot godalgas un atzinības rakstus.

Godalgas par tērpiem saņēma:

I godalgu — Austra Gargurne, Ausma Gugāne, Dace Epermane;

II godalgu — Vera Volkova, Anna Kapina, Imanta Spēlīte, Skaidrīte Zaļā, Ilga Ēdele, Jozefīne Zalāne;

III godalga — Anna Done, Zelma Timma, Gaida Bite, Lida Birkmane, Hilda Pastore, Anna Rudzīte, Milda Tegaste un Biruta Līduma.

Godalgu un atzinību par tautas tērpu saņēma arī kora vecākais dziedātājs Pēteris Zieduņš (65 g.) un jaunākā gavilētāja — Gaida Opolā (13 g.).

Dziesmu dienas koncerts bija beidzies — iepriecināti aizgāja klausītāji, gandarīti par padarīto darbu dziedātāji. diriģenti un virsdiriģenti. Tādēļ visu Kanadas latviešu sirsnīgs paldies visiem darba darītājiem — diriģentiem E. Saksam, E. Ūdrim, V. Rundānam, V. Lindem, virsdiriģentiem un deju kopu vadītājiem, tāpat visiem citiem, kas bijuši klāt šiem svētkiem ar sirdi un darbu.

DZIEDĀTĀJU BALSIS DZIESMU SVĒTKU LIETĀ

LATVIEŠU DZIEDĀTĀJS, KAM REITERS VIENMĒR BIJIS UZTICĪGS, ARĪ GRIB PALIKT UZTICĪGS SAVAM REITERAM

Pie informācijas par Čikagas Dziesmu svētkiem Latvijas 23. augusta numurā šis tas būtu jānoskaidro, jo lasītājs var būt neziņā par pieminēto dziesmu svētku fondu un neatbildēts paliek arī jautājums, kādēļ tad īsti par virsdiriģentu šiem svētkiem netiek aicināts Teodors Reiters.

Pieminēto dziesmu svētku fondu jau šī gada pavasarī nodibināja abi Ņujorkas koŗi, un tam ir tīri lokāls raksturs. Tā uzdevums ir materiāli nodrošināt abu koŗu nokļūšanu uz dziesmu svētkiem Čikagā 1953. g. vasarā. Protams, jau ceļa izdevumi vien divi koŗiem nebūs mazie, un būtu netaisni prasīt, lai tos segtu tikai dziedātāji personīgi. Fondā gan jau tagad dziedātāji individuāli uzkrāj līdzekļus, bet to pilnīgai sagādei paredzēti vēl citi ceļi.

Kā jau dziedātāju draudzē parasts, svētku tapšanas norisei līdzi dzīvo arī Ņujorkas koŗi, un, labu domu mudināti, rīcības komitejai Čikagā iesniedza 3 ierosinājumus.

Pirmkārt, būtu aicināms Teodors Reiters. Tas ir dziedātāju vai vienbalsīgs lūgums. Dziedātājs taču ir tas, kas ne vien pašos svētkos, bet jau visu gadu nes un nesīs darba vissmagāko da.u un tam nav gluži vienalga, kas šos svētkus kā virsdiriģenti vadīs. Kļūdās tas rīkotājs, kas tā nedomā.

Bez tam reizē taču atzīmēs arī I Latviešu Vispārīgo Dziesmu svētku 80 gadu atceri, bet pusi šo svētku taču vadījis Reiters vienmēr kā pirmais starp pirmajiem. Viņa darba mūža skaistākā daļa veltīta latviskās dziesmas celšanai „devītajā žuburā", un šis mūžs ar latviešu dziesmu un dziesmu svētkiem savijies tik cieši kā nevienam citam. Diemžēl, mums nav lielā Melngaiļa, ne Teodora Kalniņa, bet, paldies Dievam, Reiters mums vēl ir. Kam tad nu gan šais svētkos būtu jābūt, ja ne viņam? To jau prasa vienkārši latviešu gods. Un latviešu dziedātājs, kam Reiters vienmēr bijis uzticīgs, grib šodien palikt uzticīgs arī savam Reiteram, un Pirmo Vispārējo Dziesmu svētku 80 gadu atcerē grib to atkal redzēt savā vidū. Kam to nākas dzirdēt lai dzird.

Kad svētku rīcības komiteja atrunājās, ka Reitera saistīšana izmaksātu ap $1.500.— un to viņa nevarot atļauties, jo, lūk, sabiedrība taču to n e k a d neakceptēšot (?!), Ņujorka apņēmās sagādāt pusi šo līdzekļu.

Ja nu rīkotājiem arī tas nav bijis pieņemams, acīmredzot noteicējs te nebūs vis nauda, bet gan kāds cits „svars".

Otrkārt, Ņujorkas koŗi proponēja svētkus rīkot ne vienu, bet gan divi dienas — sestdien un svētdien. Svētku notikumiem tā daudzējos paveidos (arī gleznu izstāde, rakstnieku rīts, teātŗa izrāde u. c.) vienā dienā kaut cik izsekot nebūs fiziski iespējams, un tas tāliņākos braucējus var atturēt. Ja laika tik maz, sevišķi var ciest kopkoŗis. Kas dziesmu svētkos bijis, tas to labi zinās.

Bažas rada arī svētku zāles jautājums — ap 4000 vietu. Ja Čikagā vien skaita ap 3000 latviešu, vai zāle nav par mazu? Šur tur vērojot noskaņas, jau tagad, liekas, svētku apmeklētāju nebūs mazums. Būtu pārāk launi, ja kaut daļa sarīkojumā netiktu iekšā.

Treškārt, lielā attāluma un lielo izdevumu dēļ, Ņujorkas koŗi lūdza atļauju svētku priekšvakarā rīkot svētbridi ar garīgu koncertu, kur atskaņotu komponista Bruno Skultes jaundarbu Lūgšana —koŗim, solistiem un ērģelēm. Tas būtu arī mūzikāls notikums, jo jaundarbs ar ievīto Litāniju latviešu garīgajā mūzikā ir visai īpats. Ar to būtu sekots arī senai tradicijai Dziesmu svētkos Latvijā.

Diemžēl, no ierosinātā svētku rīkotājiem nekas nav bijis pieņemams.

Dziesmu svētki nu reiz ir mūsu visu lieta un mums ikvienam rūp, lai tie notiktu visā atbildīgajā cienā, sevišķi jau svešā malā, kur mūs vēros un vērtēs arī citi.

Tādēļ būtu visai vēlams, lai rīkotāji sabiedrību pārliecinātu par dažām (neiespējamām lietam, kas citiem, no malas raugoties, gan liekas iespējams.

Amerikas latviešiem nesaprotama ir arī Latviešu Apvienības ASV un tā Kultūras biroja nostāja. Kad nu noris darbi vislielākajam latviešu nacionāli kultūrālajam notikumam — dziesmu svētkiem, mēs par ALU nekā nedzirdam. Vai lietas, kas nes visu šīs zemes latviešu un mūsu nācijas vārdu, var risināties bez tās līdzdalības, daudziem liekas gan, ka ne, jo vai tā nu tas nebūtu viens no šāda iestādījuma būtiskākiem uzdevumiem.

Kādreiz mūsu dzīvē bija Rīgas Latviešu Biedrība — saucēja, mudinātāja, rosinātāja un pat pēdējos mūsu brīvvalsts dziesmu svētkos tā atkal ienāca kā simbols. bet kas šodien sauks vientulo latviešu trimdinieku? Esam kārtu kārtām organizējušies, vēlējuši, uzticējušies. bet galu galā — tukšums. Ir pārāk skumji, kad tā jāsagaida pirmie latviešu dziesmu svētki šai zemē, kur taču skaitliski mūsu ir visvairāk.

Artūrs Lācis

ES VĒLOS KĻŪT SKAISTA...

Ko darīt rudenī?

Septembris ir pirmais rudens mēnesis, kas mums drīzi nesīs drūmas dienas, lietu un vētru. Bet rudens ar savu augļu pārbagātību ir arī labākais palīgs skaistuma un veselības kopšanai un uzturēšanai.

Šinī gada laikā it īpaši ieteicamas ir vīnogas, ko vajadzētu kārtīgi ēst katru dienu. Ieteicams apturēties no pārāk taukiem ēdieniem, gaļas un stipriem sieriem, bet lietot vairāk saknes un pieņu. Tas tīra asinis un uzlabo veselību, kā arī palīdz iegūt skaistu, svaigu un tīru sejas krāsu. Eiropas skaistumkopšanas speciālisti ieteic rudens vīnogu diētas, kas ieturamas 1—2 dienas nedēļā, patērējot katru reizi pa 2 kg ogu dienā. Protams, būtu nepieciešams ārsta padoms, lai nepārpūlētu sirdi, ja arī vēl jāveic kārtējais darbs.

Reizē ar vīnogām nāk āboļi, ko ieteicams lietot cauru gadu. Ābols pirms gulētiešanas dod labu miegu un tātad arī palīdz kopt veselību, jo, kā zināms, dziļš miegs ir labākais skaistuma kopšanas palīgs. Ābols darbā var aizstāt tasi kafijas vai tējas.

Lieka saules iedeguma noņemšanai seju var nomazgāt ar šķēli citrona, laujot sulai iežūt un tad noskalojot siltā un aukstā ūdenī. Tas ne tik balina, bet arī savelk poras, un dod vitamīnus jūsu sejas ādai. Rudenī ieteicamas arī vīnogu maskas. Šim nolūkam izspiež dažas sulīgas vīnogas, iemērc sulā drāniņu un tur uz sejas 20 minūtes. Vispirms noskalo siltā, bet pēc tam aukstā ūdenī. Iedegumu noņem arī, mazgājot seju katru rītu un vakaru paniņās.

Protams, cītīgi jāturpina arī parastā sejas kopšana, tīrot un maigām kustībām masējot seju, bet naktij ieziežot labu barotāju gan divi dienas — sestdien un krēmu.

Elza Pērkone

SKATS MEITEŅU KOLLEDŽAS DZĪVĒ

Kad man piedāvāja apkalpotāja darbu kādā meiteņu kolledžā, es ar lielu interesi devos uz jauno darba vietu, lai redzētu, kā dzīvo amerikāņu studentes. Tā ir viena no dārgajām junioru kolledžām Ņujorkas tuvumā ar divgadīgu kursu. Tur māca vispārizglītojošas zinības, dažus praktiskus priekšmetus, kā: mašīnrakstīšanu stenografiju, un lielu vērību piešķir mūzikai, zīmēšanai, dejošanai un dažādām sporta nodarbībām. Kolledžu nobeidzot, studentes neiegūst nekādu speciālitāti darba sameklēšanai, toties tas viņām dod labākas iespējas apprecēties.

Attieksmes starp mācības spēkiem un studentēm te ir daudz tuvākas, salīdzinot ar to, ko mēs bijām paraduši redzēt Eiropā. Studentes griežas pēc padoma pie mācības spēkiem visādos jautājumos, bieži notiek neoficiālas pārrunas. Kad kolledžā notika sarīkojumi, arī mācības spēkiem vajadzēja uzjautrināt savas audzēknes, uzstājoties ar dažādiem trikiem. Viens garš profesors bija pārģērbies par sievieti, otrs par kauboju, trešais par arabu.

Studentes visas dzīvo kolledžā un dabū atvalinājumu tikai nedēļas nogālēs. Viņas dzīvo pa divi vai 3 vienā istabā, kas tām pašām arī jāuzkopj. Vienai otrai bagātu vecāku meitai istabas uzkopšana lāga neveicas, par ko tad saņem sodu. Savas istabas durvis tās mīl izgreznot ar kādu oriģinālu uzrakstu vai zīmējumu. Pie kādām durvīm ir piestiprināts kaut kur nocelts uzraksts: „Aizveriet vārtus, iekšpusē govis". Kādas citas istabas iemītnieces savām durvīm samekējušas kaut kur vienkāršu izkārtniti „Ladies". Katrai studentei ir sava rakstāmmašīna un visus savus mājas darbus tās iesniedz mašīnrakstā.

Darba dienās studentes pa lielākai daļai staigā biksēs. Tās ir dažādas krāsas un dažāda garuma. Ja kāds grib sevišķi izcelies, tad uzšuj savām biksēm ap to vietu, kur tās visvairāk dilst, kādu ielāpu, bet ne no tās pašas drēbes. Ja bikses ir zilas, tad ielāps ir balts vai sarkans. Visvairāk tās mīl sēdēt uz grīdas. Viņas sēd atpūtas telpās uz paklāja, bet koridoros un sapulču zālē uz kailas grīdas. parasti ar cigareti zobos. Mans uzdevums nu ir rūpēties, lai grīdas būtu tīras un studentes nenosmērētu savas bikses.

Kādu rītu, pildot savus dienesta pienākumus, iegāju vienā klasē un sastapu tur kādu studenti, kas, atspiedusi galvu rokās, rūgti raudāja. Viņa mani nepamanīja un klusi izgāja pa durvīm. Man likās, ka es viņu sapratu. Viņa bija kādas visā pasaulē labi pazīstamas miljardieru dzimtas atvase. Tomēr viņa izskatījās vispārskāršākā un visnelaimīgākā meitene no visām. Kā sekas no kādas bērnībā pārciestas slimības viņai viena kāja bija mazliet stīva un viņa lāga nedzirdēja. Viņa bija ļoti klusa un noslēgta un nepiedalījās pārējo meitenu draiskulībās. Bagātība viņai nesagādāja laimi.

Nedēļas nogalēs studentes uzvilka kleitas, jo tad ierodas apmeklētāji — vecāki, brāļi vai draugi. Daudzām studentēm vecāki nodevuši viņu rīcībā automobilus un tās braukā uz kino vai citur kur. Tomēr ne visas mūsu kolledžas studentes ir bagātu vecāku meitas. Kad es kādreiz iegriezos tuvumā esošā veikalā iegēst saldējumu, mani tur ar „Hallo" apsveica viena no mūsu studentēm, kas pēcpusdienās pelnījās ar trauku mazgāšanu.

Apkalpotājs

Ordinēts igauņu mācītājs

Ņujorkā, Sv. Paula baznīcā ordinēts par mācītāju E. Kuslers. Ordinācija notika saskaņā ar Igaunijas baznīcas noteikumiem un tai savu piekrišanu devis Igaunijas bīskaps Dr. J. Kopps Zviedrijā. Tas ir pirmais gadījums trimdā, kad ordinācija notikusi pēc Igaunijas baznīcas tradīcijām.

BALETMEISTARA OSVALDA LĒMAŅA VIESIZRĀDĒ UN ATVADU VAKARĀ 12. SEPT. TORONTO PIEDALĀS:

Evelyn Engeman (augšā)

Erna Pīlupe (pa kreisi)

Vera Keiša (pa labi)

Mag. phil. A. Kalniņš

BAGĀTAS, SKAIDRAS, PAREIZAS LATVIEŠU VALODAS LABAD

PAR SVEŠO ĪPAŠVĀRDU IZRUNU UN RAKSTĪBU LATVIEŠU VALODĀ

Kopš tautas atmodas laikmeta sākuma — tātad apmēram priekš 100 gadiem — svešvārdu izruna un rakstība latviešu valodā pieskaņota **to izrunai attiecīgajā oriģinālvalodā.** Tikai — ja svešvārds lokāms — tam piekabina latvisku galotni. Tādā kārtā arī te ievērots **fonētiskais princips,** tāpat kā mūsu pašu vārdu rakstībā. Tā kā daļa svešvārdu nav pārņemti **tieši** no oriģinālvalodas, bet ar citu valodu (it īpaši vācu un krievu valodas) starpniecību un tādā veidā iesakņojušies mūsu apziņā pirms oficiālās svešvārdu izrunas un rakstības noteikšanas Latvijas patstāvības laikā — tad mūsu valodniekiem bija jāatzīst blakus fonētiskajam principam arī **valodas prakse.**

Pie Latvijas izglītības ministrijas ieceltās valodnieku komisijas atzinumi par svešvārdu izrunu un rakstību tika publicēti īpašā svešvārdu vārdnīcā (šī vārdnīca pārspiesta trimdas laikos Vācijā). Šai vārdnīcā tomēr bija uzņemti svešie sugas — ne īpašvārdi. Švešo īpašvārdu (it īpaši vietu un personu vārdu) vārdnīca nav radusies un arī nevarēja rasties astonos svešumā pavadītajos gados: nebija vienkopus mūsu redzamāko valodnieku, nebija arī gribas ko darīt, arvien cerot drīzumā atgriezties Latvijā.

Nav mums, šķiet, arī tagad izredžu tikt pie savas svešo vietu un personu vārdu vārdnīcas, un tomēr to izruna un līdz ar to rakstība top arvien nekonsekventāka, juceklīgāka. Bieži, šos vārdus runājot un rakstot, nedomājam par to izrunu oriģinālvalodā (nespeciālistam tā nav daudzkārt arī tik lēti noskaidrojama), bet ērtības labad pieskaņojamies svešo īpašvārdu rakstībai oriģinālvalodā; bieži arī jaucam to izrunu un rakstību oriģinālvalodā. Viss teiktais īpaši attiecas uz vietu un personu vārdiem, kas pārņemti no angļu valodas, kurā izruna stipri atšķiras no rakstības.

Šādos apstākļos baltu filologiem nav vairs ko kavēties ar nepieciešamo aizrādījumu došanu par pareizrakstāko svešo īpašvārdu izrunu un rakstību latviešu valodā — cik un viņi to spēj, izkliduši visā pasaulē. — Tālāk sekos vispirms norādījumi par dažiem ASV u. c. **zemju vietvārdiem,** ASV vietvārdu ieteiktajai formai pamatā The American College Dictionary, 1951. g. iesp., citu zemju vietvārdiem, kur runā angļu valodu, kuŗu ieteiktā izruna un rakstība skaidra, t. i. nosakāma bez īpašām pārrunām baltu filologu starpā.

PIEMĒRI

Parasti mūsu presē u. c. sastopamā vietvārdu rakstība un izruna	Ieteiktā vietvārdu izruna un rakstība
Čikaga	Čikāga. Laikam gan neizdotos ievest šai vārdā č vietā š, kā runā amerikāņi — forma ar č jau pārāk ieviesusies; tad vismaz respektēsim garo ā amerikāņu izrunā.
Detroita	**Ditroita**
Arkansa	**Ārkensa**
Halifaksa (pilsēta un osta Kanadā, pilsēta Anglijā)	**Helifeksa**
Kalamazu vai Kalamazoo	**Kelemezū**
Klīvlande	**Klīvlende**
Kansas štats	**Kenzesas** valsts (nom. Kenzesa). Ļoti ieteicams štāta vietā vārds valsts.
Kepetovna (Dienvidafrikā)	**Keiptauna** vai **Kapštate** (pēdējā forma mūsu valodā jau pazīstama ar vācu valodas starpniecību)
Missouri, Misūri — upe	**Mizuri upe**
Menhettena	**Menhetene,-na.** Vārdos, ko sajūtam kā nesaliktus, divkāršojam rakstos vienīgi r, l, m, n.
Mičigāna	**Mišigena**
Leičestera (Anglijā)	**Lestere**
Lansinga	**Lensinga**
Oregona	**Origona**
Vankuvera (Kanadā)	**Venkūvere,-ra**

Redakcijas piezīme: Mūsu pretrunīgās vietvārdu pareizrakstības noskaidrošanai ievietojam pārrunām valodnieka mag. phil. A. Kalniņa rakstu, par ko lūdzam izteikties citas autoritātes.

Tālivaldis Dangavs

Gaiļi un termiti

Novelete

(Nobeigums)

Nenopērciet 5 litrus piena vai pus kg desas vai 300 gr. sviesta vai 2 kg balto pupiņu un 5 guaranī jums paliks kabatā, ko apmeklēt šo vienreizējo notikumu!!!

Iztrūkt nozīmē g a r a nabadzību!

Kur šo palagu nebija, tur algots iezemiešu puiku bariņš jādelēja uz ēzeļiem klaigādams: dams:

—Nāciet jel, a la puta! Nāciet skatities, kā vistas danco ar termītiem, ceļotājām skudrām, lapsenēm un kukaračām un gaiļi dzied guaranī tautas dziesmas! A la puta que lo parió! Vislielākie panākumi Buenos Airesā, Ziemeļamerikā, Eiropā. Parīzē, Romā, Berlīnē, Maskavā, Sibirijā, Ķīnā, Šanghajā un Āzijā. Jeruzalemē un Palestīnā, Ņujorkā, Madridē un Montevideo!!!

Un ēzeļi piebalsoja:

—Ī — ahaha! — Ā

Kamēr kompaņero drudžaini rīkojās, izkomandēdams ziņotājus puikas vai strādniekus, kas sakārtoja izrāžu telpas, tikmēr es nodevos pētniecības darbam. Ar akmens laužamo kapli rokās es devos savanā ārdīt termitu pilis un izstudēt pamatīgi, kā šie nakts un apakšzemes mīļotāji dabūjami pietiekamā vairumā. Līdz ko uzplēšu bagātāku atradni, cienāju termītus konfektēm liellopu taukiem, paša nosistajām čūskām, piena pulveri un banāniem, lai redzētu uz kāda ēsma šis zvērs uzķeras; bet arī jau ieaudzināju viņos aklu naidu pret nākamajiem partneriem, bakstīdams midzeņus un pūžņus ar vistu spalvām. Taču savanā nebija termiti vien. Reiz iekūlos ceļotājās skudrās, kas paša miesu atskrubinātu no kauliem, ja man nebūtu kāju. Ievelkot krustu ceļotāju plūsmā, man izdevās kādu grupu atdalīt un iedabūt maisiņā, izmēģinājumam. Gaiļi tās neēda un bēga. Turpretim dažas skudras dzīvoja kokos pašdarinātās melna māla bumbās, cilvēkgalvas lielumā. Tās labprāt atstāja perēkli, lai saietu maisā, ja tanī atradās beigta odze. Šīs varen nesatika ar saviem pusbrāļiem — piļu apdzīvotājiem, bet kopā ar tiem un gaiļiem taisīja vēl lielāku traci.

Pienāca izrāžu diena.

Palagi un puikas bija sasaukuši 4300 skatītāju pirmajā dienā uz trīs seansiem, otrā dienā 3800, es, ko vairs skaitīt trešo dienu, kad mana daļa — 25000 guaranī jau atradās man kabatā!

Izrādes dienas rītā daļa strādnieku aizveda manus čempionus ar Josifu Krokodiloviču priekšgalā, pēdējā brīdī mani puikas vēl tam uzkāra kaklā sarkanu zyaigzni. Otra daļa nāca man līdzi savākt termitus. Vienā ādas maisā rāvām ar laso bumbuļus no kokiem, divos rausām iekšā termītus no pilīm. Kad maisi bija pilni, smagais auto mūs ātri aizveda tur, kur jau atradās gaiļi, degvīns un kompaņero ar savu stābu — kasieriem, iekšā laidējiem un ārā sviedējiem, plaukšķinātājiem, atspirdzinājuma pārdevējiem u. c., kas jau taisījās ieņemt savas vietas. Abi ar kompaņero nozudām kādā piebūvē, no kurienes pa šķirbu sienā lūrējām, kā pa abām telpas durvīm publika plūda iekšā un meklēja ērtākas vietas.

— Redzi, —kompaņero piegrūda pie sāniem, — tas ir Tribunāla priekšsēdis.

— Vai tas pats, no kura par 2000 guaranī katrs ārzemnieks varot nopirkt Paragvajas pavalstniecību nedēļas laikā pēc ierašanās?"

— Tas pats gan. Bet kāpēc maksāt tik dārgi? Tas tur ir policijas šefs, no kuŗa tu vari nopirkt ārzemes pasi par 1000 guaranī. Un arī tas par dārgu. Skaties to tur, kas nupat ienāca ar trīs mīļākām. Tas ir zemju un Kolonizācijas departamenta direktors. Par 500 guaranī viņš tev izdos apliecību, ka tavam vectētiņam jau te piederējusi zeme un ka tu esi dzimis šeit. Vai tad vairs jāielaižas ar Tribunāla priekšsēdi?

Es tikai nospļāvos, jo šis pats direktors vajāja ārzemniekus ārā no pilsētām, lai tie ietu plēsties pa džungliem.

Kompaņero bēra tālāk:

— Lūk, arī Armijas štāba priekšnieks, ministri, bankas prezidents, rīta un vakara lapu redaktori, pilsētas galva, cietuma priekšnieks ...

Izsaucot pēdējo, man sāka drebēt kājas. Un ja nu kas neizdodas?

Kompaņero piegāja pie kaņas muciņas, piepildīja glāzi un teica:

— Še. Ir jānostiprina dūša.

Mēs vēsi šķīrāmies.

Tad es saģērbos par klaunu.

Tieši noliktā stundā es ar gaiļiem ierados telpas vidū, izrādei paredzētajā laukumiņā. Palocījos pats un liecu arī gaiļu kaklus uz visām pusēm. Iepazīstināju godājamo publiku ar gaiļu vārdiem. Stāstīju par to paražām rīt čūskas kā nūdeles un par mīlas dēkām, kad tie mina vistu div- un trīskārtīgi, t. i. vista apakšā un 3 gailēni viens otram virsū.

Plaukšķinātāji sāka savu darbu un publika nobeidza.

Pēc aplausiem es uzmanījos ar gaiļu hipnotizēšanu, jo noguruši un nobijušies, tie arī jāvās nostādīties glītā ierindā.

Atkal atskanēja vētraiņi aplausi. Šo brīdi izmantoja mani palīgi, ienesdami gaŗu sili un muciņu ar dziru. Es ielēju sev glāzē no muciņas. Paēlu glāzi vispirms pret publiku, tad pret gaiļiem, teicu „salud" un iedzēru.

Kāds gailis nodziedāja, un aplausi sekoja.

Es sajūsmināts saucu:

— Cana Pirebebuy, puro y ciento por ciento Paraguava!

Publika rēca patriotiskā sajūsmā.

Piedāvāju dziru arī tuvāk sēdošajiem, bet tie pieklājīgi atteicās.

— Tad es došu gaiļiem, — skaļi ziņoju publikai un lēju dziru silē.

Skatītāju ziņkārība bija saspīlēta līdz pedējam.

Gaiļi, kaut arī izslāpuši, ļoti pieklājīgi spēra pāris soļu līdz silei, ierindu gandrīz neizjaukdami, reizē kā pēc komandas nolieca galvas un iebaudīja dziru. Pateicībā es paķēru rokās Džonu Bulu un noskūpstīju, apsolīdamies:

— Es tev piešķiršu Bikšu lences ordeni.

Publikas klusums nu izlauzās rēcienos.

Ienesa ādas maisu. Es to attaisīju, lai izkratītu trešo daļu šai izrādei, bet kaut kā samisējās un viss skudru ērums izbira ārā. Protams, neēduši no vakardienas, gaiļi tūdaļ metās kukaiņiem virsū un, traku publikas smieklu pavadībā, viss notika tā, kā tam bija jānotiek. Bet viss maiss putniem nebija pa spēkam un bumbuļlizdu skudras un termīti gaiļu mīdīti un savā starpā kaudamies, devās uz visām pusēm pret publiku. Arī daži gaiļi, jau iereibuši un skudru apsēsti, devās tai pašā virzienā laizdamies. Kamēr tālākā publika spiedza un zviedza aiz smiekliem, tikmēr pirmās rindas jau sāka jocīgi grozīties, celties kājās un atkal sēsties, ķert ar rokām vai nu pie kājām vai vēdera, beidzot šo ķerstīšanos pavadot bļāvieniem:

— Skudras! ... Ak, Dievs, melnās skudras! ... Lapsenes! ...

Bet no pēdējām rindām proletāriāts kauca: — Uguns! Revolūcija! ... Asinis! ... Glābjas, kas var!

Panikā daži jau devās uz izeju.

Atskanēja policijas šefa balss:

— Pārtraukt izrādi! Apturēt skudras!

Bet Tribunāla priekšsēdis jau kliedza:

— Prokuror, sastādīt apsūdzību!

Nu jau bija panika, kad visi, skudru un baiļu pārņemti, reizē gribēja izkļūt pa divām nabaga durvīm. Man šķita, ka uz manu pusi dodas cietuma priekšnieks. Es saliecos un metos burzmā, kur pa kleitu apakšu un kāju starpām līdu un plēsos uz izeju, reizē maukdamies ārā no klauna drēbēm. Pie durvīm es jau biju bez tām un pāri citu galvām kopā ar visjaunākajiem un veiklākajiem, varbūt arī pāri par dažiem līķiem, es izkļuvu ārā un brīvībā no Tribunāla priekšsēža draudiem, policijas šefa pavēlēm vai cietuma priekšnieka tuvošanās. Redzēju, ka jau izkļuvušie lielā niknumā metās pret manu kompaņero limuzīnu, to sizdami gabalos. Šis fakts piedeva manām kājām milzu ātrumu.

Es apturēju pirmo taksometru, ko sastapu.

— Man vēl šonakt jātiek Encarnasionā. Cik tas maksā?

Šoferis domāja.

— Dodu trīssimtus, — es mēģināju viņu pasteidzināt.

— Bueno, bet puse jāmaksā tūlīt„ — šoferis bija ar mieru.

Kāpu iekšā, lai brauktu vispirms uz māju. Izstāstīju sievai, kas noticis, krāvu koferītī divdesmit tūkstošus, kas bija gandrīz tikai viena, piecu vai desmit guaranī gabalos, teicu sievai, lai te vairs ne mirkli nekavējas, bet ar bērniem dodas pie paziņām un gaida, kamēr būšu sagatavojis zemi viņu iekļūšanai Arģentīnā.

Īsi priekš krogu slēgšanas es jau biju gala mērķī — Enkarnasionas pilsētiņā pie Parānas upes krasta, kur otrā pusē mirdzēja Arģentīnas ugunis. Kāds laipns ukraiņu krodzinieks man norādīja, kur meklējams laivinieks, kas uzņemtos mani pārcelt Arģentīnas krastā.

Laivinieks pieprasīja piecus simtus.

— Drusku par dārgu, — es iebildu.

— Arģentīnas policija ir modra, vecīgais laivinieks piezīmēja. — Lētāk nav vērts.

— Bueno. Un kad? — es noprasīju.

Pēc pāris stundām.

Nakts jau bija pusceļā uz rītu, kad es ierados upes malā, kur mani jau gaidīja vecis laivā. Puse laivas bija pārsegta ar segu. Es iekāpu pie paša veča, un viņš atgrūda laivu. Irkļi kustējās klusi, vecis nerunāja, un es nodevos savām domām, cieši spiezdams pie sevis naudas koferīti.

— Oh, drīzi būšu pārī! — es priecājos.

Upes vidū vecis ierunājās:

— Tagad jāmaksā.

Es ņēmu no kabatas naudu, no jau biju sagatavojis, un pasniedzu vecim.

Tas aši satvēra un sāka skaitīt, murmināda guaraniski. Man bija jāsmejas par veča izdarību, jo nakts bija tik tumša, ka pat otra seju lāgā nevarēja saskatīt, kur nu vēl atšķirt naudas zīmes.

Beidzis murmināt, veciš teica:

— Trūkst viena simta.

— Nevar būt, — es protestēju.

— Trūkst gan, — vecis tiepās.

— Vai tad jūs ko varat saredzēt tādā tumsā? — es jautāju.

— Es redzu arī naktī, — viņš strupi izgrūda.

Tavu ķezu!

Es sāku meklēties pa kabatu, no kuŗas biju izņēmis naudu, bet tā bija tukša. Ja nu negribēju kildoties, vajadzēja atvērt koferīti un pasviest no tā viņam kādu summu. Un es atvēru savas bagātības lādi, laidu roku iekšā un tvēru sauju banknošu ... Piepeši jutu, ka kaut kas nograb man aiz muguras. Es pametu acis un uzšāvos kājās, jo no segas apakšas līda kāds stāvs ar airi rokās. Un šai airei vajadzēja krist uz manas galvas. Es saliecos sānis, laiva bīstami sazvērās, vecis atlaidās no iršanās, ķērās pie koferīša, un manai galvai tēmētais sitiens krita — manam plecam. Es iekritu ūdenī un līdzi upē iebira arī mani tūkstoši. Bet abi pirāti zvēla man ar airiem, kas vairs nesasniedza mani.

Peldēdams atpakaļ pret Paragvajas krastu, es dzirdēju, kā pirāti muļķājās pa ūdeni, naudu zvejodami tad, laikam neko neieguvuši, atkal sāka airēt. Un irkļu klusie klaudzieni atskanēja manās ausīs:

— Hl—po—tov—ski, Hlo—po—tovski.

Paragvajā, 1949.

Dr. phil. M. Zeberiņš

Jāņa Jaunsudrabiņa pasaulē

Piezīmes par Jāņa Jaunsudrabiņa mākslu

(Turpinājums)

Līdz ar to izritinās otrs sarkans pavediens, kuŗu vērpjam cauri visiem Jaunsudrabiņa darbiem: dzīves daimonijas ieslēgšana mākslā. Tā uzplaukst, sakuplo Krasta mīlestībā uz Mangu, sarkanmataino skaistuli, kas mīļāko vilina purvā ar dzērves kliedzienu, sievieti, kas draudzībā ar sūnakli, mežu, ezeru, kas uz pilsētas akmeņiem nemaz nav domājama.

Līdz ar to mēs vienā skatījumā jau spējam ietvert romānu „Nāves deja". Pirmkārt: kā veidols laikmeta notikumiem tēlainā veidā mums saglabāts pirmais pasaules karš, toreizējie latviešu bēgļi un viņu pulcēšanās centrs Baku. Saglabāts pats karš savā izpausmē aizmugures pilsētās: tā ka mums, otru kaŗu piedzīvojušiem, pie stāstījuma nav ne ko pielikt, ne ko atņemt.

Žilbinošas ainas: bads, sērgas, ugunsgrēki, ielu cīņas, slepkavības, laupīšanas — atklāj daimonisko dināmiku, reizē pauzdami laikmetu. It kā pārdabīgas varas cilvēkus klīdina, tramda — taču citi daimoni: dzīves dziņas, kaislības, ar ārprātu robežojoša mīlestība tos pašus triektos un klaidētos atkal sagriež kopā kā viesuļa virpulī, un visam „pa priekšu, pelēkā putekļu stabā, dejoja nāve, kā ambals Ali, asiņainu kinžalu mugurā".

Laikmeta veidolus un dzīves daimoniju tāpat redzam romānā „Nauda". Varonis, jaunais gleznotājs, ir „jaunsaimnieks" mākslas laukā. Viņa gaitas un panākumu cīņa tipiska visai tai pasaulei, par kuŗu individuālizēti stāsta Jaunsudrabiņa mākslinieku leģendas.

Daimonija, dzīves pretmets paužas bagātībā, jaunas skaistas sievas būtē iemiesota. Nauda un mietpilsonība ir ne mazāk vareni daimoni kā nāves dejā notēlotie.

Taču viskrasāko veidu Jaunsudrabiņa tipiskā mākslas ievirze gūst romānā „Neskaties saulē". Augustā izveidots primitīvi naīvs sievišķīgs postītājs jaunums, un tomēr viņa nenoliedzami ir romāna varone, ķēnišķīgi dominējoša persona.

Viņa ir tik pilnasinīgs, pārliecinošs sievietes tēls, ka kādreiz populārā Augusta Strindberga grāmata „Nelgas atzīšanās", blakus pieliekot, pilnīgi nobāl. Zviedra šizofrēnais tēlošanas greizums un dvēseliskais bankrots tad rādās pilnīgi nepanesams un savukārt liek pienācīgi novērtēt Jaunsudrabiņa darba spirgtās vērtības, kuŗu priekšā drīz aizmirsīsies aizspriedumi par „sievietes apvainošanu". Kas pārskata Jaunsudrabiņa sievietes visā viņu krāsainībā, atradīs gan dvēselisku mirdzumu, gan pirmatnības baigumu — no Rasmas līdz Mangai, no Ievas līdz Augustei. Un Aijas tēls ir kaut kur vidū: ar mākslinieciska sieviete veidola negrozāmu, klasisku pārliecināšanas spēku.

Neaptāsim nepieminētu otru svarīgo aspektu: „Nauda" un „Neskaties saulē" ir arī tipiski Rīgas pilsonības tēlojumi. Rīgu mēs līdz šim visumā pārāk idealizējām kā „pilsētu"; ka tikai tagad sākam izprast viņas īpatnējos vaibstus, liecina atjaunotā interese, piemēram, par Veseļa Dienas krustu... Tāpat arī Jaunsudrabiņa „Naudā" un „Neskaties saulē" pamazām arvien vairāk atklāsim Rīgai raksturīgo, mums tuvo un dārgo.

Daimonija apzīmē spēkus, kas ir neizskaidrojamā pretrunā ar dievišķīgo pasaules liętu kārtību. Tikai caur to izprotams svešuma, eksotisma alcējas meičas tēls Jaunsudrabiņa romānos „Nāves deja" un „Kapri".

Sievietei, pēc Jaunsudrabiņa mākslinieciskās pārliecības, tieša saskare ar daimonisko. Šādas gāju putna ilgas (neaizmirsīsim Mangas dzērves kliedzienu!) it kā neliekas „latviskas" no zemnieku sētas, no „zvaigžņu likuma", no „baltās dvēseles" ētiskā viedokļa — taču ievērojot latviskuma slēpto, dionīzisko pusi (to mūsu literātūrā izceļ Virza, Aīda Niedra, Aleksandrs Grīns, Jānis Veselis, Jānis Medenis, Jānis Jaunsudrabiņš — piemēru vairāk nekā „šķīstsirdībai") — tā pilnīgi attaisnojama. Daimonijai jābūt pretmetā dzimtās sētas kārtībai: tāpēc tieši sievietei Jaunsudrabiņš iedveš gāju putna ilgas, jo sieviete daimonijai tuvāk nekā vīrietis.

„Kapri" ir daudzējādā ziņā „Nāves dejas" pretstats. Orienta raibumu aizstāj antīkās pasaules drupas; Kaukaza naftas pilsētas pūļa jūkļa, karstuma, kvēpu un smilšu vētru vietā dabas krāšņums un apburts rāmums; kaŗa postam pretmetā klusums, vientulības izmisums un brīvības ilgas.

*

Jaunsudrabiņa mākslas klasiskie principi tomēr vēl neatklājas pilnībā bez Baltās grāmatas, bez Zaļās grāmatas.

Kā „ir" dzīve? No dzimtās sētas izstarojošā pasaules skatījumā, pēc tēvu tikumiem un kopības normām.

Baltā un Zaļā grāmata šādu dzīvi tēlo ar neatdarināmu, neatkārtojamu vienkāršību un vienreizību.

Atmests nost viss liekais: meistarīgs izlases princips licis izvēlēties būtiskos elementus. Bērns top par viedu vadoni pasaulē: dzimtajā, „mājīgajā" „sētas", „mūsmāju" pasaulē, kur bērna acis pirmbūtīgi ieskatās, viņu soļi paši no sevis iekļaujas tai ritmā un rakstā, kādā kopš neminamiem laikiem iegājusies mūsmāju saime.

Mūsmājas.

Cik izšķirīgas ir „mūsmājas" cilvēka esmes jēgas izpratnē, to pasaules lielajiem domātājiem tikai pēdējie dvdesmit pieci gadi rādās atklājuši. Mākslā šī atklāsme ir sena: tā mums skaidri atmirdz jau no Homera laikiem.

Nekādas jēgas problēmas nav atrisināmas bez „mūsmājām". Pasaulē ieaugdami, caur savu roku veikumu un rūpi, saskarsmē ar saimi, cilvēki veido sev pasauli. „Mūsmāju" sakarības atmetot, mēs seizbēgami aizmaldāmies.

Lūk, bērns klasiskajās Jaunsudrabiņa grāmatās vēl nepazīst maldu!

Mārtiņš Štauvers

SMAIDS

Ugunīs iemirdzas acis,
Negantos zibeņos laistās,
Brūngani skaistās.

Satraukti savilktas lūpas,
Mutuļo neteikti vārdi,
Pērkona dārdi.

Tuvojas negaisa vētra,
Nesdama drausmīgu baismu,
Nicinot gaismu. —

Izdzenā debešus melnus,
Apklusē pērkona dārdus,
Skaudrajos vārdus,
Meitenes, brūnaces, smaids.

Baltā, Zaļā grāmata rāda, kā top bērna apziņā mūsmāju pasaule. Tā pasaule, pēc kuŗas mēs šodien taujājam, kuŗu baidāmies pavisam pazaudēt, jo esam no tās tālu, bieži esam aizmaldījušies arī garā.

Kādas ir mūsmājas?

„Kaut gan zemnieku mājas ir visas gandrīz vienādas, tad tomēr liekas, ka otru tādu visā Augšzemē nav, kā mūsmājas. Aizvien pār viņām debesis visaugstāk velvējas..."

(Turpinājums sekos).

NO IECAVAS PĻAVĀM LATVIJĀ LĪDZ AMERIKAS METROPOLEI

BALETMEISTARA OSVALDA LĒMAŅA ATMIŅAS

(Turpinājums)

Kad Nac. operā par baletmeistaru kļuva A. Sergejevs, viņš atvēra baleta studiju. Uz Birutas Skujenieces ieteikumu sāku mācīties arī šinī studijā, kur man patika tīri labi. Šis laiks man palicis atmiņā kā lielas piepūles laiks: dienā darbs laukā, vakarā mācības kursos un studijā, mēģinājumi izrādēm un pašas izrādes, tā savā dzīvoklī reti kad varēju atgriezties pirms pusnakts.

Biju mācījies Sergējeva baleta studijā dažus mēnešus, kad ierastai ikdienai pārvilka svītru mana iesaukšana obligātā karadienestā, kuŗu nokalpoju 6. Rīgas kājnieku pulkā un Rīgas komandantūrā.

Drāmatiskos kursos mācījos 5 gadus, un pēc to beigšanas sāku strādāt par aktieri Intimā teātrī un šai laikā privāti papildinājos teātŗa mākslā pie režisora J. Jurovska. Intimā teātrī tēloju dažādas, tomēr lielāko daļu raksturā lomas, kā: Mežaini Nogrimušā zvanā, Viljamu Ratklifā, princi Belizaru Māsā Beatričē u. c. Publika un kritika uzņēma manus tēlojumus atsaucīgi. Tomēr pamazām mana interese sāka arvien vairāk svērties uz baleta pusi, kur zināma ietekme bija izcilu dejotāju sarīkotiem baleta vakariem operā. Tā, kaut gan Biruta Skujeniece enerģiski mēģināja uzturēt manī interesi teātrim, tomēr pamazām tas nogāja otrā plānā, un manī nobriedā apņemšanās iekļūt operas baletā.

Kad operā par baletmeistari nāca Fjodorova un izsludināja konkursu jaunu dejotāju uzņemšanai, pieteicos es arī. Kad es konkursā izkritu un redzēju sabrūkam manu cerību pili, tad manas bēdas bija tik lielas, ka es nemaz nevarēju tās noslēpt, tās bija tik skaidri lasāmas manā sejā, ka Fjodorova izšķīrās mani kompensēt par izgāšanu konkursā ar mācīšanu par brīvu viņas baleta skolā, ko es ar pateicību pieņēmu.

No Fjodorovas baleta skolas āri tiku uz operas skatuves, kuŗa man par lielu prieku, nebūt neatgādināja Kaulina glumo parketu. Te bija stabils pamats zem kājām, un drīz varēju justies tur droši un saņemt pirmo angažementu.

Tūlīt pārtraucu maizes darbu ārpus operas un centos ziedot visas savas spējas baleta mākslas apgūšanai visā pilnībā, kas man arī padevās ar labām sekmēm. diezgan straujā gaitā avansējot. līdz baleta premjēram.

Esmu dejojis daudz un dažādās lomās, cenzdamies katrai dot labāko, ko spēju, un visas tās man ir bijušas vienlīdz mīļas, bet nekad neesmu ilgojies pēc princu lomām, tieši pretēji — tās ir vienīgās lomas, kuŗas man nav patikušas. Šai sakarā vēl atmiņā gadījums ar princa lomu baletā Apburtā princese. Šo lomu dejoja operas baletā premjērs Fjodorovas dēls Lvovs. Pēdējam izceļojot uz Ameriku, lomu piešķīra man, bet man min. baletā jau bija sava iemīļota loma un to es negribēju mainīt. Kad sarunās ar baletmeistari neko nepanācu, griezos pie toreizējā operas direktora Prandes un lūdzu mani atstāt manā lomā. Piekāpos tikai, kad Prande man piedraudēja manu atteikšanos kvalificēt kā līguma laušanu. Neesmu mēģinājis izanalizēt šīs izjūtas cēloņus, bet varbūt tas tādēļ, ka manā uztverē katra loma bija ne tikai dejojama, bet arī tēlojama un neturēju par iespējamu labi tēlot manam rakstuŗam gluži svešo princa lomu.

Varbūt drāmatiskās skolas ietekmē, bet baletā man toreiz nepatika trafarētās formas, konvencionālā mimika un žesti. Gribējās arī baletā uz skatuves redzēt dzīvus cilvēkus, ne lelles. Bet ola taču nevarēja mācīt, resp. būt gudrāka par vistu. Tādēļ gribējās redzēt, kāds izskatās balets Rietumeiropā. Pirmā iespēja radās 1928. g. Devos uz Parīzi, kur daudz mācījos. noskatoties Diagiļeva un Fokina baleta uzvedumos. 1929. g. vēl reiz apmeklēju Parīzi un Londonu. Arī turpmāk ik vasaras brīvlaiku izmantoju ārzemju apmeklējumiem, lai kaut ko mācītos klāt tam, ko jau biju apguvis. Redzētais tomēr mani neapmierināja — visur par daudz mašinērijas, kaut arī dažbrīd loti virtuozas, par maz dzīva cilvēka. —

1931. g. grupa Nac. operas baleta mākslinieku bijām angažēti Berlīnes Kurfirstendama teātrī, kur Maksa Reinhardta režijā dejojām Skaistā Helenā. Tad arī tuvāk iepazinos ar šo slaveno skatuves mākslinieku. Tad pat dejojām arī Ufas filmā Kongress dejo, kur tēlotājos piedalījās pasaules slavenības Lil Dagovere, Vilijs Fričs, Konrads Veidts u.c. kā arī vācu teātŗa publikā tikpat iemīļotā un populārā, kā latviešiem Berta Rūmniece, jau sirmā aktrise Adele Sandroka. Filmā ietilpstošām polovciešu dejām mums bija sevišķi krāšņi mirdzoši ornamentēti kostīmi. Ornamentu raksts bija tik sīks, ka to varēja pārnest uz kostīmiem tikai samitrinot to virsmu ar lipīgu šķidrumu, uz pēdējo uzkaisot attiecīgās krāsas mikroskopiski sīkas mirdzošas masas daliņas, kuŗas kostīmam piekalta. Izskatījās tiešām skaisti. Nelaime bija tā, ka dejas straujā tempā visa šī mirdzošā „godība" no mūsu kostīmiem atdalījās nost un filmas kameras priekšā izveidoja zaigojošu putekļu mākoni, kuŗā dejotājiem, virpuļojot dejas mežonīgā ātrumā un, kā tas filmu uzņemot parasts, deju neskaitāmas reizes atkārtojot, bija loti grūti elpot. Kādā pārtraukumā, kad es pēc tikko pabeigtas dejas blakus telpā kāri riju svaigu gaisu, man, uz sava spiekšķa atspiezdamās, pienāca Sandroka un apjautājās, kas es esot un kas man esot. Izdzirdusi, ka esmu dejotājs—tēlotājs filmā un patlaban esmu par daudz sarijies mirdzošo putekļu, Sandroka noteica: „Tas nekas. Labam aktierim jāspīd ne tikai no ārpuses, bet arī iekšpusē."

1934. g. pavasarī atkal biju Parīzē. Tur sastapu Maksi Reinhardtu, kas mani uzaicināja par baletmeistaru šoreiz Venecijā, starptautiskā brīvdabas mākslas festivālā, viņa režijā uzvedamā Venecijas tirgotājā. Piedāvājumu pieņēmu, un, spriežot pēc preses atsauksmēm, savu uzdevumu biju veicis labi. Veselu mēnesi turpinājās šīs izrādes, kuŗās es pats arī dejoju līdz.

Kad atgriezos Rīgā operā, tur uzzināju, ka 15. maija pārgrozības arī operai devušas jaunu direktoru N. Vanadziņu, kuŗš tad man sagādāja pārsteigumu, paziņodams, ka man jāuzņemas operas galvenā baletmeistara pienākumi. Es paskaidroju, ka nejūtos diezgan drošs min. pienākumus uznemties un šaubījos vai tas man būs pa spēkam. Izrādījās, ka Vanadziņš bija jau iepazinies ar ārzemju preses atsauksmēm par manu baletmeistara debiju Vācijā un manu atrunāšanos noraidīja, uzsvērdams: ja es esot varējis godam pastāvēt starptautiskā mākslas forumā, tad nevarot būt šaubu, ka es to varēšot arī pašu mājās.

(Turpinājums sekos)

Mirdza Tillaka un Osvalds Lēmanis klasiskā divdejā

KULTŪRAS APSKATS

Somersets Mūms 78 gadu vecumā sarakstījis jaunu grāmatu, esejas par angļu klasiķiem un spāņu gleznotājiem. Grāmata sauksies „The Vagrant Mood".

Pāvils Klāns

ROMĀNS — REPORTĀŽA

2. turpinājums

Dīvainā, šai mirklī gandrīz netīkamā cildenumā pār bēgļu galvām slēja savas rokas Latvijas tēls Brīvības pieminekļī — ar trim spožām zvaigznēm, kam dažs Piebalgas puisēns un Rūjienas māmuļa aizbrauca garām pirmo un pēdējo reizi, pret viņu savas nogurušās, izmocītās acis pacēluši.

„Es nevaru iedomāties šādas ainas Londonā vai Parīzē," sacīja Eriks. „Kas man jādara?"

Viņš strauji apgriezās un nāca atpakaļ pie galda.

„Jums jāsaņem un jānogādā tālāk viss, ko es jums sūtu," sacīja balss no stingās maskas mutes. „Un kad būs tik tālu — jāmēģina uzturēt saites ar šejieni, arī robežām un frontei pārceļoties uz rietumiem."

Viņš izņēma no krūšu kabatas jau sagatavotu karti un atlocīja to Erika priekšā.

„Centieties iegaumēt vietas un vārdus," viņš sausi teica.

Bija redzams, ka gar karti bija strādājušas rūpīgas rokas. Virzienā no Rīgas uz rietumiem cauri visai Zemgalei un Kurzemei bija atzīmētas atsevišķas mājas, ciemi un pilsētiņas, izveidojot it kā etapus, kas bija pieskaņoti gaidāmajam frontes stāvoklim paredzamā nākotnē. Eriks saņēma arī vārdu un adresu sarakstu par cilvēkiem, no kuŗiem dabūjama informācija.

„Vidzeme, diemžēl, būs drīz zaudēta, un kas noticis un notiek Valkā un Daugavpilī, būs iespējams uzzināt tikai tad, kad fronte pārvelsies Rīgai," ekselence runāja tālāk vienmuļā, drusku nogurušā balsī. „Plāns, ko jūs nupat saņēmāt, stāsies spēkā ar to brīdi, kad būsit viņā, es šai pusē frontei. Kur ir robežas un frontes, tur ir arī pāri gājēji. Jums, no viņas puses raugoties, tas nesagādās nekāda riska, gluži otrādi, jūs varat cerēt, ka vācieši jūsu pūles pat atbalstīs, kaut gan tas nav nepieciešams. Risks sāksies ar to brīdi, kad cīņas norisināsies Vācijas territorijā un mums svešā zemē, kur nav savu laužu, un sakari būs jāmeklē pa citiem ceļiem. Ideja izskatās optimistiska, bet tai tādai jābūt — cilvēku un vietu vārdu ir daudz, bet būs labi, ja tikai desmitā daļa no iecerētā piepildās. Mums atlicis pavisam maz laika."

Eriks domīgi savāca pasniegtos materiālus.

„Jūsu uzdevums sākas jau tūliņ ar šīm lietām," mājastēvs nolika uz pulētā galda melnu kaseti, kas, pret koku atsizdamās, klusi noklaudzēja. Ekselence paturēja savu lielo plaukstu pār to, un šai žestā Eriks pirmo reizi pa visu sarunas laiku likās atklājam kāda slēpta saviļņojuma pazīmes līdz nepazīšanai pārvērstajā, uzvilktas, nejūtīgam mēchanismam līdzīgajā cilvēkā. „Te sakopotas sīkas un precīzas ziņas par visu, kas līdz šim darīts, pretojoties vācu okupācijas varai, ieskaitot vārdus, dokumentu fotokopijas, nelegālo izdevumu kopijas, plānus, rīkojumus, pavēles — vārdu sakot, viss, ko bija iespējams savākt. No mūsu nākotnes viedokļa tiem ir ārkārtīga nozīme. Iespējams, ka ļoti drīz tās jau būs tikai vēsture. Bet mums jādomā uz priekšu. Tā, kas nāk bēgļiem un vācu karaspēkam pa pēdām, ir mūsu nākotne. Varbūt uz ilgu laiku."

Viņš pacēla kādas nevērīgi noliktas grāmatas vāku un izņēma nelielu, uz laba papīra iespiestu brošūru ar zilu aploksni, kam pāri baltiem burtiem stiepās uzraksts: Pourquoi je suis collaborateur?

Eriks to pazina — vācu neveiklā propaganda centās iestāstīt frančiem, ka sadarbība ar Hitleru ir vienīgais viņu lepnās nācijas glābiņš tūkstošgadu miera valstī.

„Mēs nedrīkstam būt kollaboranti brīvprātīgi," ekselence piebilda." Vēsture un apstākļi mūs vienīgi spiež pildīt stiprākā pavēles. Un tas mums jāpierāda — ar faktiem un dokumentiem. Kāds nieks no tiem sakopots šajā etvijā."

Vienu īsu mirkli Eriks likās kā skolnieks gudras, mācītas autoritātes priekšā. Viņš mēģināja šo sajūtu izdzēst, slepeni vēlēdamies pasmaidīt par šo nopietnību, ar kādu ekselence runāja. Bet viņam neizdevās. Iedzimtā latviskā skepse, kas tik labprāt arī svarīgas un nozīmīgas lietas cenšas vērst naivitātē, bija uzvarēta — viņš nespēja atvairīt iespaidu, ko uz viņu atstāja šī dzīvā mūmija ar savu lietišķo neatlaidību, šīs stīvās, cietās un sīkstās personības aukstā loģika.

„Tas būtu maigi teikts," viņš nolaida skatienu, tajā pašā laikā saceldams uzacis augstu pierē," ja es atzītos, ka jūtos drusku dīvaini, būdams divu tik dažādu uzdevumu veicējs. Mēs cīnāmies uz abām pusēm."

Ekselence brīdi klusēja, raugoties, kā Eriks izdzēsa savu cigareti miniātūrā porcelāna pelnu trauciņā.

„Bet Latvija turpina pastāvēt," viņš gausi teica. „Mēs pašreiz piedzīvojam vienīgi okupāciju maiņu."

Tas bija gandrīz dīvaini — šais četros krievu un vācu okupācijas gados, kuŗos brīvības zaudējuma apziņa atšķaidījās un bieži parādījās vairs tikai jūtu izpaudumos, apmeklējot Brāļu kapus un dziedot patriotiskas dziesmas Brīvības pieminekļa pakājē — šai laikā ekselence bija gandrīz vai vienīgais Erika sastaptais latvietis, kas redzēja pāri notikumiem, nebūdams ne nogrimis gļuži cilvēcisko rūpju dziļajos akačos, ne domās aizklīdzams pa ceļiem, uz kuŗiem maldinādamas vedināja kaŗa norises dažādās fazēs.

„Latvija turpina pastāvēt," Eriks dzirdami atkārtoja. Viņš pacēla skatienu uz pretimsēdētāju un brīdi pētīja viņa stingā baigumā sasalušo, rētaino vaigu. Būdams pieradis ik mirkli kontrolēt sevi un situācijas, kuŗās atradās, Eriks nevarēja noliegt, ka šai brīdī spilgtāk kā jebkad agrāk kopš daudziem gadiem apzinājās, ka ir ne tikai žurnālists vien. Tās bija jūtas, kas cēlās augšā no ārzemēs pavadīto gadu un starptautiskas sabiedrības nobrūžātās viņa nacionālās zemapziņas. Tas bija tikams pārdzīvojums. Šī piederības sajūta, šī spēji stiprinātā pienākuma apziņa darīja viņu it kā bagātāku, un briesmas un risks, ko viņš tādēļ uzņēmās, tikami kairināja viņa pašapziņu.

„Kad jūs braucat?" mājastēvs ne brīdi neatlaidās.

„Rīt pēcpusdienā. Rēķinot 14 stundas ceļā, es jau parīt priekšpusdienā būšu Berlīnē."

„Es esmu pārliecināts, ka nevienam citam tik labi neveiksies kā jums."

Šis kompliments bija labi mērķēts. Ēriks, kas jau bija piecēlies un gatavojās atvadīties, parasto pieklājības fražu vietā pasacīja pavisam ko neparastu.

„Es jūs apbrīnoju," viņš bez aplinkiem teica, ekselencei tieši acīs raudzīdamies. Tagad piecēlās arī mājastēvs, taču viņa nekustīgajā sejā nebija izprotams, kā viņš uz to reaģē. Atbildi nesagaidījis, Eriks tikpat tieši jautāja: „Man tas būtu milzīgs gandarījums, ja es drīkstētu uzzināt, kādēļ jūs atsakāties no vienīgās glābšanās iespējas, un kas jūs turklāt pamudina doties tik bīstamās, ar dzīvības briesmām saistītās dēkās. Piedodiet, ka es lietoju šo vārdu."

„Man ir lielas priekšrocības," bez vilcināšanās atteica ekselence, un Erikam likās, ka viņa izķēmotos acu kaktiņos saskatāmas viegla smaida pazīmes. „Vispirms — es esmu miris — gan krieviem, gan vāciešiem, gan latviešiem. Trīs gadus es neesmu izgājis no šīm telpām, un neviens nenojauš, kas esmu. Arī jūs par to klusēsit — es jums nebūtu atklājies, ja mūsu nodoms neprasītu uzticību. Kādēļ es pa liku dzīvs? Nejautājiet to, es negribu atcerēties. Un paraugieties uz mani — kuŗam bruņošanās rūpniecības uzņēmumam Vācijā es deru? Motīvi, kas dzen mani bīstamās dēkās? Es meloju, ja teiktu, ka daru to aiz pārliecīgi nacionālām jūtām. Doņa kungs, atcerieties to uz visiem laikiem, kuŗos mums vēl būs jāsastopas ar briesmām: Ulmanis mūs reiz nosauca par lirisku tautu, un viņam daudz taisnības. Mēs nepazīstam fanātismu, un tādēļ nekad nebūsim labi konspirātori. Mēs esam labi patrioti, bet slikti pagrīdnieki. Mums nekad nebūs organizētas pretestības kustības šī vārda labākajā nozīmē. Jo mums nav arī piedzīvojumu. Sargieties no pasākumiem, kas balstās vienīgi uz jūtām. Ar sišanu pie krūts vien nepietiek. Jūs jautājat par mani. Es esmu dzīvs, un tomēr esmu miris. Tādi kā es kļūst sabiedrībai par nastu, un viņu miesas kroplība ar laiku deformē arī garu — un tomēr — tas, kas man ir aiztaupīts, tas vien jau ir laime: es neesmu nonācis uz ielas ar ubaga cepuri rokā. Es neesmu nonācis arī nespējnieku patversmē vai vājprātīgo namā. Es esmu pilnvērtīgs, cik tas manā stāvoklī iespējams, un tomēr es tas neesmu.

(Turpinājums sekos)

V. PALMA

Sniedzam pakalpojumus latviešu valodā
MĀJU PIRKŠANAS — PĀRDOŠANAS lietās.

Tel. mājās — RI 3670

Lūdzam zvanīt no plkst. 6 pp. līdz 12 vakarā un no rīta no plkst. 6 līdz 8.

Piedāvājam:

MĀJAS TORONTO

VISDAŽĀDĀKOS PILSĒTAS RAJONOS PLAŠĀ IZVĒLĒ: DZĪVOJAMĀS MĀJAS, RŪPNIECĪBAS UZĒMUMUS, VEIKALUS UTT.

LAUKU ĪPAŠUMUS

TORONTO TUVĀKĀ UN TĀLĀKĀ APKĀRTNĒ. NESAISTOŠA LAUKU MĀJU, APBŪVES GABALU APSKATE IK SVĒTDIENAS

AIZDEVUMU SAGĀDE

NEKUSTAMU ĪPAŠUMU PIRKŠANAS IEMAKSĀM PAR

3% UZ DIVIEM GADIEM

M. J. CAMPBELL & Co

REAL ESTATE

Members of Toronto Real Estate Board

219 DANFORTH AVE, TORONTO, TEL. KANTORI HA 1192

TORONTO LATVIEŠU KATOĻU KOPA

RĪKO

DEJU VAKARU

Š. G. 13. SEPT., 191 LIPPINCOTT (UKRAIŅU NAMĀ)

SĀKUMS PLKST. 8 VAKARĀ VISI LAIPNI IELŪGTI

(488)

TORONTO LATVIEŠU BIEDRĪBAS

DĀMU KOMITEJA RĪKO

RUDENS BALLI

š. g. 19. septembrī, plkst. 7.30 vak. plašajās Britu Impērijas Kanadas Leģiona telpās, 22 College ielā

Modernās dejas demonstrēs FRED ASTAIRE DEJU SKOLAS VADĪBA

DAUDZ GARŠĪGU ATSPIRDZINĀJUMU

Ieeja kungiem $1.00, dāmām $0.75 (514)

Visus laipni ielūdz TLB DĀMU KOMITEJA

VISUS LATVIEŠUS IELŪDZU UZ

INDIJAS MISIJAS VAKARU

š. g. 19. un 20. septembrī, plkst. 8 vakarā

CHURCH OF THE CRUSADER ZĀLĒ, 1309 BLOOR ST, W LANSDOWN STŪRĪ

IZRĀDĪS KRĀSAINAS INDIJAS FILMAS, KO KUPLINĀS ORĶESTRIS

Ieeja brīva. Ielūdz E. Zingers, 38 Abbott Ave, Toronto

LITERĀRS NOTIKUMS

Iznākusi lielā vēst. romāna MĀRA MOSTAS, II grāmata

GAIĻI PUSNAKTĪ

384 lpp. Cena broš. $3,40, ies. $4.—.

Krājumā vēl MĀRA MOSTAS, I grāmata

POĻU DUMPIS

388 lpp. Cena broš. $3,50, ies. $4.—.

Par A. Rupaiņa lielo darbu J. Rudzītis laikr. LATVIJA raksta: „tas ir lieldarbs, kāda par pārējās Latvijas atmodu nav..." Vēl vairāk uzteiks II grāmatu.

Mūsu nākošās grāmatas būs ilgi gaidītie

R. BLAUMAŅA

KOPOTIE RAKSTI

5 sējumi, pāri 1500 lpp., cena broš. $15.—, ies. $18.—.

Vēl var pasūtināt. Blaumaņa RAKSTI brīvā pārdošanā nebūs.

Krājumā visu apgādu jaunākās grāmatas un daudz citas.

L. LIBERTS

EUROPEAN SYMPHONY $9.50

LATVIEŠU RAKSTĀMMAŠĪNAS

SMITH and CORONA, Silent $105,67

Šveices HERMES — Baby, Rocket 74,50

Atviegloti maksāšanas noteikumi, pēc katra iespējām.

Kanadas pasūtinājumus izpildīsim no Kanadas fabrikas, ar ko atkritīs muitas grūtības.

LATVJU GRĀMATA

ED. DOBELIS, 503 2-nd St., N. W. Waverly, Iowa, U.S.A

ERNEST RIDOUT REAL ESTATE LIMITED

MĀJAS, VEIKALI UZŅĒMUMI, FARMAS

PĀRDOŠANĀ TORONTO UN ĀRPUSĒ

MĀJU APDROŠINĀŠANA, MORTGAGE NAUDAS AIZDĒVUMI, DZĪVĪBAS UN AUTO APDROŠINĀŠANA, LĪGUMU SLĒGŠANAS NOTEIKUMI U. C. IZZIŅAS UN PAŠKAIDROJUMUS PAR ŠĀDIEM DARĪJUMIEM KATRĀ LAIKĀ SNIEDZ:

ARNOLDS BĒRZIŅŠ
Birojā tel. PR 5761
1172 Bay St., TORONTO
Tel. mājās: EM 4-8614

VIKTORS REBANE
Tel. 94121
913 Main St., E. HAMILTON

Birojs atvērts ik dienas līdz pl. 10 vak., arī sestdienās un svētdienās

ERNEST RIDOUT REAL ESTATE, Ltd., REALTORS

LIELĀKAIS NEKUSTAMO ĪPAŠUMU BIROJS KANADĀ

SEKOJIET IK DIENAS SLUDINĀJUMIEM VIETĒJOS LAIKRAKSTOS

PIEPRASIET JAUNĀKO CENRĀDI.

R. Krūkliša grāmatnīca,
1109 E. Gr. River Ave.,
East Lansing, Mich. USA.

Zobārste
ANNA GIPTERE—RUDOVICA
Dr. med. dent.
D. D. S.
atver zobārstniecības kabinetu
317 Birks bldg., EDMONTONĀ
Tel.: kabinetā 41629
mājās 390251 (486)

Zobu ārsts
Dr. J. ABRAHAMSEN
Dipl. Oslo Norvēģijā un Virceburgā Vācijā,
372 A Queen St. W. virs Horseshoe Tavern pie Spadina Ave
Tel. WA 9354 Toronto (30)

DRĒBNIEKS

praktizējis Rīgā, Berlīnē, Stokholmā, pieņem pasūtinājumus
KUNGU UN DĀMU APĢĒRBIEM

J. GRĪSLIS
188 Davenport Rd., Toronto
Tel. MI 5295 (461)

VAJADZĪGS
MĀJAS PĀRVALDNIEKS
(dzīvot uz vietas)
kundze strādā raidstacijā. Jāpieskata divi bērni 5 un 8 g. veci
Zvanīt Toronto, tel. MI 1855
(498)

Nekustamu īpašumu birojs meklē
AĢENTU
Izdevība iegūt ļoti labu atalgojumu; jābūt personīgai mašīnai un jāprot laipni apieties ar cilvēkiem.
Mēs maksājam 70% komisiju.
Pieteikties pie
Arthur Kivinen, 38 Lawrence Ave, W., Toronto.
Tel.: MO 5464

Pieņemu
vecākus un slimus cilvēkus
VESELĪBAS UZLABOŠANAI
Ļoti labas telpas, uzturs un māsu uzraudzība.
Pieteikties
Toronto, tel.: MI 7270 (480)

VAJADZĪGAS JAUNAS SIEVIETES VIEGLAM DARBAM FABRIKĀS
Pieteikties
HOLLYWOOD CHILDREN WEAR
171 John St., Toronto

FARMA
MUSKOKA-GRAVENHURST

200 akru liela farma Muskoka apkārtnē, 1,5 jūdzes no Rosseau. 8 istabu ķieģeļu dzīvojamā māja, elektrība, kūts 40 liellopiem, 100 akru liels mežs. Farma atrodas skaistā apvidū, Rosseau upes krastā, pie Highway. Latviešu farmeri kaimiņos. Pilna cena $5.500. Apskate iespēma svētdien, 14. septembrī.

Lūdzam iepriekš zvanīt.

VAJADZĪGA SIEVIETE vispārējiem mājas darbiem, 20 jūdzes no Toronto. Pieteikties Toronto, tel.: RO 2426. (482)

Ja kāds ko zinātu par
ARTURU ZUICENU

no Osnabrikas nometnes, lūdzu paziņot

OLĢERTAM GAILĪTIM,
3565 E. Canfield St., Detroit 7, Michigan, U.S.A.
(501)

Ja kāds ko zinātu par
ANNU un HARALDU
PUNTULI,

iebraukuši Kanadā, Toronto, 21 Spadina Rd, 1948. gada oktobrī no Zviedrijas. Lūdz rakstīt Mrs L. PALKS, 109 N. 3rd St., Marshalltown, Iowa, U.S.A.
(520)

LATVIETE meklē lielāku nemēbelētu istabu ar mazu virtuvi vai vārīšanas iespējām Bloor — Jane rajonā. Zvanīt pēc 6 vakarā — Toronto, tel. HY 5175.
(502)

IZDODAMAS divas gaišas mēbelētas istabas ar vārīšanas iespējām ģimenei vai divām atsevišķām personām High Park Ave 100, Toronto. Tel. LY 7944. (435)

IZDODAMS nemēbelēts dzīvoklis otrā stāvā — 3 ist. virtuve un saules istaba, atsevišķa ieeja; izdodams arī pa atsevišķām istabām. Toronto, tel. GL 2079, zvanīt pēc pulksten 7 vakarā, sestdien visu dienu. (515)

IZDODAMAS mēbelētas istabas Bloor un Bathurst rajonā. Toronto, tel. OL 4332. (499)

IZDODAMAS divas mēbelētas istabas ar atsevišķu vannas istabu un ieeju. Zvanīt katrā laikā, Toronto, LO 1757. (505)

IZDODAMAS 2 glīti mēbelētas istabas, atsevišķi vai kopā. Pie abām istabām ērta vārīšanas iespēja. Silts ūdens. Zvanīt pēc 6 vakarā. Toronto, tel. MI 8710.
(503)

IZDODAMAS divas labi mēbelētas istabas ar ērtām vārīšanas iespējām. Zvanīt Toronto, tel. HA 4501.
(513)

IZĪRĒJAMS saulains, jauks 2 istabu dzīvoklis labā rajonā un mēbelēta istaba ar ērtībām un vārīšanas iespējām.

Tuvāk uzzināt pa tālr.: Toronto, GL 8761. (489)

HIGH PARK rajonā izdodamas mēbelētas istabas vieniniekiem vai pārim, ar vārīšanas iespējām. Toronto, tel. JU 8221. (497)

PILSĒTAS centrā izdodama liela, gaiša un saulaina mēbelēta istaba vienai vai divām personām, ar vārīšanas iespējām. Zvanīt pēc pl. 12. Toronto, tel. EM 3-0411.
(495)

IZDODAMA mēbelēta istaba diviem kungiem, labā rajonā, centra tuvumā. Vārīšanas iespējas, telefons. Zvanīt pēc pl. 6. vakarā. Toronto, tel. MI 6398. (500)

IZDODAMA liela, gaiša mēbelēta istaba ar nodalījumu guļamistabai un slēgtu verandu. Vārīšanas iespējas 268 Gerrard E, pie Parliament ielas, Toronto, tel. RA 3014.
(506)

MĒBELĒTA istaba izdodama ar virtuves lietošanu (Pape un Riverdale Ave stūrī). Tel.: Toronto — GE 0756 (280)

IZDODAMA mēbelēta istaba vienam vai diviem vieniniekiem vai precētam pārim ar vārīšanas iespējām un labu garāžu. Toronto, tel. LL 3026 no plkst. 6 vakarā.
(511)

IZDODAMA mēbelēta istaba ar virtuvi, Toronto, tel. LO 9153.
(507)

IZDODAMA nemēbelēta istaba ar virtuvi, piemērota divām personām. Garāža. Toronto, tel. RI 2256
(508)

MĒBELĒTA istaba ar vārīšanas iespēju izdodama. Zvanīt Toronto, tel. MI 5295. (401)

GLĪTI mēbelēta istaba izdodama Dufferin un College ielu rajonā. Zvanīt pēc 5 vakarā. Toronto, tel. LO 9905. (414)

Bruno Puriņš

Member of the Toronto Real Estate Board

Piedāvā bagātīgā izvēlē nekustamus īpašumus Toronto un plašā apkārtnē, kā arī sagādā naudas aizdevumus un apdrošināšanas polises

MĀJU PĒRKOT

PĀRBAUDIET MŪSU pārdodamo māju sarakstu

Zemas iemaksas. Izdevīgi nomaksas termiņi.

JOHN PENTURN & SON
Member of the Toronto Real Estate Board
848 EGLINTON AVE, W.
Tel. birojā: RE 0383, RU 1-0383. Tel. mājās (E. Puriņš) ME 2796

Farmas Orange Ville's apkārtnē 100 — 200 akru lielumā. Sākot ar $1.500 iemaksu. Interesentus lūdzu zvanīt līdz sestdienas vakaram.

Veikals un piecistabu dzīvoklis ar dubultgarāžu. Ossington un Bloor rajonā. Pilna cena $12.900, iemaksa $3.000.

S. HEIFETZ, NOTARY PUBLIC
143 Queen St., W., Toronto, tel. EM 6-6451

Veeākais ceļojumu un notāriāta birojs Kanadā — 35 gadu pieredze. Pieredze immigrantu lietu kārtošanā, notariālu dokumentu, Kanadas pavalstniecības, vīzu un dokumentu tulkojumu lietas. Runā krieviski, vāciski, latviski (234)

ULDIS ĀBOLIŅŠ
Toronto, tel. LO 8172, zvanīt no 5—7 vakarā
PĀRSTĀV AUTOMATISKAS
EĻĻAS APKURES UZŅĒMUMU
IZSNIEDZ AIZDEVUMUS

Krājumā silta gaisa vai ūdens pazīstamāko firmu ražojumi

GARNEY & Co
Toronto, 15 Barton Ave.
Tel. ME 2554

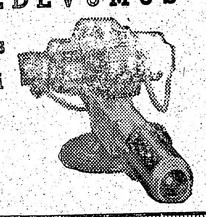

«LATVIJAS AMERIKĀ» pārstāvji:

Visas DV apvienības, nodaļas un kopas ASV un Kanadā.

2. ASV:
A. Lācis, 1800 E. 18th, St., Brooklyn 29, N. Y. Tel.: DEway 9-8280.
A. Augstums, 1634 N. Str., Lincoln, Nebr.
M. Blukis, c/o Mr. Knopflo, 826 Boehike St., Saginaw, Mich.,
Ed. Dobelis, 123, First St. S. E. Waverly, Iowa.
O. Dīķis, latviešu grāmatnīca, R. 2, Waverly, Ohio.
P. Vubovics, Quaker Lane, Hyde Park, New York.
Arvids Eglītis, 2405, 22nd St., East, Minneapolis, Minn.
K. Irbenieks, 4937 Mead Ave, Cleveland 27, Ohio.
J. Kājiņš, 600 Tremont St., Boston, Mass.
Rūd. Krafts, Zion Lutheran Church Dalton, Minn.
R. Krūklītis, Latviešu grāmatnīca, 1109 E. Grand River Ave, East Lansing, Mich.
Jānis Lazdiņš 3710 N. Meridian St., Apt. 224, Indianapolis 8, Ind.
Jānis Miķelsons, 67, Mercella St. Boston — Roxbury 19, Mass.
A. Ozoliņa, 1935 N. Orchard St., Chicago, Ill.
A. Punka, 1417, Park Road N.W. Apt. 4, Washington 10, D.C.
J. Pauciitis, 2116 North Capitol St. Wash, D. C.
V. Puriņš 1043 Baldwin S. E., Grand Rapids, Mich.
J. Runiķis, 6226 20th Ave, N.E., Seattle 5, Wash.
Julijs Sakne, grāmatu un laikrakstu apgāds, 537 James Str., Syracuse, N. Y.
J. Sobojevskis, 2711 „W." St. Lincoln,, Nebraska.
G. Šmita grāmatnīca, 19 Prospect St., Poughkeepsie, N. Y.
J. Upeslejs, 2518 N. 12th. Str., Milwaukee 6, Wiskonsin.
Miss Biruta Ziemiņa, 930 W. Lovell St., Kalamazoo, Mich.
T. Tērauds, c/o Mr. H. Hamilton, 7151 Euclid Rd. Cincinati 27, Ohio.
Rev. J. Turks, 1231, W. Lowell St. Kalamazoo, Mich.
Jāņa Zabaka grāmatnīca, 1216 Bonita Ave, Berkaley 9 California.

3. KANADĀ:
P. Avotiņš, 854, Bathurst Str., Toronto. Tel.: KE 3884.
I. Batraks, P. O. Box 1666 Sta. C. Toronto 3, On.
A. Cauka, Latviešu grāmatnīca, 1140 Richmond Str., London, Ont. Tāl. 3-8644 W.
Mr. J. Celms, 849 Mc Rae St., Niagara Falls, Ont.
„Daugavas Vanagu" grāmatnīcā 123 Huron St., Toronto, Ont.
V. Dreifelds, grāmatnīca, 91 Poplar Ave, Kirkland Lake, Ont.
Oļģerts Gebauers, 37 Strathcona Ave, So. Hamilton, Ont.
E. Jurševskis, 609 York St., Hamilton, Ont.
A. Kānbergs, Rakstu un darbu pakalpojumu birojā, 598 Shonbourne St., Toronto. Tel.: RA 7149.
Vilis Kaļiņš, 21 Denison Rd. West, Weston, Ont. Tel. CHerry 1-2068
Mr. V. Kārkliņš, grāmatnīca, 127 Regent Str., N. Sudbury, Ont.
R. Kalniņš, Muskoka Sanatorium P/O Muskoka, Ont.
V. Kopels, 609 Yong Str., Art Handicraft, Toronto, Tel. PE 4596
Maria Kuncāns, 67, Beulah Ave, Hamilton, Ont.
Arturs Kivlin, Hurdman's Bridge, Box 164, Ottawa, Ont.
L. Līdums 27 Wiley St., St. Catharines, Ont.
Puķu veikals „Lotus", 854 Bathurst St. Toronto, Tel. KE 3884.
E. Skuja, 20 Williams St., W, Weston, Ont.
Mrs. Leonija Ozolkalne, 460 E. 8th Ave., Vancouvez, B.C.
V. Ziedīņš, Latviešu grāmatnīca, 82 Morse St., Toronto, Ont.
Otto Zilkalns, 6745 Cote St., Lac Rd. Apt. 3. Montreal.

3. Vācijā
Andrejs Ozoliņš, Apgāds un grāmatnīca, (24b) Eutin/Holst., Rettberg—Kaserne,
Mr. V. Pomelnieks, „DV grāmatnīca", Wilhelmsburg, B 1—8. 14a Ulm/Donau.
Abonēšanas maksa: 1 mēn.: DM. 4.- 3 mēn.: DM 11.-

4. Anglijā
Daugavas Vanagu Fonda grāmatnīca, 72 Queensborough Terrace London W2
Abonēšanas maksa: 1 mēnesis 7/- 3 mēneši 20/-

5. Francijā:
Madame K. Birziece, 31 rue de Seine, Paris 6.
Abon. maksa. 1 mēn. 400 franki 3 mēn. 1000 franki

6. Dānijā:
Mr. K. Reitmanis, Box 292, Kopenhavn, Danmark.
Abon. maksa: 1 mēn.: 4,50 D. Kr.

7. Zviedrijā:
Mr. A. Kroders, Karlsviksgatan 1, 1. Stockholm K, Sweden.
Abon. maksa: 1 mēn. 4 Zv. Kr.

8. Austrālijā:
DV Sidnejas nodaļa, Mr. E. Lielkājis, 35 Robb St., Revesby, NSW.
Abon. maksa: 1 mēn. 8 šilingi.
Mr. E. Liepiņš, 6 Booreea ST. Lidcombe, Sydney, N. S.
Mr. A. Priedītis, grāmatnīca „Rīga", 74 Judd St., Moridale, Sydney.

9. Venecuelā:
Mr. J. Henkuzens, Urban. Michelenai S.— 14, Valencia.
Abon. maksa: trimsiris 15,40 bol.

Laikrakstam „LATVIJA AMERIKĀ"

123 HURON ST. TORONTO, ONT., CANADA

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu Latvija Amerikā .....

līdz..... uz..... mēnešiem uz šādu adresi:

Mr, Mrs, Miss .....

.....

Pievienoju money orderi, čeku vai skaidrā naudā $.....

..... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai.

(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts .....

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanags, 123 Huron St., Toronto, Ont.

BAZNICAS ZIŅAS

Nujorkas latviešu draudzes dievkalpojums 14. septembrī, Betlemes baznīcā, pl. 3 p.p. sakarā ar skolu darbības atjaunošanu. Māc. R. Zariņš un A. Ozols.

Bronksā, Sv. Jāņa b-cā dievkalpojums 14. septembrī, pl. 6 vak. Māc. A. Ozols.

Dayton, Ohio, latviešu ev.-lut. dievkalpojums svētdien, 14. septembrī, pl. 2 pp. St. Paul ev.-lut. b-cā 239 Wayne Ave pie 5th Str. Māc. Jēkabs Osis. Dievkalpojumā kā solists piedalīsies Ernests Kuškevics (trompete), pie ērģelēm A. Melli.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Archibīskapa pārstāvis A.Skrodelis ((99 Herkimer Str. Hamilton, Ont. t. 70136) **Bramptonā**, 13. sept.; **Wellandā** 14. sept.

Māc. V. Šēfers (659 Picadilly St, **Londonā**, Ont.)

Londonā, 14. septembrī, pl. 4 pp. dievkalp. Trīsvienības baznīcā.

St. Katarīnā, 21. sept. pl. 3 pp. Kristus bazn. dievkalp.

Sarniā, 27. sept., pl. 6 vak. vietējā ev.-lut. baznīcā dievkalp.

Londonā 28. sept., pl. 4 pp. Trīsvienības bazn. dievkalpojums

Māc. E. Pavasars (1139 Cannon Str. E. Hamilton, Ont. t. 93410). **Brantfordā** 14. sept., plkst. 2 p.p. dievkalp. luterāņu b-cā.

Prāv. A. Mitulis (504 Flora Str. Winnipeg, Man.) **Vinipegā**, 14. sept., pl. 4 p.p. dievkalp, Pētera b-cā.

Māc. A. Briedis (17—8th Str. Noranda, Que.) **Virdžinijtaunā, 14. sept., pl. 2 pp. dievkalp. Anglikāņu** b-cā; **Norandā**, 21. sept., pl. 4 p.p. dievkalp. United b-cā.

Māc. A. Lūsis (50 Dewson Str. Toronto, Ont. t. LO 2510) **Toronto Sv. Jāņa draudzē**, 14. sept. pl. 4 p.p.

Māc A. Čops (118 Isabella Str. Toronto, Ont. tel. MI 1873, baznīcā tel. PR 1563).

Toronto Sv. Andreja b-cā, svētdien, 14. sept. Bērnu dievkalpojums, pl. 11. Svētdien, 21. sept. dievkalpojums pl. 4. Pēc dievkalpojuma (pl. 6) draudzes locekļu pilnsapulce ar sekojošu darba kārtību: 1. Sapulces amatpersonu vēlēšanas. 2. Ziņojums par draudzes darbību. 3. Bēru fonda noteikumu pieņemšana. 4. Draudzes 1953. gada budžeta apspriešana. 5. Dažādi jautājumi. Draudzes padome lūdz visus draudzes locekļus piedalīties pilnsapulcē.

Māc. K. Avotiņš (1091 W. 8th Ave, Vancouver 9, B. C.) Vankuverā 14. sept. pl. 5 p.p. dievkalp.

Archibīskapa pārst. A. Skrodelis

Māc. F. Ruperts, 166 Margaret Ave, Kitchener. Dievkalpojumi: **Sadberijā**, svētdien, 14. sept., pl. 1 pp. parastā vietā, Regent St: **Sault Ste Marie** trešdien, 17. sept., pl. 7 vakarā, Zion Ch. **Portarturā**, svētdien, 21 sept.

Māc. Arturs Voitkus Hamiltonā — Pāvila ev.-lut. draudzē dievkalpojums 14. sept., pl. 8,45 (Svētdienas skola vecākai grupai pl. 10).

TORONTO BAPTISTU draudzes dievkalpojums svētdien, 14. sept., pl. 17, Walmer Road bapt. bazn. telpās. Stud. theol. A. Arājs.

AIZRĀDĪJUMI JŪSU PERSONĪGĀS BANKU OPERĀCIJAS ... VIENS NO SERIJAS

Kā izrakstit čeku

Iespējams, ka daži jauniebraucēji Kanadā vēl pietiekami labi nepazīst Kanadas banku darbības paņēmienus, tāpēc mēs zemāk sniedzam dažus norādījumus par pareizu čeku izrakstīšanu:

1. Datums, kurā čeks izrakstīts, jāieraksta te.
2. Jūs variet numurēt savus čekus te un šo pašu numuru atzīmēt uz čeka piesakņa, lai labāki varētu sekot maksājumiem. Ja čeks izrakstāms krājkontam, tad nepiemirstiet tanī ierakstīt arī sava konta numuru.
3. Rūpējaties, lai čeks būtu izrakstīts uz to bankas nodaļu, kurā atrodas jūsu konts.
4. Personas vārds vai firma, kam jūs izdarāt maksājumus, jāieraksta te.
5. Summu skaitļos rakstiet tuvu pie $ zīmes. Ievērojiet, ka skaitļi viens, četri un septiņi rakstāmi Kanadā tā, kā tas parādīts attēlā.
6. Sāciet summu rakstīt vārdos, cik vien tālu var no kreisās malas un piepildiet atlikušo tukšo rindu ar svītru, lai neviens nevarētu palielināt summu, pierakstot kādu vārdu pirms vai pēc jūsu ierakstītās summas. Raugaities, lai summa vārdos un skaitļos saskanētu.
7. Parakstieties skaidri un pieturieties cik vien iespējams, pie bankas lietā atstātā paraksta parauga.
8. Nodokļa vai pasta markas jālieto šādā veidā: līdz $100, to ieskaitot — 3c, un par katru summu virs $100 — 6c.

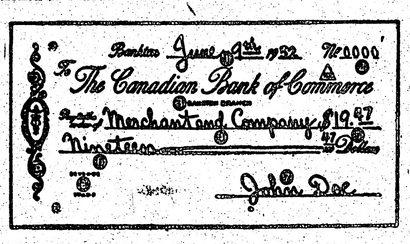

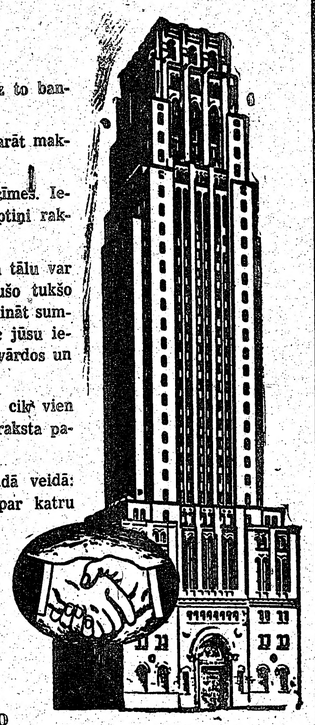

The Canadian Bank of Commerce

KANADAS KOMERCBANKA

APSVEIC JŪS

PĀRI PAR 600 NODAĻAS VISĀ KANADĀ GALVENĀ VALDE ATRODAS TORONTO

ERNAS OŠIŅAS-BĒRZIŅAS

LATVIJAS NACIONĀLĀS OPERAS BALETA SKOLAS PAIDAGOĢES (Member of Canadian Dance Teachers Assoc.)

BALETA STUDIJA

TORONTO

SV. ANDREJA BAZNĪCĀ (Carlton un Jarvis ielu stūrī)

JAUNU MĀCIBAS GADU SĀKS Š. G. 15. SEPTEMBRĪ

Jaunus audzēkņus lūdz reģistrēties personīgi vai pa tel. TORONTO, KE 6484 (413)

Stundas pirmdienās, trešdienās un piektdienās no 5—7 vakarā

PĒRKOT MĀJU!

Ja Jūs esat nodomājuši pirkt māju, es varu piedāvāt savu godīgu pakalpojumu un padomu izvēlēties rajonu, palīdzēt izkārtot kreditu, lai būtu droša, ka Jūs nemaksāsit vairāk par tirgus vērtību; paskaidroju arī dažus sīkumus Jūsu pašu valodā

Es dzīvoju Toronto jau veselus 25 gadus

A. GARBENS

MENARY AND SON REAL ESTATE

431 Roncesvalles Ave, Toronto

Tel. LL 1112 Vakaros HY 1543

JAUNUMS! ATKLĀTS JAUNS MĒBEĻU VEIKALS

Bagāta, daudzpusīga, mājas un kantora mēbeļu izvēle. Dažāda veida elektriskie aparāti mājas vajadzībām Sakarā ar atklāšanu speciāli pazemināta cenas Ienāciet un pārliecinieties! Runājam krieviski

BURLACOFF'S FURNITURE

619 QUEEN ST. W. TORONTO, Ont.,

Tel. WA 6812 «496»

PĀRFOTOGRAFĒ FOTOGRAFIJAS, pēc vajadzības palielinot vai pamazinot

K. KRŪMIŅŠ

72 Edgemere Rd, Quincy 69, Mass. U.S.A.

Garantēts kvalitātes darbs. Mērenas cenas. Korporācijām u. c. studentu organizācijām tagad iespējams atjaunot savus albumus.

Pasūtinot 6 eks. no viena uzņēmuma — 1 par brīvu

Pasūtinot 12 eks. no viena uzņēmuma — 2 par brīvu

Sūtiet ar First Class Mail uzrādot bilžu skaitu un lielumu

EDGARA OZOLIŅA

sludinājumu kantoris, 226 Simcoe Str., Toronto (pie University un Queen Str.). Tel. EM 3-6282

atvērts katru dienu līdz plkst. 10 vakarā, arī svētdienās.

Lietpratīga sludinājumu sastādīšana.

Sludinājumus pieņem visām avīzēm un žurnāliem kā Amerikā, tā Eiropā. (450)

TĪRU VĪNOGU SULU

vīna raudzēšanai izdevīgi piegādā mājā (Toronto) stikla balonos vai koka mucās no latviešu audzu farmas Niagarā.

Tuvākas ziņas un pasūtinājumi pa tel. MOhawk 4051 pēc pl. 6 vakarā (493)

KAS VĒLAS IEGULDĪT

NAUDU BŪVNIECĪBĀ

AR ĻOTI LABIEM NOTEIKUMIEM UN LIKUMĪGU DROŠĪBU, MEKLĒ:

OZOLS CONSTR. Co.

LŪDZU ZVANIET EM 4-9742 VAI RAKSTIET

145 NIAGARA ST., TORONTO H. OZOLAM (475)

PIRMS IEGĀDĀJATIES MĒBELES

PĀRLIECINIETIES PAR CENĀM, KVALITĀTI UN MAKSĀŠANAS NOTEIKUMIEM (PĀRDODAM BEZ IEMAKSAS UZ NOMAKSAS TERMIŅIEM)

T. EATON Co

COLLEGE IELAS 4. STĀVĀ

PRASIET PĒC NIKOLAJA MEDNIS SALES Nr. 34

INF. PA TEL.: TR 1133, VAI MĀJĀ HY 5175 Toronto.

PIEŅEMU ŠŪT DĀMU KLEITAS

ZENTA VĪMANIS

52 GIFFORD ST., TEL. RA 5706, TORONTO (494)

AUTO VADĪŠANAS KURSI BALTIC

OPERĀTORA UN ŠOFERA LICENCĒM

A. MASINGS

565 Logan Ave, Toronto, tel. HA 1688, zvanīt pēc pl. 9 vak.

MĀJAS, FARMAS, VEIKALUS lielā izvēlē visos rajonos piedāvā

LAURENTIDE REALTIES Co, Montreal

Pārstāvis O. KRĀDZIŅŠ, 1414 Fort St, Montreal, Que. Tel. GL 2158 «361»

KOFERRAKSTĀM-MAŠĪNAS

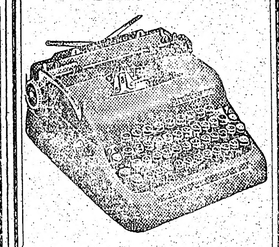

MĒS VARAM JŪS APGĀDĀT AR KATRAS KONSTRUKCIJAS KOFERRAKSTĀMMAŠĪNĀM JŪSU PAŠU VALODĀ

Iespējams uz nomaksu

Thomas & Corney

88 ADELAIDE ST.W.

TORONTO, ONT.

(364)

KLAVIERU BŪVĒTĀJS

A. KĻAVIŅŠ

skaņo, labo, modernizē klavieres, dod lietpratēja padomus klavieru pircējiem

TORONTO, 90 LONDON ST, Tel. KE 8609

Pastāvīgi krājumā lietotas klavieres (440)

FOTOLABORATORIJA J. BIRNIS

Attīsta jūsu filmas, plates, kopē un palielina

RŪPĪGS DARBS!

3 HURNDALE AVE, GE 8120 Toronto (955)

GRĀMATAS

laikraksti, latviski ādas izsrāšējumi, rotas, audumi

Pieprasiet katalogu

P. AVOTIŅŠ

854 BATHURST ST., TORONTO

TEL. KE 0621

Lotus puķu namā II. stāvā

(335)

AR TIKAI $10.00 IEMAKSU Jūs varat iegūt jaunu un modernu RAKSTĀMMAŠĪNU ar vai bez latviešu taustiņu iekārtas

ALEKSANDRS KĀNBERGS

596 Sherbourne St., Toronto. Tel.: RA 7149 (204)

Izkārtnes un reklāmas OSVALDS MEIJERS

Latv. Kam. amatmeistars

736 Pape Ave, Toronto

Tel. Toronto RI 5944

(447)

Latvijas amata meistara J. KREIĻA

FOTO DARBNĪCA

izdara uzņēmumus iepriekš pieteiktus pa tālruni

PIEŅEM REMONTĀ FOTO APARĀTUS

FILMAS ATTĪSTA UN KOPĒ

TEL. GE 0756

445 PAPE Ave, TORONTO

Montreāliešu ievērībai!

FOTO STUDIJA

OSKARS ASMENIS

1248 Mackay St., Apt. 1

Montreal, P. Q. Pilsētas centrā.

Tel. WE 5543.

Fotografēšana sarīkojumos. Grupu un kāzu uzņēmumi. Portrejas. Foto pasēm. Foto—amatieri, nododiet savas filmas attīstīšanai, kopējumiem vai palielinājumiem.

FRANK VASS, B.A.

ADVOKĀTS — NOTĀRS

455 Spadina Ave, Apt., 403

COLLEGE un Spadina ielu stūri

Tel. birojā — KI 4989,

dzīvoklī — MI 9352

S. LOCĀNS

izpilda dažādus transporta darbus vakaros un sestdienās

LL 9053, Toronto

PATIESĪBA NEPATĪK.

Nesen norisinājās kāds starptautisks notikums, kurš pienācīgi nav apgaismots mūsu presē. Šis gadījums pierāda, cik stipri ir saasinājušās attieksmes ar Padomju Savienību.

Te gribu īsumā pakavēties pie amerikāņu žurnāla Amerika izdošanas auturēšanas Maskavā. Kādā nesenā notā Vašingtonas valdība paziņoja Maskavai, ka viņa Padomijas izturēšanās dēļ un žurnāla faktiskās aizliegšanas dēļ Padomija ir spiesta žurnāla izdošanu pārtraukt, iekāms Padomija neievēro 1944. gadā panākto vienošanos par šī žurnāla brīvu izplatīšanu. Šo žurnālu izdeva Amerikas sūtniecība Maskavā krievu valodā.

Kamēr vēl Padomija un Amerikas Savienotās Valstis bija īsti sabiedrotie, Padomija piekrita šī žurnāla izdošanai. Tam bija tik liela piekrišana Padomijas iedzīvotājos, ka 1944. gadā paredzēto tirāžu no 10.000 vajadzēja 1946. gadā paaugstināt uz 50.000. Amerikā ļaudis domāja, ka šis žurnāls būs abu lielo tautu vienotājs un paudīs Padomijā patiesību par dzīvi ārpus viņas robežām.

Kad 1945. gadā iznāca žurnāla pirmais numurs, kurš pēc sava ārējā izskata atgādināja populāro amerikāņu žurnālu Life, tā eksemplārus rautin izrāva. Pēc oficiāliem krievu iestāžu atzinumiem Padomijas žurnāli savas kvalitātes dēļ palika tālu aiz šī žurnāla.

Žurnāla pirmais un galvenais pienākums bija sniegt patiesību par „kapitālisma nospiestās" Amerikas tautas dzīvi. Kad biedri Maskavā to redzēja, viņi tikai raustīja plecus par informāciju, kādu tiem sniedza par to pašu zemi komūnistu izdevumi. Tas bija gluži tāpat kā tai latvietei no Daugavpils, kura 1928. gadā dabūja vīzu apciemot savu māti Ļeņingradā. Daugavpils tautietei mute palika vaļā, kad māte viņu sagaidot Ļeņingradas stacijā vispirms tai pasniedza ceturtdaļmārciņas sviesta gabaliņu, tādējādi domādama Latvijas meitai izdarīt vislielāko prieku un pārsteigumu. Kad iebraucēja kavējās sviestu pieņemt, māte iespieda viņai to burtiski saujā, teikdama: „Nu ņem taču, sviestu tu neesi redzējusi, mūsu laikraksti raksta, ka Latvijas strādnieki sviestu nevar dabūt!"

Bet žurnāls kļuva par dadzi Kremļa vīru acīs. Bija taču pavisam neiedomājami atļaut oficiāli iegūt patiesu informāciju par kapitālisma zemēm, par zemēm, kuŗas pēc paradīzes informācijas smok badā un izmisumā.

Tā pamazām sākās Kremļa uzbrukumi žurnālam. Karš bija sekmīgi beidzies un Padomijai vairs nevajadzēja amerikāņu palīdzības. Kampaņu iesāka žurnāls Kultura i žižņ. Tam pievienojās citi 40—50 izdevumi, nosaucot amerikāņu žurnālu par melu lapu, atkritēju u. c. Arī oficiozs Pravda vēstīja Amerikas saimniecības drīzu sabrukumu. Tās populārais kritiķis Dāvids Kozlovskis nosauca amerikāņu žurnālā sniegtās ziņas par pasaciņām un izdomājumiem. Šīs ka parādīties draudi arī žurnāla lasītājiem, un mums visiem saprotamu iemeslu dēļ Padomijas iedzīvotāji baidījās žurnālu pirkt un lasīt.

1949. gada decembrī Maskavas iespieddarbu izplatīšanas koncerns sāka sūtīt izdevējiem atpakaļ „nepārdotus eksemplārus." Tirāžs bija laiku pa laikam jāsamazina. Tā pati cenzūra, kas agrāk atļāva iespiest paredzētos rakstus un fotoattēlus, pamazām sāka rakstus izņemt un attēlus aizliegt. Apvienoto Nāciju cilvēku tiesību deklarācijas tekstu cenzūra pavisam aizliedza. Uz sūtniecības pieprasījumu par šādas izrīcības cēloņiem, sekoja lakoniska atbilde: „raksts nav pietiekoši objektīvs."

Sacītais noveda pie tā, ka šā gada jūlijā apstākļi kļuva tik neciešami, ka žurnālu sūtniecībai nācās pavisam pārtraukt. Reizē ar to Amerika aizliedza Padomijas izdevumu Vašingtonā — Informācijas biļetens, kas bija paredzēts līdzīgai vajadzībai.

Tā nobeidzās kāda kara laikā un kara apstākļu dēļ dibināta draudzība. Ieguvējs no šīs draudzības bija tikai Kremlis, jo kara gados un arī vēl pēc kapitulācijas rietumos runāja varen skaļi par sadarbību ar Padomiju arī kultūrālā laukā. Skola, vienmēr maksā naudu, bet Padomija savu panāca, pie tam uz Rietumu sabiedroto rēķina.

J. Liede

BAZNĪCAS ZIŅAS

Katoļu dievkalpojums Toronto notiks svētdien, 14. septembrī, plkst. 11,15 Newman Kluba baznīcā, 89 St. George ielā.

Aiz dzelzs aizkara

VĒSTURES VILTOŠANA TURPINĀS

KAD PIENĀKS BALTIJAS KĀRTA?

Maskavā pēkšņi ir radusies sevišķa interese par Krimu. Vēstures žurnāli cītīgi apcer Krimas pagātni un saista to ar Krieviju. Ir nodibināta speciāla vēsturnieku ekspedicija, kas Zinātņu akadēmijas uzdevumā un akadēmiķa Grekova vadībā ierādusies Simferopolē sevišķā sesijā, lai fiksētu Krimas vēsturisko piederību „austrumu slaviem" un pierādītu pasaulei, ka tatāri Krimā ir bijuši tikai pārejoša parādība bez ietekmes uz zemes nacionālo un kultūrālo stāvokli. Viss šis „zinātniskais" pasākums ir svaigs Polītbiroja laboratorijas „brūvējums".

Jāievēro, ka Kremļa polītiskajā leksikonā tautas apzīmējumiem lieto vārdu „austrumslavi", aiz kuŗa slēpjoties, krievi grib sev piesavināt citu slavu tautu tiesības.

Ja nu ar tādu steigu tiek fabricēta jauna Krimas vēsture, tad, jādomā, ir arī kādi iemesli; jādomā, ka Maskavas pretenzijas uz Krimu kaut kur un kāds apstrīd. Tā tas arī tiešām ir. Aiz Padomijas robežām brīvajā pasaulē vēl dzīvi palikušie tatāri intensīvi cīnās un propagandē Krimas pievienošanu Turcijai. Priekš dažiem mēnešiem iznāca vācu valodā Edige Kirimal grāmata „Der Nationale Kampf der Krimtuerken", kuŗā tatāri sevi identificē ar turkiem un, pamatojoties uz vēsturi un geopolītisko stāvokli, vēlas savus turpmākos likteņus saistīt ar Turciju. Līdz ar to tatāri „ir ieslēgušies panturku kustībā, kuŗu kā morāli, tā financiāli atbalsta Ankāra.

Tāda ir „zinātniskā vēstures pētīšanas" atslēga Grekova vadītai Krimas rusifikācijas ekspedīcijai.

Vēl septītā g. s. pirms Kristus dzimšanas grieķi ir sākuši dibināt savas kolonijas Krimā; tās pastāvējušas līdz 15. gs. pēc Kristus. Kristietības laikmeta sākumā grieķu koloniju apvienībai pussalas dzīvē ir vadītāja loma. Šo mantojumu vēlāk pārņēma Bizantijas valsts.

9. g. simtenī slavu apustuļi Kirills un Metodijs Krimā sastop slavus, tagadējā ukraiņu, bet ne lielkrievu celma.

Tikai 13. g. s. Krimu ieņem tatāri, kuŗi 1478.g. stājās vasaļa attiecībā ar Turcijas sultānu.

1783. g. Krimu iekaro krievi, pirms tam ar varu pakļaujot sev Ukrainu. Pār Krimu krievi valda līdz 1917. g. februāŗa revolūcijai, kad tatāru saeima izsludina teritoriālu autonomiju Krievijas federācijā. Ar boļševiku nākšanu pie varas Krimā nodibinās autonoma tatāru republika zem Kremļa sirpja un āmura.

Otrā Pasaules kaŗa laikā Krimā iesoļo uzvarošā vācu armija, kuŗu tatāri sagaida un uzņem kā savu atbrīvotāju no boļševisma jūga. Atmaksājot par simpatijām pret vāciešiem, Kremlis pēc kaŗa nežēlīgi un asiņaini izrēķinās ar tatāriem, bet visus dzīvus palikušos deportē uz Āzijas Krieviju. Tagad Krimā tatāru vairs nav, un viņu autonomā republika ir svītrota no Pad. Savienības konstitūcijas.

Krievi Krimā līdz revolūcijai bija administrātori un ierēdņi, un bagātnieki turp brauca atpūsties un izpriecāties slavenajos kūrortos. Pamatiedzīvotāji bija tatāri, ukraiņi, grieķi, žīdi, vācieši. No sacītā redzams, ka Maskavai uz Krimu ir tikai kailas un brutālas iekarotāju—kolonizātoru varas pretenzijas, bet nekādu vēsturisku tiesību. Par tādām tiesībām var gan runāt grieķi, ukraiņi un tatāri, ar kuŗu sviedriem un asinīm šī zeme ir slacīta un kuŗā atdusas viņu senči.

Ja šodien Kremlis raksta Krimai jaunu vēsturi, pēc kuŗas tā no senseniem laikiem piederējusi „austrumu slaviem", tad var sagaidīt, ka kādā nākošā dienā visai pasaulei tiks „zinātniski" pierādīts, ka latvieši igauņi un lietuvieši ir tikai pārejoša parādība Dzintarjūras krastos bet „Pribaltijskij kraj" ir pirmātnēja krievu tautas dzimtene un šūpulis.

J.Saliņš

SARKANIE SMIEKLI

Vilhelms Piks un Otto Grotevols, Austrumvācijas varasvīri, pastaigājas Berlines amerikāņu joslā. Pēkšņi viņu uzmanību saista pie kādas rūpnīcas izsliets liels transparents ar uzrakstu: — „Mēs strādājam labāk 100 krieviem nekā vienam amerikānim." „Pie joda, šiem rietumberliniešiem tomēr ir aknas," saka Vilhelms Otto. Otto atbild: „Vilhelm, ieej rūpnīcā un izsaki šiem krietnajiem laudīm par viņu stāju mūsu atzinību, un pārliecinies, kas ir šis uzņēmums." Vilhelms ieiet rūpnīcā, bet pēc dažiem mirkļiem ar lielu skubu metas atpakaļ un sauc: „Otto, tā ir zārku fabrika."

Fas.

Amerikāņu un visu eiropiešu receptes apstrādā augsti kvalificēti eiropiešu un kanadiešu reģistrētie farmaceiti, speciālisti

Mēs pagatavojam un izsūtām medikamentus uz visām pasaules malām. Sainīšus aizjūras zemēm iesaiņojam sevišķi rūpīgi un pareizi noadresējam.

Mēs sedzam nodotiem pasūtinājumiem visus pasta izdevumus, maksājam nepieciešamās muitas nodevas, kā arī kārtīgi izpildām vajadzīgās muitas deklarāciju papīrus.

Mūsu krājumā atrodas visādas zāļu tējas, Celsija termometri un arī visi Eiropas medicīniskie preparāti.

IEVĒROJIET MŪSU CENAS:

STREPTOMYCIN — $0.75 gramā, AKNU PREPARĀTS $7.00 par 10 injekcijām, PENICILLIN — $3.95 par 10 injekcijām, 3 milj. vienības.

Mēs sedzam pasta izdevumus par sūtījumiem uz visām pasaules malām

Tagad RIMOFON ir dabūjams — un mēs izsūtām uz jebkuru pasaules malu.

Mūsu aptieka ir vienīgais šāda veida veikals Amerikā, līdzīgi jūsu dzimtenes aptiekai, tikai medicīnas bikses, elastīgās zeķes, visāda veida jostas ir izgatavotas pēc noteikta mēra.

Mēs piemērojam un izpildām brilļu receptes.

VISLABĀKĀ VĒRTĪBĀ — VISLABĀKAIS PAKALPOJUMS

STARKMAN CHEMISTS

Kanadas lielākā aptieka

463 BLOOR St., W, TORONTO, ONT.

ED. ZEMĪTIS

ORANGE CRUSH Co PĀRSTĀVIS

piedāvā un piegādā

ATSPIRDZINOŠUS DZĒRIENUS

—visāda veida (bezalk.) kāzām un dažādiem sarīkojumiem ar ļoti izdevīgiem noteikumiem, piem. 1 kaste 24 pud. — $1.20, ņemot 5 kastes — 1 KASTE GRATIS. Pasūtinājumus pieņem katrā laikā

Tel. Toronto EM 3-6282. (451)